

ISSN : 3027-8651 (Print)
ISSN : 3027-6144 (Online)

วารสารอักษรราพิบูล "Aksara Pibul Journal"

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567
Vol.5 No.1 January-June 2024

วารสารอักษราพิบูล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Aksara Pibul Journal, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Pibulsongkram Rajabhat University
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2567)

เจ้าของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
จัดทำโดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ส่วนทะเลแก้ว)
เลขที่ 156 หมู่ 5 ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000
E-mail : huso@psru.ac.th โทรศัพท์ 0 5526 7003

วัตถุประสงค์

วารสารอักษราพิบูล เป็นวารสารทางวิชาการที่มีกระบวนการประเมินคุณภาพบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ (peer reviewed) ในสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 คน ซึ่งผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (double blinded peer-reviews) จากหลากหลายสถาบันจัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์ โดยอาจอยู่ในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความหนังสือ รับผิดชอบต่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

เว็บไซต์วารสาร <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/APBJ/>

เลขมาตรฐานสากล ISSN : 3027-8651 (Print)
ISSN : 3027-6144 (Online)

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)
ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน , ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

จำนวน 25 เล่ม

ภาพปกจาก www.canva.com

พิมพ์ที่ ร้านถ่ายเอกสาร เอกก๊อปปี๊ พิษณุโลก เลขที่ 301/7-8 หมู่ 5 ตำบลพลายชุมพล
อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000

*****
บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นลิขสิทธิ์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
บทความหรือข้อคิดใด ๆ ที่ปรากฏในวารสารอักษราพิบูลที่เป็นวรรณกรรมของผู้เขียน บรรณาธิการ หรือ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพิบูลสงคราม ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
*****

คณะกรรมการกองบรรณาธิการวารสาร

บรรณาธิการ

1. อาจารย์ ดร.สุธัญญา	ปานทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัครพล	แสงเงิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงห์น้อย	วงศ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ศาสตราจารย์ชวน	เพ็ชรแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สนม	ครุฑเมือง	มหาวิทยาลัยนเรศวร (ข้าราชการบำนาญ)
4. รองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วัฒนชัย หมั่นยิ่ง		มหาวิทยาลัยนเรศวร
5. รองศาสตราจารย์ ดร.เมฆม	เมธจิรนนท์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิช	นักปี	มหาวิทยาลัยนเรศวร
7. รองศาสตราจารย์สุรชาติ	เกษประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
8. รองศาสตราจารย์อรุณลักษณ์	รัตนพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณชัย	รัตนเศรษฐ	มหาวิทยาลัยบูรพา
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตสรวง	ยุทธนา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัย	พานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา เลิศเสมอ บุนยานันต์		มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิทชา	บุญยะรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
14. อาจารย์ ดร.ณริศรา	พฤกษ์วัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
15. อาจารย์ ดร.พนัส	มัตยะสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
16. อาจารย์ ดร.วรารัตน์	วรวิรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
17. อาจารย์ฟ้า	วิไลขำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ฝ่ายประสานงานวารสาร

นายสัญญา	ปานแย้ม	นางสาวสุนิสา	เพ็ชรพูล
นางสาวยุพิน	โพธิ์ทอง	นางสุภาวดี	พันธ์สุข
นางสาววรินทร์	พลชั้น	นายณัฐพงษ์	พรราวแจ้ง

ออกแบบปก

นายพรชัย	บุญยก

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำวารสารอักษราพิบูล

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2567)

ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงห์น้อย	วงศ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.สิริจิตต์	เดชอมรชัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา	คล้ายสิงห์โต	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล	เกิดผล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ข้าราชการบำนาญ)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนพล	ชื่นค้า	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี	ถาวรพัฒน์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ	กิจชาลรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมพงษ์	สุขเล็ก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรัชญา	ปานเกตุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปทุมพร	บุญชุม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัครพล	แสงเงิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.สุวรรณี	ทองรอด	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.อภิญญา	จอมพิจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อาจารย์ ดร.อรทัย	สุขจ๊ะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบภาษาอังกฤษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปทุมพร	บุญชุม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิทชา	บุญยะรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.วาริรัตน์	สีแดง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ณัฐกานต์	เส็งชื่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของการเขียน การอ้างอิงและการจัดรูปแบบ

อาจารย์ฟ้า	วิไลขำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์นงพงา	สุขโอสถ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทบรรณาธิการ

วารสารอักษราพิบูล ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2567) ที่ท่านเห็นอยู่นี้เป็นวารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม วารสารที่มีเนื้อหา ด้านมนุษยศาสตร์ โดยมุ่งสร้างเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการสายมนุษยศาสตร์ซึ่งนับวันจะถูก “ลดทอน” และ “ละเลย” ความสำคัญและคุณค่าลงไปอย่างมาก โดยเนื้อหาของบทความที่ปรากฏในวารสารอักษราพิบูลฉบับนี้มีความเข้มข้นทางวิชาการและประกอบไปด้วยผู้เขียนทั้งในและภายนอกสถาบัน โดยบทความที่น่าสนใจ ดังนี้

บทความวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ของขวัญหทัย สุรินทรามนต์ อุมารณณ์ ยศเจริญ และคุณากร คงชนะ บทความวิจัย เรื่อง คำอุทาน : การวิเคราะห์ประเภทและการสื่อความหมายในรายการโทรทัศน์ ของกฤษฎา บุญเกิด กฤติญาณี เพชรสุข ทิพรดา น้ำกระจาย นื่องหญิง นิ่มแสง อมรรรัตน์ วระคุณ และสุชาติา เจียพงษ์ บทความวิจัย เรื่อง บทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ วัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ของภัชฎาภรณ์ จุ่มไฟ ธัญทิพย์ จันพรหมมา สุกัญญา กาหลง และสุกัญญาโสภี ไจกล่ำ บทความวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกโดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์เพื่อเสริมสร้างการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของ บันดดา หุ่นศิลป์ และสำราญ ท้าวเงิน บทความวิจัย เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันด้วยเกมออนไลน์ (Wordwall) : กรณีศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปิยธิดา จันคะณา วิลาสินี ปาเฉย และปทุมพร บุญชุม บทความวิชาการ เรื่อง ศิลปะการประพันธ์ เพลงฉ่อยประยุกต์ ของศราวู๊ด สุดงูเหลือม บทความวิชาการ เรื่อง การวิเคราะห์บทบาทและอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ของณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ และบทความวิชาการ เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารด้วยเทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของมะลิตา จันทรใหม่ และหทัยรัตน์ มัตยะสุวรรณ

บทความวิจัยและบทความวิชาการทั้งหมดล้วนผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันจำนวน 3 ท่านต่อบทความตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2564 ทำให้เนื้อหาในวารสารอักษราพิบูลนี้เต็มไปด้วยความเข้มข้นทางวิชาการเพิ่มมากยิ่งขึ้นไปอีก

วารสารอักษราพิบูล ขอขอบพระคุณผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้เกิดการพัฒนางานองค์ความรู้ทางด้านมนุษยศาสตร์ อันเป็นองค์ความรู้สำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ชีวิตมนุษย์ และขอเรียนเชิญผู้ที่สนใจและรักที่จะรังสรรค์ผลงานวิชาการในทางมนุษยศาสตร์ วารสารอักษราพิบูลขอเป็นหนึ่งในตัวเลือกของท่านที่จะรับผลงานด้านมนุษยศาสตร์เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่สร้างสรรคองค์ความรู้ทางด้านมนุษยศาสตร์ให้กว้างขวางไปยิ่งขึ้นอีก

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

การศึกษาทวิวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดพิษณุโลก

ขวัญหทัย สุรินทรามนต์ อุมารภณ์ ยศเจริญ และคุณากร คงชนะ..... 1

คำอุทาน : การวิเคราะห์ประเภทและการสื่อความหมายในรายการโทรทัศน์กระแส

กฤษดา บุญเกิด กฤติญาณี เพชรสุข ทิพรดา น้ำกระจาย นื่องหญิง นิ่มแสง
อมรรัตน์ วระคุณ และสุชาดา เจียพงษ์..... 19

บทบาทหน้าที่ของประเพณีแท้ไม้ค้ำโพธิ์ วัดพระธาตุศรีจอมทอง

อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ภัญญาภรณ์ จุ่มไฟ ธัญทิพย์ จันทรมมา สุกัญญา กาหลง และสุกัญญาโสภี ใจกล้า.... 37

การพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกโดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูด
และหลักการทางสรีรศาสตร์เพื่อเสริมสร้างการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก
ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ปนัดดา หุ่นศิลป์ และสำราญ ท้าวเงิน..... 47

การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันด้วยเกมออนไลน์ (Wordwall) :
กรณีศึกษานักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ปิยธิดา จันคะณา วิลาสินี ปาเฉย และปทุมพร บุญชุม..... 75

บทความวิชาการ

ศิลปะการประพันธ์เพลงน้อยประยุกต์

ศรารุช สุดงูเหลือม..... 89

การวิเคราะห์บทบาทและอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล

ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ..... 101

กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารด้วยเทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก
(Active Learning)

มะลิตา จันทรใหม่ และหทัยรัตน์ มัตยะสุวรรณ..... 113

บทความวิจัย (Research Article)

การศึกษาพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

The Study of English Learning Strategies at Sirindhorn

College of Public Health, Phitsanulok Province

ขวัญหทัย สุรินทรามนต์^{1*} อูมาภรณ์ ยศเจริญ² และคุณากร คงชนะ²Kwanhathai Surinmontharamon^{1*}, Umaporn Yotchaoen² and Khunakorn Khongchana²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียน
ภาษาอังกฤษของนักศึกษาแยกตามเพศ และสาขาวิชา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นการเลือก
แบบเจาะจง คือ 1) นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน
และสาขาวิชาทันตสาธารณสุข 2) หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์
แผนไทย จำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามของ Oxford version 5.1
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีค่าความเชื่อมั่น 0.871 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล
คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติทีแบบเป็นอิสระต่อกัน
(t-test Independent) ค่าสถิติเอฟ (F - Test) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ
เชฟเฟ (Schhefe' Method)

^{1*} วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

Sirindhorn College of Public Health Phitsanulok

² สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

English Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email: krookobjung@gmail.com

(Received: 29 April 2023; Revised: 26 May 2023; Accepted: 19 April 2024)

ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษในภาพรวมอยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติปานกลางและผลการเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษจำแนกตามเพศ และสาขาวิชา ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้อภิปัญญา

คำสำคัญ: กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ กลวิธีการเรียนทางตรง กลวิธีการเรียนทางอ้อม อภิปัญญา

Abstract

The purposes of this study were to 1) investigate the English learning strategies used for the first year students and 2) to examine the relationship between the use of English learning strategies and variables including gender and major. The participants were 142 students from Public Health Program, Community Public Health Program, Dental Public Health Program and, Thai Traditional Medicine Program, Sirindhorn College of Public Health Phitsanulok Province, selected by purposive sampling technique. The three instruments used in gathering the data were the 5-scale questionnaire adapted from Oxford's Strategy Inventory for Language Learning (SILL) at the test reliability 0.871 and the semi-structured interview. The data were analyzed by descriptive statistics as follows: percentage, arithmetic mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test, F-test, and Schiefe' Method.

The findings showed that the overall English learning strategy was moderate. The English learning strategies were not significantly related to gender and major at 0.05. However, there was significantly related to the metacognitive English learning strategy at the level of 0.05. The result indicated that English learning strategies were an important variable deserving attention by English language teachers.

Keywords: English language learning strategies, direct learning strategies, indirect learning strategies, metacognition

บทนำ

ภาษาอังกฤษมีบทบาทต่อชีวิตของคนไทยและผู้คนทั่วโลก ประชากรโลกสื่อสารกันด้วยภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ทั้งการติดต่อสื่อสารกันโดยตรงหรือ ทางอ้อม เช่น การดูทีวีและภาพยนตร์ การใช้อินเทอร์เน็ต การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การอ่านหนังสือตำราทางวิชาการต่าง ๆ ฯลฯ การรู้ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญมาก เป็นที่ทราบกันดีว่า ผู้ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ดีมักมีโอกาสนในการจ้างงาน และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในหน้าที่ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปมากกว่าผู้ที่ไม่มีความทักษะทางภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้กฎบัตรอาเซียนข้อ 34 บัญญัติว่า “The working language of ASEAN shall be English” “ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ” ความหมายนี้ในขั้นต้นหมายถึงการใช้ภาษาอังกฤษในทางราชการและเอกชนเป็นภาษาราชการ แต่ถ้ามองให้ลึกกลงไปแล้ว มีความหมายครอบคลุมทุกส่วนของประชาคมอาเซียนด้วย เพราะการเดินทางข้ามพรมแดนเพื่อทำงานทำ และแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าให้กับชีวิต ก็ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาที่สองของชาวอาเซียน เคียงคู่ภาษาที่หนึ่งอันเป็นภาษาประจำชาติของแต่ละคน

เมื่อพิจารณาสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย พบว่าในอดีตมักเน้นที่วิธีการสอนและตัวผู้สอนเป็นสำคัญเพราะเชื่อว่าการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว นั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการสอนและตัวผู้สอนเป็นหลัก ดังนั้นงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งในประเทศและต่างประเทศจะมุ่งเน้นทางด้านวิธีการสอนเป็นสำคัญ แต่ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา การศึกษาวิจัยเริ่มเปลี่ยนแปลงโดยหันมาสนใจในด้านตัวผู้เรียนมากขึ้นและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนแต่ละคน นำมาใช้ในการเรียนรู้ภาษาอย่างตั้งใจและมีการวางแผนล่วงหน้า เพื่อช่วยให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ รวดเร็วขึ้น ง่ายขึ้นและเพลิดเพลินขึ้นสามารถถ่ายโอนไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้ พร้อมทั้งสนใจศึกษากลวิธีการเรียนภาษาของผู้เรียน (Oxford, 1990; Chamot, 2004; Lee, 2010; Zare, 2012) เป็นต้น

อาภาภรณ์ จินดาประเสริฐ (2540, น. 2) เห็นว่า นักเรียนไทยส่วนใหญ่มีลักษณะเฉื่อยชาขาดความกระตือรือร้น และคุ้นเคยกับการสอนแบบมีผู้คอยป้อนความรู้ให้ ผู้เรียนมักจะสนใจทำในสิ่งที่ได้คะแนนดีเท่านั้น และพฤติกรรมเหล่านี้ทำให้การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสามารถในการใช้ภาษาเป็นไปได้ยากและขาดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลง ในส่วนของครูผู้สอนต้องมีการเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สอน ผู้นำ ผู้ประเมิน ผู้ควบคุม ผู้จัดการทุกสิ่ง

ทุกอย่างในชั้นเรียน มาเป็นผู้ช่วยเหลือ คอยอำนวยความสะดวก ฝึกผู้เรียนให้รู้จักใช้กลวิธีการเรียนแบบต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ Oxford (1990, p. 8) เสนอว่ากลวิธีในการเรียนภาษา ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้เรียนจัดการกับข้อมูลใหม่ที่พบเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ การเก็บรักษา และเลือกเอาข้อมูลเหล่านั้นกลับมาใช้ กลวิธีในการเรียนเป็นปฏิกิริยาเฉพาะอย่าง que ผู้เรียนเลือกใช้ในห้องเรียน เพื่อให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น การเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถถ่ายโอนความรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่ได้มากขึ้น โดยแบ่งกลวิธีการเรียนภาษาไว้ 2 กลวิธี คือ กลวิธีการเรียนภาษาโดยตรง (Direct Strategies) และกลวิธีการเรียนภาษาโดยอ้อม (Indirect Strategies) กลวิธีการเรียนภาษาโดยตรง หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเนื้อหาที่เรียนซึ่งใช้การประมวลผลความรู้ภายในสมองผู้เรียน เกี่ยวข้องกับกระบวนการรับ จัด เก็บ และใช้ข้อมูลทางภาษา กลวิธีการเรียนภาษาโดยอ้อม หมายถึง กลวิธีที่ช่วยสนับสนุนและกำกับการเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับเนื้อหาการเรียน เช่น การวางแผนการอ่านทบทวน การให้กำลังใจตนเองในการเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษจนกระทั่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ คณะผู้วิจัยเห็นว่าการได้ศึกษาถึงกลวิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างลึกซึ้ง เป็นสิ่งที่ควรดำเนินการอย่างยิ่งสำหรับผู้สอน ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษแตกต่างกัน เนื่องจากกลวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ดีจะส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น บทความวิจัย เรื่อง “การศึกษากลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก” ได้แสดงให้เห็นว่านักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลกมีพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบเดียวกันและคุ้นเคยกับการสอนแบบมีครูผู้สอนป้อนความรู้ให้ ผู้เรียนมักจะสนใจทำในสิ่งที่ได้คะแนนดี ขาดความกระตือรือร้นที่จะใฝ่หา ดังนั้น การได้ศึกษาว่ากลวิธีการเรียนรู้ใดที่นักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลกใช้ในการเรียนรู้ภาษา จึงนับว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และสาขาวิชาทันตสาธารณสุข หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาแยกตามเพศ และสาขาวิชา

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

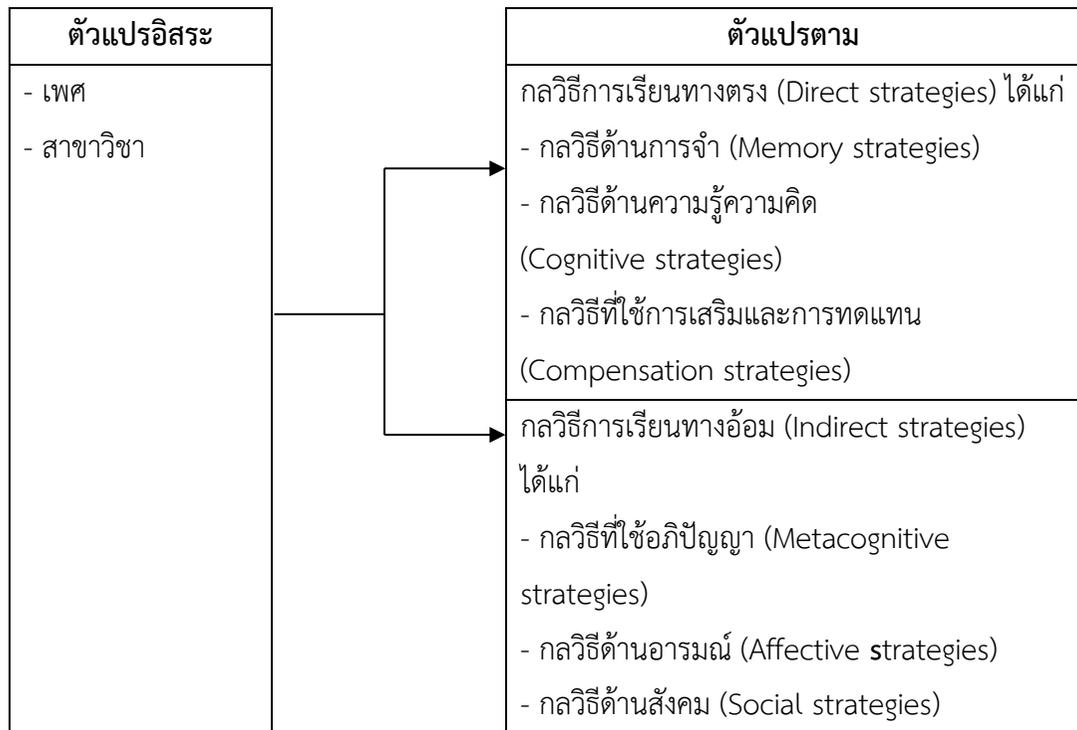
ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศและสาขาวิชา

ตัวแปรตาม ได้แก่ กลวิธีการเรียนทางตรง (Direct strategies) มี 3 ด้านคือ กลวิธีด้านการจำ (Memory strategies) กลวิธีด้านความรู้ความคิด (Cognitive strategies) กลวิธีที่ใช้การเสริมและการทดแทน (Compensation strategies) และกลวิธีการเรียนทางอ้อม (Indirect strategies) มี 3 ด้านคือ กลวิธีที่ใช้อยู่ปัญญา (Metacognitive strategies) กลวิธีด้านอารมณ์ (Affective strategies) กลวิธีด้านสังคม (Social strategies)

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษามีกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษระดับปานกลาง
2. นักศึกษามีกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันตามเพศ และสาขาวิชา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และสาขาวิชาทันตสาธารณสุข 2) นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลกที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 142 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งดัดแปลงจากแนวคิดของ อ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford, 1990) ชื่อ Strategy Inventory of Language Learning (SILL) Version for English Speakers Learning a new Language Version มีลักษณะคือ 1) ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่ เป็นแบบเลือกตอบ 2) แบบสอบถามกลวิธีการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนทั้งแบบทางตรงและทางอ้อม จำนวน 36 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ปฏิบัติน้อยที่สุด ปฏิบัติน้อย

ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติมาก และปฏิบัติมากที่สุด 3)ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษที่พึงประสงค์ของนักศึกษามีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยวิธีการหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อรายการกับประเด็นหลักของเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ฉบับ และนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยรวมด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.871

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ โดยการแจกให้กับนักศึกษากลุ่มประชากรจำนวน 142 คน จากนั้นรับกลับและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ส่วนแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จำนวน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน สาขาวิชาทันตสาธารณสุข และสาขาวิชาการแพทย์แผนไทย จำนวนสาขาละ 8 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน โดยวิธีการการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) และผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปประเด็นสำคัญจากการใช้กลวิธีการเรียนจากการสัมภาษณ์ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแนวคิดกลวิธีการเรียนของ Oxford (1990)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

- 1) ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)
- 3) การเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาแยกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test Independent)
- 4) การเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาแยกตามสาขาวิชา วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติเอฟ (ANOVA : F-Test) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Schhefe' Method)
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศและสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่

สาขาวิชาที่ศึกษาอยู่	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
สาธารณสุขชุมชน	14.00	29.17	34.00	70.83	48.00	33.80
ทันตสาธารณสุข	4.00	10.81	33.00	89.19	37.00	26.06
การแพทย์แผนไทย	3.00	5.26	54.00	94.74	57.00	40.14
รวม	21.00	14.79	121.00	85.21	142.00	100.00

จากตาราง พบว่านักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 70.83 สาขาวิชาทันตสาธารณสุข ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 89.19 และสาขาวิชาการแพทย์แผนไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 94.74

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษา กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และสาขาวิชาทันตสาธารณสุข หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีการภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านการจำ	3.48	0.40	ปฏิบัติปานกลาง	3
2. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านความรู้ ความคิด	3.46	0.45	ปฏิบัติปานกลาง	4
3. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านการเสริมและการทดแทน	3.42	0.45	ปฏิบัติปานกลาง	6
4. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้อภิปัญญา	3.49	0.47	ปฏิบัติปานกลาง	2
5. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านอารมณ์	3.50	0.46	ปฏิบัติมาก	1
6. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านสังคม	3.46	0.47	ปฏิบัติปานกลาง	5
รวม	3.47	0.19	ปฏิบัติปานกลาง	

จากตาราง พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านอารมณ์ มีการปฏิบัติมาก เป็นลำดับที่หนึ่ง รองลงมาคือด้านกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้อภิปัญญา มีการปฏิบัติปานกลาง และด้านกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านการเสริมและการทดแทน มีการปฏิบัติปานกลาง

(เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย : ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติระดับมาก)

3. เปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 คือ เพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาแยกตามเพศ และสาขาวิชา

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามเพศ

กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ	t	Sig
1. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านการจำ	0.245	0.808
2. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านความรู้ความคิด	0.013	0.990
3. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านการเสริมและการทดแทน	0.142	0.887
4. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้อภิปัญญา	-2.245	0.026*
5. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านอารมณ์	1.571	0.119
6. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านสังคม	1.583	0.116
รวม	0.491	0.624

*ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง พบว่า ผลการเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้อภิปัญญา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามสาขาวิชา

กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ	F	Sig
1. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านการจำ	0.381	0.684
2. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านความรู้ความคิด	0.254	0.776
3. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านการเสริมและการทดแทน	0.517	0.659
4. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้อภิปัญญา	2.990	0.054*
5. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านอารมณ์	0.706	0.495
6. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนด้านสังคม	0.413	0.663
รวม	0.048	0.953

*ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง พบว่า ผลการเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามสาขาวิชา ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้อภิปัญญา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 5 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในด้านกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้อภิปัญญา จำแนกตามสาขาวิชา โดยวิธีของเชฟเฟ (Schhefe' Method)

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	สาธารณสุขชุมชน	ทันตสาธารณสุข	การแพทย์แผนไทย
สาธารณสุขชุมชน	3.3542	-	-0.1998	-0.2014
ทันตสาธารณสุข	3.5541	-	-	-0.0015
การแพทย์แผนไทย	3.5556	-	-	-

จากตาราง พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในด้านกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้อภิปัญญา จำแนกตามสาขาวิชา โดยวิธีของเชฟเฟ (Schhefe' Method) ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น เกี่ยวกับกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปประเด็นสำคัญจากการใช้กลวิธีการเรียนจากการสัมภาษณ์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแนวคิดกลวิธีการเรียนของ Oxford (1990)

ข้อคำถามที่ 1 นักศึกษามีวิธีการฝึกจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษใหม่ ๆ ที่เรียนรู้มาอย่างไร จดไว้ในสมุดบันทึก จากนั้นเขียนและท่องศัพท์นั้นบ่อย ๆ จนคุ้นเคย

ข้อคำถามที่ 2 หลังจากที่นักศึกษาใช้วิธีการดังกล่าวแล้ว สามารถจำคำศัพท์ได้ดีมากขึ้นน้อยแค่ไหน มีคำศัพท์ใหม่เพิ่มขึ้นหรือไม่

สามารถจำคำศัพท์ได้ดีมากขึ้นกว่าเดิม ประมาณ 40 %

ข้อคำถามที่ 3 นักศึกษาหาความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยวิธีอะไร

เปิดจากโปรแกรมพจนานุกรมในโทรศัพท์มือถือ Google

ข้อคำถามที่ 4 นักศึกษาฝึกฟังภาษาอังกฤษที่เรียนมาอย่างไร เพราะเหตุใด

ฟังเพลงสากลจากช่อง Youtube , Jook

ข้อคำถามที่ 5 นักศึกษาฝึกพูดภาษาอังกฤษที่เรียนมาอย่างไร เพราะเหตุใด

หาโอกาสพูดคุยกับเจ้าของภาษาหรือชาวต่างชาติ ฝึกพูดคุยกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนหรือฝึกคุยกับเพื่อนๆต่างชาติผ่านโปรแกรม chat หรือ Facebook

ข้อคำถามที่ 6 นักศึกษาฝึกอ่านภาษาอังกฤษที่เรียนมาอย่างไร เพราะเหตุใด

นักศึกษาฝึกอ่านภาษาอังกฤษโดยการอ่านเนื้อเพลงสากลเพราะอยากรู้ความหมายของเพลง การเล่นเกม on-line ต่าง ๆ ใน internet อ่านป้ายโฆษณา ฉลากยา ฉลากสินค้า บางครั้งก็จะฝึกอ่านโดยการตาม IG ของนักร้อง นักแสดง หรือ IG ที่ให้ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ

ข้อคำถามที่ 7 นักศึกษาฝึกเขียนภาษาอังกฤษที่เรียนมาอย่างไร เพราะเหตุใด

เขียนโดยข้อความส่วนตัวย่อภาษาอังกฤษ แล้วส่งใน Line หรือใน messenger

ข้อคำถามที่ 8 นักศึกษาหาโอกาสที่จะใช้ภาษาอังกฤษหรือบุคคลที่จะใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนาอย่างไร ได้ผลหรือไม่

ใช้ application ในโทรศัพท์ เพื่อเล่น chat, messenger หรือ twitter

ข้อคำถามที่ 9 นักศึกษาชอบเขียนบันทึก ส่งข้อความ หรือพูดคุยปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษกับบุคคลอื่น ๆ หรือไม่

บางคนก็จะสืบค้นหาคำตอบเองจาก หนังสือ หรือ search หาใน Google ทาง internet บางครั้งก็จะถามอาจารย์ที่โรงเรียนเก่า

ข้อคำถามที่ 10 นักศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมของผู้พูดภาษาอังกฤษอย่างไร เพราะเหตุใด

โดยการ search หาความรู้ใน Google ทาง internet ในหัวข้อ อาหาร สถานที่ท่องเที่ยว หรือประวัติประเทศต่าง ๆ บางคนก็จะใช้การดูหนัง ดู series ต่าง ๆ เพื่อการซึมซับ lifestyle and culture ของประเทศนั้น ๆ หรืออาจเปิดคลิปใน YouTube ดูสิ่งที่ผู้คนชื่นชอบหรือมา share ให้คนทั่วโลกได้ชมกัน

สรุปผลการวิจัยและทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัย การสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และสาขาวิชาทันตสาธารณสุข หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาแยกตามเพศ และสาขาวิชา

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษามีกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษระดับปานกลาง
2. นักศึกษามีกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันตามเพศ และสาขาวิชา

ตาราง 6 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่	การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย
1. นักศึกษามีกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกัน	ในภาพรวมนักศึกษามีกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันระดับปานกลาง	สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย
2.1 นักศึกษามีกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันตามเพศ	ผลการเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้อภิปัญญา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05	ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

ตาราง 6 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย (ต่อ)

สมมติฐานข้อที่	การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย
2.2 นักศึกษามีกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันตามสาขาวิชา	ผลการเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามสาขาวิชา ในภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ไข่อภิปัญญา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05	ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

สรุปและอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษากลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน และสาขาวิชาทันตสาธารณสุข หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

จากผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับที่มีการปฏิบัติปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุ ยอดพรหมมินทร์ และ นวมินทร์ ประชานันท์ (2550) ที่ว่า นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษใช้กลวิธีการเรียนโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของแพรวพรรณ พริ้งพร้อม (2551) ที่ว่าการใช้กลยุทธ์การเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา

ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลางในทุกด้านของ กลยุทธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศากร ประคองชาติ (2550) ที่ว่าโดยภาพรวมนักศึกษา มีการใช้กลวิธีการเรียนในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร โกมารทัต (2559) ที่ว่าการใช้กลยุทธ์การเรียนภาษาต่างประเทศของนักศึกษา 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชา ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา แยกตามเพศ และสาขาวิชา

2.1 เปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาแยกตามเพศ จากผลการวิจัย พบว่าในภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อนุ ยอดพรหมมินทร์ และ นวมินทร์ ประชานันท์ (2550) ที่ว่า เมื่อเปรียบเทียบ เพศหญิงและเพศชายใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรวพรรณ พริ้งพร้อม (2551) ที่ว่า ความแตกต่าง ระหว่างเพศ มีผลต่อการใช้กลยุทธ์การเรียน รวมถึงไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศากร ประคอง ชาติ (2550) ที่ว่าตัวแปรในด้านเพศของนักศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้กลวิธี การเรียนเพียงเล็กน้อย ส่วนงานวิจัยของต่างประเทศก็ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mochizuki (1999) ที่ว่าเพศก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา มหาวิทยาลัยของญี่ปุ่น ส่วนความสอดคล้องก็พบในงานวิจัยของอรุณี อรุณเรือง, ทรงสิริ วิจิรานนท์ และ ภาวิณี อุ่นวัฒนา (2560) ที่ว่าเพศไม่มีผลต่อการใช้กลวิธีการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งยัง สอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของของ Shmais (2003) ที่ว่า เพศไม่มีนัยสำคัญต่อการใช้กลวิธี การเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแห่งชาติอันนาซาในปาเลสไตส์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nisbet (2005) ที่ว่าเพศชายและเพศหญิง มีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญ ในการใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่มีความสามารถทาง ภาษาอังกฤษ

2.2) เปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาแยกตามสาขาวิชา จากผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัย การสาธารณสุข สิรินคร จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามสาขาวิชา ในภาพรวม ไม่พบความแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศากร ประคองชาติ (2550) ที่ว่าการใช้กลวิธีการเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับสาขาวิชา และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อนุ ยอดพรหมมินทร์ และ นวมินทร์ ประชานันท์ (2550) ที่ว่าการเปรียบเทียบด้านแขนงวิชา

มีการใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณี อรุณเรือง, ทรงสิริ วิชิรานนท์ และ ภาวินี อุ๋นวัฒนา (2560) ที่ว่า สาขาวิชาของผู้เรียน มีผลต่อการใช้กลวิธีการเรียนในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ควรจัดให้กับนักศึกษาควรจะมีรูปแบบดังกล่าวข้างต้น คือรูปแบบการจัดตามแนวทางของ Oxford คือ กลวิธีการเรียนภาษาโดยตรง หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเนื้อหาที่เรียนซึ่ง ใช้การประมวลผลความรู้ภายในสมองผู้เรียน เกี่ยวข้องกับกระบวนการรับ จัด เก็บ และใช้ข้อมูลทางภาษา กลวิธีการเรียนภาษาโดยอ้อม หมายถึง กลวิธีที่ช่วยสนับสนุนและกำกับการเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับเนื้อหาการเรียน เช่น การวางแผนการอ่านทบทวน การให้กำลังใจตนเองในการเรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้ดีที่สุด ดังนั้นในการจัดแผนกิจกรรมการสอน ผู้สอนควรจะนำผลของการศึกษานี้ไปประยุกต์ใช้กับการสอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา โดยอาจจัดเป็นรูปแบบประสมก็ได้

2. ผู้สอนภาษาอังกฤษควรมีการชี้แนะให้นักศึกษาตระหนักถึงการใช้และรู้จักกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษที่หลากหลายตามลักษณะการเรียนรู้ 4 ด้าน คือ การคิด การรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) การตัดสินใจ (Decision making) พร้อมกันนี้ ผู้สอนควรให้แนวทางและชี้แนะถึงการตระหนักตนของนักศึกษาว่าตนเป็นผู้เรียนประเภทใด (โดยพิจารณาจากเกรดในรายวิชาภาษาอังกฤษที่นักศึกษาได้รับ ดังนี้ กลุ่มเก่งมาก หมายถึง กลุ่มที่ได้ระดับคะแนนหรือเกรด A กลุ่มเก่ง หมายถึง กลุ่มที่ได้ระดับคะแนนหรือเกรด B+ หรือ B กลุ่มปานกลาง หมายถึง กลุ่มที่ได้ระดับคะแนนหรือเกรด C+ หรือ C กลุ่มอ่อน หมายถึง กลุ่มที่ได้ระดับคะแนนหรือเกรด D+ หรือ D)

3. การจัดกิจกรรมควรให้สอดคล้องกับกลุ่มของผู้เรียนและพื้นฐาน ทักษะ และความถนัดของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงและประยุกต์ใช้ความรู้ด้านภาษาที่เรียนกับอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรมีการศึกษากลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษเช่นนี้กับนักศึกษาคนอื่น ๆ เพื่อหาความแตกต่างและรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละคณะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการสำรวจเกี่ยวกับการใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาในสังกัดสถาบันบรมราชชนนี ในสาขาวิชาเดียวกัน หรือต่างสาขา เพื่อให้เห็นภาพรวมของการจัดการศึกษาภาษาอังกฤษต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นิตากร ประคองชาติ. (2550). *ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย ชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยของรัฐ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาภาษาอังกฤษศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี).
- แพรวพรรณ พริ้งพร้อม. (2551). *การศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สมพร โกมารทัต. (2559). *การศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนภาษาต่างประเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในกรุงเทพฯและปริมณฑล (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อนุ ยอดพรหมมินทร์ และ นวมินทร์ ประชานันท์. (2550). *กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (รายงานผลการวิจัย)*. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อรุณี อรุณเรือง, ทรงสิริ วิชิรานนท์ และ ภาวิณี อุ่นวัฒนา. (2560). *การศึกษากลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- อาภาภรณ์ จินดาประเสริฐ. (2540, มกราคม). การพัฒนาวิธีการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ. *วารสารวิจัย มข*, 2(1), 83-92.

- Chamot, A. U. (2004, December). Issues in Language Learning Strategy Research and Teaching. *Journal of Foreign Language Teaching*, 1(1), 14-26.
- Lee, C. K. (2010). An Overview of Language Learning Strategies. *ARECLS*, 7, 132-152.
- Mochizuki, A. (1999, December). Language Learning Strategies Used By Japanese University Students. *RELC Journal*, 30(2), 101-113.
- Nisbet, D. L., Tindall, E. R., & Arroyo, A. A. (2005, March). Language Learning Strategies and English Proficiency of Chinese University Students. *Foreign Language Annuals*, 38(1), 100-107.
- Oxford, R. L. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Boston: Heinle & Heinle.
- Shmais, W. A. (2003, September). Language Learning Strategy Use In Palestine. *TESL-EJ*, 7(2).
- Zare, P. (2012, March). Language Learning Strategies Among EFL/ESL Learners: A Review of Literature. *International Journal of Humanities and Social Science*, 2(5), 162-169.

บทความวิจัย (Research Article)

คำอุทาน : การวิเคราะห์ประเภทและการสื่อความหมายในรายการโทรทัศน์กระแส
Interjections: Type Analysis and Communicative Functions
on the YouTube Channel "Hone-Krasae"

กฤษดา บุญเกิด^{1*} กฤติญาณี เพชรสุข² ทิพรดา น้ำกระจาย² นื่องหญิง นิ่มแสง²
อมรรัตน์ วระคุณ² และสุชาดา เจียพงษ์²
Kritsada Boonkerd^{1*}, Kittiyanee Phetsuk², Thiprada Namkrajai², Nonghying Nimseang²,
Amornrat Worakoon² and Suchada Jiaphong²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประเภทของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแสและเพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแส ผลการวิจัยพบรูปคำอุทาน 47 รูปคำ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำอุทานบอกอาการ 45 รูปคำ และคำอุทานเสริมบท 2 รูปคำ เรียงลำดับประเภทคำอุทานที่พบมากที่สุด คือ คำอุทานบอกอาการ จำนวน 45 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 95.75 รองลงมา คือ คำอุทานเสริมบท จำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.25 ส่วนการสื่อความหมายของคำอุทาน 3 ประเภท ได้แก่ 1) คำอุทานสื่อความหมายแสดงอารมณ์ คือ อารมณ์สงสาร/ปลอบโยน จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.10 ประหลาดใจ/ตกใจ จำนวน 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 24.40 เจ็บปวด จำนวน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.65 โกรธเคือง จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.10 2) คำอุทานสื่อความหมายแสดงความปรารถนา คือ ทักท้วง/ห้าม จำนวน 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.20 สงสัย/ไต่ถาม จำนวน 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 18.29 3) คำอุทานสื่อความหมายแสดง การรับรู้ คือ เข้าใจ จำนวน 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 20.73 ร้องเรียกให้รู้ตัว จำนวน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.53

คำสำคัญ: คำอุทาน การวิเคราะห์ประเภท การสื่อความหมาย

^{1*} นักวิชาการอิสระ

Independent scholar

² สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Thai Language Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email: Kritsada.bo@psru.ac.th

(Received: 19 December 2023; Revised: 23 February 2024; Accepted: 13 May 2024)

Abstract

The purposes of this study were to analyze the types of interjections that were found on the YouTube channel "Hone-Krasae" and classify them according to their communicative functions. The results revealed that all 47 interjections were found in 2 types, ranging from the most to the least, of expressive interjections (95.75%) and modifying interjections (4.25%). In terms of communicative functions, 3 specific types of interjections were found, including (1) emotive interjections expressing pity (6.10%), surprise (24.40%), pain (3.65%), and anger (6.10%); (2) volitive interjections expressing disagreement (12.20%) and enquiry (18.29%); and (3) cognitive interjections expressing realization (20.73%) and calling for awareness (8.53%).

Keywords: interjections, type analysis, communicative functions

บทนำ

การใช้คำในภาษาไทยเพื่อสื่อความหมายแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด คือ คำอุทาน พระยาอุปกิตศิลปสาร (2546, น. 137) กล่าวถึงความหมายของคำอุทาน คือ คำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ตกใจ ดีใจ เจ็บปวด สะเทือนใจ ประหลาดใจ สงสาร สงสัย โดยคำอุทานมักปรากฏหน้าประโยค เช่น อ้อ! วันนี้เธอดูสดใสดี กำชัย ทองหล่อ (2556, น. 285 - 287) กล่าวถึง คำอุทาน ว่าส่วนใหญ่คำอุทานไม่มีคำแปลเหมือนคำชนิดอื่น หากต้องการพิจารณาความหมายของคำอุทานต้องพิจารณาให้สัมพันธ์กับเนื้อความของประโยคที่ตามหลังคำอุทานนั้น ๆ หนังสือไวยากรณ์หลักภาษาไทยในปัจจุบันได้แบ่งชนิดของคำไว้แตกต่างกัน การจำแนกชนิดของคำในภาษาไทยตามแนวไวยากรณ์ดั้งเดิม (Traditional Grammar) ของพระยาอุปกิตศิลปสาร (2546, น. 70 - 112) ได้แบ่งชนิดของคำโดยใช้เกณฑ์หน้าที่ ตำแหน่ง และความหมาย 7 ชนิด ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน ทั้งนี้ สุนันท์ อัญชลีอนุกุล (2556, น. 132) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การแบ่งชนิดของคำตามแนวคิดของพระยาอุปกิตศิลปสารว่าใช้หลายเกณฑ์ในการแบ่งชนิดของคำ คือ 1) เกณฑ์ความหมายของคำที่ใช้กำหนดคำนาม คำกริยา และคำอุทาน 2) ใช้เกณฑ์หน้าที่ของคำกำหนด คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ และคำสันธาน และ 3) ใช้เกณฑ์ตำแหน่งของคำกำหนดคำบุพบท แสดงให้เห็นว่าพระยาอุปกิตศิลปสารได้แบ่งชนิดของคำอุทาน โดยใช้เกณฑ์ความหมาย นอกจากนี้

ยังมีนักภาษาในปัจจุบันได้จำแนกชนิดของคำตามแนวไวยากรณ์สมัยใหม่ ซึ่งใช้เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนภาษาไทยสังกัดกระทรวงศึกษาใช้เป็นบรรทัดฐานในการสอนหลักไวยากรณ์ไทย ในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 16 - 65) ได้จำแนกชนิดของคำอุทานออกเป็น 12 ชนิด ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำช่วยคำกริยา คำวิเศษณ์ คำที่เกี่ยวข้องกับจำนวน คำบอกกำหนด คำบุพบท คำเชื่อม คำลงท้าย คำปฏิเสธ และคำอุทาน โดยใช้เกณฑ์ 3 ลักษณะ ได้แก่ การจำแนกชนิดของคำโดยใช้เกณฑ์หน้าที่ เกณฑ์ตำแหน่งที่คำปรากฏและสัมพันธ์กับคำอื่น และเกณฑ์ความหมายประกอบกัน จากแนวความคิดจำแนกชนิดของคำทั้งแนวไวยากรณ์ดั้งเดิมและไวยากรณ์สมัยใหม่ตามหลักของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่าคำอุทาน ยังปรากฏเป็นคำชนิดหนึ่งที่ใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้ใช้ภาษาโดยผู้ใช้ภาษาจะเข้าใจความหมายจากบริบทหรือเนื้อความที่กำลังสื่อสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวกับคำอุทานที่ผ่านมา พบงานวิจัยในปัจจุบันได้ศึกษาวิเคราะห์ประเภทของคำอุทาน หน้าที่ของคำอุทาน การสื่อความหมายของคำอุทาน แนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทานที่มีหน้าที่แสดงความต่อเนื่องของการพูดกับแสดงความรู้สึกตัวอย่างเช่น งานของ สุธาทิพย์ แห่งบุญ (2559) บทความนี้มุ่งศึกษาจินตภาพจากกลวิธีการใช้ภาษาในนวนิยายเรื่อง เลื่อมสลับลาย ของกฤษณา อโศกสิน ผู้แต่งได้มีกลวิธีการเลือกใช้คำในการสื่ออารมณ์ สบายใจ ดีใจ ภูมิใจ การศึกษาพบว่าภาษาจินตภาพเป็นส่วนสำคัญในการสร้างงานเขียนให้มีคุณค่า คำสื่ออารมณ์ความรู้สึกทางบวก เช่น การใช้คำที่แสดงความรู้สึกมีความสุข สื่ออารมณ์ความรู้สึกทางลบ เช่น การใช้คำที่แสดงความรู้สึกโศกเศร้า เหนง เจ็บปวด ทรมาน คับข้องใจ หงุดหงิดโกรธแค้น เหยียดหยาม งานวิจัยของ ณิชชา เวียงวิเศษ (2564) ศึกษาเรื่อง กลวิธีการแปลคำอุทานภาษาเกาหลีเป็นภาษาไทย : กรณีศึกษารายการปกิณกะบันเทิง Six Sense โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกประเภทคำอุทานภาษาเกาหลี และเพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแปลคำอุทานภาษาเกาหลีเป็นไทย ผลการวิจัยพบว่า คำอุทานแท้ คือ คำพวกหนึ่งที่ถูกพูดเปล่งออกมาแต่ไม่มีความหมายเหมือนคำชนิดอื่น หรือภาคใดภาคหนึ่งของประโยคที่เป็นส่วนของคำเข้ามาเพื่อแสดงอารมณ์ และงานวิจัยของ นิรมล ศิริวัฒน์, ขวัญฤทัย พิริยะพัฒน์ และขวัญฤทัย บุญทิพย์ (2556) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การใช้คำอุทานในวรรณกรรมเรื่อง เพอร์ซี่ แจ็กสัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้คำอุทานในวรรณกรรมเรื่อง เพอร์ซี่ แจ็กสัน ผลการวิจัยพบว่า หน้าที่ของคำอุทานที่มีการใช้มากที่สุดคือ คำอุทานที่ทำหน้าที่แสดงสภาวะทางจิตใจของผู้พูด รองลงมาคือ การใช้คำอุทานที่ทำหน้าที่สร้างความต่อเนื่องของบทสนทนาที่ใช้ในการกล่าวนำ และน้อยที่สุดคือ การใช้คำอุทานที่ทำหน้าที่แสดงท่าทีของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง

จากงานวิจัยข้างต้นเป็นการวิจัยคำอุทานจากข้อมูลที่เป็นภาษาเขียน ยังไม่มีการวิจัยคำอุทานจากภาษาพูดที่ใช้สื่อสาร ตลอดจนผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า การใช้คำอุทานในรายการโทรทัศน์ ละคร และ ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้ชมในปัจจุบันทั้งที่ออกอากาศในรายการโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และช่องยูทูป (YouTube) มีลักษณะการใช้คำอุทานที่น่าสนใจโดยพิธีกรผู้ดำเนินรายการ คุณกรรชัย กำเนิดพลอย ได้มีคำนิยมติตรายการคือคำว่า “อื้อ” เป็นสำนวนที่เข้าใจได้ว่าเมื่อใช้คำอุทานนี้น่าจะมีประเด็นชวนสงสัยของสังคม และพบว่ายังไม่มีการศึกษาคำอุทานในรายการโทรทัศน์ ละคร ผู้วิจัย จึงสนใจวิเคราะห์คำอุทานในรายการโทรทัศน์ ละคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประเภทของคำอุทานและวิเคราะห์การสื่อความหมายของคำอุทาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ประเภทของคำอุทานในการรายการโทรทัศน์ ละคร
2. เพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายของคำอุทานในรายการโทรทัศน์ ละคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจำแนกประเภทของคำอุทาน ผู้วิจัยนำแนวคิดมาสรุปเป็นประเภทของคำอุทาน เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ประเภทของคำอุทาน พระยาอุปกิตศิลปสาร (2546) แบ่งคำอุทานออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. อุทานบอกอาการ คือ คำอุทานที่ผู้พูดเปล่งออกมาเพื่อแสดงความรู้สึกแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

- 1.1 ใช้แสดงความรู้สึกต่าง ๆ ในการพูด
- 1.2 ใช้เป็นคำขึ้นต้นในบทประพันธ์

2. อุทานเสริมบท คือ คำอุทานที่ใช้เป็นคำสร้อยหรือคำเสริมบทต่าง ๆ เพื่อให้มีจำนวนคำครบถ้วนตามที่ต้องการ หรือให้ความสละสลวยยิ่งขึ้น คำอุทานเหล่านี้ไม่ต้องมีเครื่องหมายอัศเจรีย์กำกับ แบ่งออกได้ 3 ชนิด

2.1 ใช้เป็นคำสร้อย คือ คำอุทานที่เป็นคำสร้อยตอนท้ายของบทประพันธ์ ประเภทโคลงและร่ายหรือใช้เป็นคำลงท้ายในบทประพันธ์เพื่อแสดงว่าจบข้อความบริบูรณ์แล้ว

2.2 ใช้เป็นคำแทรก คือ คำอุทานที่ใช้แทรกลงในระหว่างคำหรือข้อความ

2.3 ใช้เป็นคำเสริม คือ อุทานที่ใช้ต่อเสริมถ้อยคำให้ยาวออกไปโดยที่ไม่ได้ต้องการความหมายของคำที่เสริมเข้าไป

การสื่อความหมายของคำอุทาน ผู้วิจัยนำแนวคิดมาสรุปเป็นการสื่อความหมายของคำอุทาน เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์การสื่อความหมายของคำอุทาน Wierzbicka และ Ameka (1992, อ้างถึงใน รุ่งทิวา ฉันทพันธ์ศรี, 2554) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. คำอุทานที่ใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึกของผู้พูด (Emotive Interjection) คือ คำอุทานแสดงอารมณ์ที่ชื่อว่าฉันรู้สึกบางอย่าง "I feel something." เช่น แหม โธ่เอ๊ย กรีด
2. คำอุทานที่ใช้แสดงความปรารถนา และความต้องการของผู้พูด (Volitive Interjection) คือ คำอุทานที่สื่อความปรารถนา และต้องการบางอย่างของผู้พูด "I want something." เช่น อะแฮ่ม ที่สื่อความต้องการว่าให้เสียบ และกล่าวทักท้วง
3. คำอุทานที่ใช้แสดงการรับรู้ และความคิดของผู้พูด (Cognitive Interjection) คือ คำอุทานที่แสดงถึงการรับรู้หรือเข้าใจบางอย่างของผู้พูด "I know something." หรือ "I think something." เช่น อืม ที่สื่อการรับรู้ของผู้พูดว่าเข้าใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง คำอุทาน : การวิเคราะห์ประเภทและการสื่อความหมายในรายการโทรทัศน์โดยเตรียมการศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ คำอุทาน การจัดประเภทของคำ การสื่อความหมาย งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำแสดงอารมณ์ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การปรากฏใช้คำอุทาน โดยสุ่มจำนวน 48 ตอน ในรายการโทรทัศน์ที่เผยแพร่ทางช่องยูทูบ (YouTube) ระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่ เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 เก็บรวบรวมข้อมูลคำอุทานที่ได้มาเรียงตามลำดับของเดือนตั้งแต่ เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคมในรูปแบบตาราง ประกอบด้วย รูปคำอุทาน บริบทการสนทนา วันที่เดือนปี ที่ออกรายการและการสื่อความหมาย

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ข้อ ได้แก่ วิเคราะห์ประเภทของคำอุทาน และวิเคราะห์การสื่อความหมายของคำอุทาน โดยใช้กรอบแนวคิดการจำแนกประเภทของคำอุทานของพระยา

อุปถัมภ์ศิลปสาร (2546) และแนวคิดการสื่อความหมายคำอุทานของ Wierzbicka และ Ameka (1992, อ้างถึงใน รุ่งทิวา ฉัททันต์รัมย์, 2554) เป็นกรอบในการวิเคราะห์

4. ชั้นสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการวิเคราะห์ประเภทและการสื่อความหมายของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแส ผู้วิจัยได้สรุปและนำเสนอข้อมูล โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) และเสนอผลวิจัย แบ่งเป็น 5 บท ดังนี้ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย บทที่ 4 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบกลวิธีการวิเคราะห์ประเภทและการสื่อความหมายของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแส และบทที่ 5 สรุปผลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

การศึกษา “คำอุทาน : การวิเคราะห์ประเภทและการสื่อความหมายในรายการโทรทัศน์กระแส” มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ประเภทของคำอุทานและเพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแส ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแสในปี 2565 ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม มีการใช้คำอุทานจำนวนทั้งสิ้น 262 ครั้ง จากการวิเคราะห์พบการใช้คำอุทานทั้งหมด 47 รูปคำ ได้แก่

1. อ้อ	2. อี้ย	3. อือ	4. โอ้โห	5. อ้าว	6. อ้า
7. อืม	8. ห๊ะ	9. อ่า	10. เอ้ย	11. โอ้โห	12. เอ้า
13. เอ๊ะ	14. อื้อ	15. โอ้	16. อ้อ	17. โอ้ย	18. อ๊ะ
19. โห	20. เหรอ	21. อ่าห๊ะ	22. โง่	23. ฮึ้ย	24. เฮ้อ
25. อ้า	26. โอโห	27. แหม	28. เออ	29. อ่า	30. โอโห
31. มลงแมลง	32. นี	33. เอ่อ	34. พุดพิศ	35. อู้ย	36. อืม
37. อือฮิ	38. หู่ว	39. อะ	40. เอ้ย	41. เห้อ	42. โอโห
43. โอ้ย	44. อ๊ะ	45. โถ	46. อู้หู	47. เอ้อ	

คำอุทาน : การวิเคราะห์ประเภทและการสื่อความหมายในรายการโทรทัศน์กระแส ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ประเภทของคำอุทานในรายการโหนกระแส จากรูปคำอุทานที่พบในการเก็บข้อมูลครั้งนี้พบว่ามามีรูปคำอุทานทั้งหมด 47 คำ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ 1) คำอุทานบอกอาการ จำนวน 45 รูปคำ และ 2) คำอุทานเสริมบทจำนวน 2 รูปคำ ประเภทคำอุทานที่พบมากที่สุดคือ คำอุทานบอกอาการแสดงความรู้สึก เช่น โอ้โฮ โอ๊ย เอ๊ะ อ้าว อ้อ เอ้อ โถ่ อ้อ ห๊ะ ฮึ้ย ฯลฯ จำนวน 260 ครั้งพบคำทั้งสิ้น 45 คำ รองลงมาคือคำอุทานเสริมบทจำนวน 2 คำ ได้แก่ พุดเพ็ด และ มลงแมลง

ตาราง 1 การวิเคราะห์ประเภทคำอุทานที่ปรากฏในรายการโหนกระแส

ลำดับ	คำอุทาน	ประเภทคำอุทาน	
		บอกอาการ	เสริมบท
1	อ้อ	✓	
2	อู๊ย	✓	
3	อื้อ	✓	
4	โอ้โฮ	✓	
5	อ้าว	✓	
6	อ้า	✓	
7	อืม	✓	
8	ห๊ะ	✓	
9	อ่า	✓	
10	เฮ้ย	✓	
11	โอ้โฮ	✓	
12	เอ้า	✓	
13	เอ๊ะ	✓	
14	อื้อ	✓	
15	โอ้	✓	
16	อ้อ	✓	
17	โอ๊ย	✓	
18	อ๊ะ	✓	
19	โห	✓	

ตาราง 1 การวิเคราะห์ประเภทคำอุทานที่ปรากฏในรายการโหนกระแส (ต่อ)

ลำดับ	คำอุทาน	ประเภทคำอุทาน	
		บอกอาการ	เสริมบท
20	เหวอ	✓	
21	อ่าห๊ะ	✓	
22	โธ่	✓	
23	ฮึ้ย	✓	
24	เฮ้อ	✓	
25	ฮ้า	✓	
26	โอโห	✓	
27	แหมม	✓	
28	เออ	✓	
29	อ่า	✓	
30	โอโห้	✓	
31	มลงแมลง		✓
32	นี่	✓	
33	เอ่อ	✓	
34	พูดเพ็ด		✓
35	อู๋ย	✓	
36	อืม	✓	
37	อือฮึ	✓	
38	หู้ว	✓	
39	อะ	✓	
40	เอ้ย	✓	
41	เหือ	✓	
42	โอโห้	✓	
43	โอ้ย	✓	
44	ฮ๊ะ	✓	

ตาราง 1 การวิเคราะห์ประเภทคำอุทานที่ปรากฏในรายการโหนกระแส (ต่อ)

ลำดับ	คำอุทาน	ประเภทคำอุทาน	
		บอกอาการ	เสริมบท
45	โถ่	✓	
46	อู้หู	✓	
47	เอ้อ	✓	
	รวม	45	2
	ร้อยละ	95.75	4.25

จากตาราง 1 การวิเคราะห์ประเภทคำอุทานที่ปรากฏในรายการโหนกระแส พบว่ามี 47 รูปคำ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำอุทานบอกอาการทั้งหมด 45 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 95.75 ได้แก่ อ้อ อู๋ อือ โอโห อ้าว อื้อ อึม หึะ อ่า เฮ้ย โอโห้ เอ้า เอ๊ะ อื้อ โอ้อ อ้อ อ้อย อื้อ โห เหรอ อ่า หะ โธ่ ฮึ้ย เอ้อ ฮ้า โอโห้ แหม เออ อ่า โอโห้ นี เอ่อ อู๋ อึม อือฮึ หัว อะ เอ้ย เห้อ โอโห้ อ้อย ฮึะ โถ่ อู้หู เอ้อ และคำอุทานเสริมบททั้งหมด 2 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 4.25 ได้แก่ มลงแมลง พุดพืด

2. การวิเคราะห์การสื่อความหมายในรายการโหนกระแส พบว่าคำอุทานสื่อความหมายทั้งหมด 3 ประเภท คือ 1) แสดงอารมณ์ความรู้สึก ได้แก่ สงสารหรือปลอบโยน ประหลาดใจหรือตกใจ เจ็บปวด และโกรธเคือง 2) การสื่อความหมายแสดงความปรารถนา ได้แก่ ทักท้วงหรือห้ามสั่งหรือขอร้อง และสงสัยไต่ถาม 3) การสื่อความหมายแสดงการรับรู้ ได้แก่ เข้าใจ และร้องเรียกให้รู้ตัว พบคำอุทานที่สื่อความหมายได้มากกว่า 1 ความหมาย สามารถสื่อความหมายได้มากที่สุด 4 ความหมาย จำนวน 6 คำ ได้แก่ คำว่า อ้อ อู๋ อ่า เฮ้ย โอโห้ เอ้า รองลงมาคือสามารถสื่อได้ 3 ความหมาย จำนวน 7 คำ ได้แก่ คำว่า โอโห้ อ้าว ฮ้า หึะ เอ๊ะ โอ้อ อู๋ อันดับ 3 คือสามารถสื่อได้ 2 ความหมาย จำนวน 7 คำ ได้แก่ คำว่า อึม โห เหรอ แหม เออ นี เอ่อ และอันดับ 4 คือคำอุทานที่สื่อความหมายได้เพียง 1 ความหมาย จำนวน 25 คำ ได้แก่ คำว่า อื้อ อื้อ อ้อ อ้อย ฮึะ อ่าหะ โธ่ ฮึ้ย เอ้อ ฮ้า โอโห้ อ่า โอโห้ อึม อือฮึ หัว อะ เอ้ย เห้อ โอโห้ อ้อย ฮึะ โถ่ อู้หู เอ้อ

ดังตาราง

ตาราง 2 การวิเคราะห์การสื่อความหมายของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแส

ลำดับ	รูปคำ อุทาน	การสื่อความหมาย							
		แสดงอารมณ์			แสดงความ ปรารถนา		แสดงการรับรู้		
		สงสาร/ปลอบโยน	ประหลาดใจ/ตกใจ	เจ็บปวด	โกรธเคือง	ทักท้วง/ห้าม	สงสัย/ตีถาม	เข้าใจ	ร้องเรียกให้รู้ตัว
1.	อ้อ		✓				✓	✓	✓
2.	อู๋ย		✓	✓		✓	✓		
3.	อือ							✓	
4.	โอ้โห	✓	✓			✓			
5.	อ้าว		✓				✓		✓
6.	อ้า						✓	✓	✓
7.	อืม							✓	✓
8.	ห๊ะ		✓			✓	✓		
9.	อ่า					✓	✓	✓	
10.	เฮ้ย		✓		✓	✓			✓
11.	โอ้โห	✓	✓		✓				
12.	เอ้า		✓		✓		✓	✓	
13.	เอ๊ะ		✓				✓	✓	
14.	อือ							✓	
15.	โอ้		✓		✓		✓		
16.	อ้อ							✓	
17.	อือย			✓					

ตาราง 2 การวิเคราะห์การสื่อความหมายของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแส (ต่อ)

ลำดับ	รูปคำ อุทาน	การสื่อความหมาย							
		แสดงอารมณ์				แสดงความ ปรารถนา		แสดงการรับรู้	
		สงสาร/ปลอบโยน	ประหลาดใจ/ตกใจ	เจ็บปวด	โกรธเคือง	ทักท้วง/ห้าม	สงสัย/ตงาม	เข้าใจ	ร้องเรียกให้รู้ตัว
36	หู้ว		✓						
37	อะ							✓	
38	เอ๊ย					✓			
39	เหือ		✓						
40	โอโห้		✓						
41	โอย		✓						
42	อ๊ะ						✓		
43	โถ่	✓							
44	อู้หู่							✓	
45	เอ้อ							✓	
	รวม	5	20	3	5	10	15	17	7
	ร้อยละ	6.10	24.40	3.65	6.10	12.20	18.29	20.73	8.53

จากตารางการวิเคราะห์การสื่อความหมายของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแส พบรูปคำอุทานจำนวน 45 รูป แบ่งประเภทการสื่อความหมาย 3 ประเภท ได้แก่ 1) การสื่อความหมายแสดงอารมณ์ คือ อารมณ์สงสาร/ปลอบโยน จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.10 ประหลาดใจ/ตกใจ จำนวน 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 24.40 เจ็บปวด จำนวน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.65 โกรธเคือง จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.10 2) การสื่อความหมายแสดงความปรารถนา คือ ทักท้วง/ห้าม จำนวน 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.20 สงสัย/ตงาม จำนวน 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 18.29

3) การสื่อความหมายแสดงการรับรู้ คือ เข้าใจ จำนวน 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 20.73 ร้องเรียกให้รู้ตัว จำนวน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.53

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประเภทของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแส และเพื่อวิเคราะห์การสื่อความหมายของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแส ผลการวิจัยพบว่า

1) ประเภทของคำอุทานพบ 2 ประเภท เรียงลำดับประเภทคำอุทานที่พบมากที่สุด ได้แก่ คำอุทานบอกอาการ จำนวน 45 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 95.75 รองลงมาคือคำอุทานเสริมบท จำนวน 2 รูปคำ คิดเป็นร้อยละ 4.25

ตาราง 3 สรุปผลการวิจัยประเภทของคำอุทานในรายการโทรทัศน์กระแส

ประเภทคำอุทาน	จำนวน (คำ)	ร้อยละ
คำอุทานบอกอาการ	45	95.75
คำอุทานเสริมบท	2	4.25
รวม	47	100

2) การสื่อความหมายพบ 3 ประเภท ได้แก่

2.1 การสื่อความหมายแสดงอารมณ์ คือ อารมณ์สงสาร/ปลอบโยน จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.10 ได้แก่คำว่า โอ้โฮ โอ้โฮ โธ่ เฮ้อ โถ่ อารมณ์ประหลาดใจ/ตกใจ จำนวน 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 24.40 ได้แก่คำว่า อ้อ อู๋ โอ้โฮ อ้าว ห๊ะ เฮ้ย โอ้โฮ เอ้า เอ๊ะ โอ้ โห เหนอ ฮึ้ย โอโห โอโห อู๋ หัว เหนอ โอโห โอ้ย อารมณ์เจ็บปวด จำนวน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.65 ได้แก่คำว่า อู๋ โอ้ย อู๋ อารมณ์โกรธเคือง จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.10 ได้แก่ คำว่า เฮ้ย โอ้โฮ เอ้า โอ้ แหม่ ดังตัวอย่างประโยค คำอุทานแสดงอารมณ์ประหลาดใจ

พิธีกร : แต่นี่ดูทำทางแล้วจะคิดไม่ได้นะเนี่ยขนาดบอกแล้ว

แขกรับเชิญ : แต่ต้องให้ออกาสค่ะพี่

พิธีกร : ห๊ะ!

2.2 การสื่อความหมายแสดงความปรารถนา คือ ทักท้วง/ห้าม จำนวน 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.20 ได้แก่ คำว่า อู๋ โอ้โฮ ห๊ะ อ่า เอ้ย โห แหม่ นี่ อู๋ เอ้ย สงสัย/ไต่ถาม จำนวน 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 18.29 ได้แก่คำว่า อ้อ อู๋ อ้าว อ้า ห๊ะ อ่า เอ้า เอ๊ะ โอ้ เหนอ เออ อ่า นี่ เอ่อ อ๊ะ ดังตัวอย่างประโยคคำอุทานแสดงความปรารถนาสงสัย

พิธีกร : ทางตำราจู้ใหม่ครับว่ามีคลิปเสียง

ตำราจ : ตำราจไม่รู้ครับ ทางตำราจไม่รู้

แขกรับเชิญ : เอ๊ะ! แต่ผมทราบว่ามีรู้มาบางส่วนนะครับ

2.3 การสื่อความหมายแสดงการรับรู้ คือ เข้าใจ จำนวน 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 20.73 ได้แก่ คำว่า อ้อ อือ อ้า อึม อ่า เอ้า เอ๊ะ อือ อ้อ อ๊ะ อ่าห๊ะ อ้า อึม อือฮิ อะ อู้หู เอ้อ ร้อง เรียกให้รู้ตัว จำนวน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.53 ได้แก่ คำว่า อ้อ อ้าว อ้า อึม เฮ้ย เออ เอ่อ ดัง ตัวอย่างประโยคคำถามแสดงการรับรู้

พิธีกร : เขาบอก ถ้าลุงไม่เอาก็จะไม่ได้สักบาท

แขกรับเชิญ : อ้อ

ตาราง 4 สรุปผลการวิจัยการสื่อความหมายของคำถามในรายการโหนกระแส

การสื่อความหมายของคำถาม	จำนวน (คำ)	ร้อยละ
อารมณ์สงสาร/ปลอบโยน	5	6.10
ประหลาดใจ/ตกใจ	20	24.40
เจ็บปวด	3	3.65
โกรธเคือง	5	6.10
ทักท้วง/ห้าม	10	12.20
สงสัย/โต้ถาม	15	18.29
เข้าใจ	17	20.73
เรียกให้รู้ตัว	7	8.53
รวม	82	100

การสื่อความหมายของคำถาม คำถามบางคำสามารถสื่อความหมายได้มากกว่า 1 ความหมาย เช่น คำว่า อู๊ย! สามารถสื่อความหมายได้ทั้งประหลาดใจ ตกใจ ทักท้วง สงสัยหรือโต้ถาม ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับบริบทและน้ำเสียงในประโยคนั้น ๆ เพื่อที่สามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

การผลวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบประเด็นที่สามารถอภิปราย 2 ประเด็นดังนี้

1. **ประเภทของคำถาม** พบว่า มีการใช้คำถาม 2 ประเภท คือ 1) คำถามบอกอาการ เช่น คำว่า อู๊ย! โอ๊ย! อ้าว! ห๊ะ! โอ้โห! เป็นต้น และ 2) คำถามเสริมบท ทั้งนี้

พบคำอุทานบอกอาการมากกว่าคำอุทานเสริมบท พบคำอุทานเสริมบทเพียงแค่ 2 คำ คือคำว่า มลงแมลง และพูดเพ็ด ในการวิจัยครั้งนี้พบการใช้คำอุทานเสริมบทเพียง 2 คำ อาจเป็นไปได้ว่า รายการโทนครุสเป็นรายการนำเสนอข่าวมุ่งประเด็นที่สังคมสนใจ อีกทั้งวิธีนำเสนอข่าวให้ผู้ฟัง เกิดอารมณ์ร่วมกับข่าว ใช้ภาษาสนทนาพูดคุยกับผู้รับเชิญด้วยภาษาระดับไม่เป็นทางการ การใช้ คำอุทานบอกอาการ จึงช่วยสื่ออารมณ์ความรู้สึกหรืออรรถรสได้ดี จึงปรากฏคำอุทานบอกอาการ มากกว่าคำอุทานเสริมบท และอาจเป็นลีลาเฉพาะตัวของพิธีกรในรายการที่ใช้คำอุทานบอกอาการ เพื่อสร้างประเด็นน่าสนใจ ชวนติดตาม เช่น คำว่า “อ๊วย” เป็นประเด็นประหลาดใจ สงสัยที่ผู้ชม รายการต้องติดตามชมรายการอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ซี, ปฏิพันธ์ อุทยานกุล และ ยุพิน จันทรเรือง (2563) เรื่องการศึกษาวิเคราะห์การใช้คำอุทาน ในวรรณกรรมแปล เรื่อง “องค์หญิงกำมะลอ” โดยพบการใช้คำอุทาน 2 ประเภท ได้แก่ คำอุทาน เสริมบทและคำอุทานบอกอาการ ผลการศึกษาเรียงลำดับคำที่พบมากที่สุดคือ คำอุทานที่บอก อาการแสดงความรู้สึกของผู้พูด แสดงความรู้ และแสดงความปรารถนา ส่วนคำอุทานเสริมบท ปรากฏน้อยที่สุด นอกจากนี้ นิรมล ศิริวัฒน์, ขวัญฤทัย พิริยะพัฒน์พันธ์ และ ขวัญฤทัย บุญทิพย์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาวิเคราะห์การใช้คำอุทานในวรรณกรรมเรื่องเพอร์เซีย แจ็กสันกับสายฟ้าที่ หายไป ผลการศึกษาพบว่า การใช้คำอุทานสื่ออารมณ์ความรู้สึกหรือคำอุทานบอกอาการมากที่สุด โดยพบคำอุทานสื่ออารมณ์ความรู้สึก คิดเป็นร้อยละ 47.32 รองลงมาคือการใช้คำอุทานแสดง ความไม่เห็นด้วยหรือการสรุปหรือจบบทสนทนาและการพิจารณาหาคำพูด คิดเป็นร้อยละ 30.97 และคำอุทานสื่ออารมณ์การรับรู้ น้อยที่สุดร้อยละ 21.71 ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยพบการใช้ คำอุทานแสดงบอกอาการมากกว่าการใช้คำอุทานเสริมบท จากการศึกษาครั้งนี้ศึกษาการใช้คำ อุทานจากภาษาพูด ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาศึกษาการใช้คำอุทานในวรรณกรรม อย่างไรก็ตามผล การศึกษาแสดงให้เห็นว่าทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนจะนิยมใช้คำอุทานบอกอาการมากกว่า คำอุทานเสริมบท

การจัดแบ่งประเภทคำอุทานจากการการสื่อความหมาย หรือหน้าที่ของคำ เมื่อพิจารณา การจัดประเภทการคำอุทานตามแนวคิดไวยากรณ์ดั้งเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร (2546, น. 109 - 111) เรียกคำอุทานบอกอาการ คือ คำอุทานที่ผู้พูดเปล่งออกมาเพื่อให้รู้จักอาการต่าง ๆ ของผู้พูดตามความหมายหรือเจตนาของผู้พูด ได้แก่ แสดงอาการร้องเรียกหรือบอกให้รู้ตัว แสดงอาการโกรธเคือง แสดงอาการประหลาดใจหรือตกใจ แสดงอาการสงสารปลอบโยน แสดง อาการเข้าใจหรือรับรู้ แสดงอาการเจ็บปวด แสดงอาการสงสัยไต่ถาม แสดงอาการห้ามและทักทวง ซึ่งทั้งหมดเรียกว่า “คำอุทานบอกอาการ” ส่วนแนวคิดการจัดประเภทของ Wierzbicka

และ Ameka (1992, อ้างถึงใน รุ่งทิวา ฉัททันต์รัศมี, 2554) และ สมภพ ไทญูโสมานัง (2545) ได้จัดประเภทคำอุทานตามหน้าที่และความหมาย 3 ประเภท ได้แก่ 1. คำอุทานที่ทำหน้าที่แสดงสภาวะทางจิตใจของผู้พูด 2. คำอุทานที่ทำหน้าที่แสดงท่าทีของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง และ 3. คำอุทานที่ทำหน้าที่สร้างความต่อเนื่องของบทสนทนา เมื่อเปรียบเทียบการจัด ประเภทคำอุทาน พบว่า Wierzbicka และ Ameka (1992, อ้างถึงใน รุ่งทิวา ฉัททันต์รัศมี, 2554) จัดประเภทคำอุทานบอกอาการเป็น 3 ประเภทย่อย ซึ่งครอบคลุมอยู่ในประเภทใหญ่ของพระยาอุปกิตศิลปสาร (2546, น. 109-111) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปประเภทคำอุทานในรายการโหนกระแสตามแนวคิดของพระยาอุปกิตศิลปสาร เนื่องจากปรากฏคำอุทานที่ทำหน้าที่ได้หลายหน้าที่ เช่น “อื้อ!” ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้ในรายการโหนกระแส สามารถสื่อความหมายได้หลายความหมายมีความหมายประหลาดใจ ตกใจ ทักท้วง สงสัย และเจ็บปวด ซึ่งหากจัดประเภทย่อยตามแนวคิด Wierzbicka และ Ameka (1992, อ้างถึงใน รุ่งทิวา ฉัททันต์รัศมี, 2554) อาจทำหน้าที่ได้หลายหน้าที่และอยู่คนละประเภท

2. การสื่อความหมายของคำอุทาน ผลการศึกษาครั้งนี้พบการสื่อความหมายของคำอุทาน 3 ประเภท ได้แก่ 1. คำแสดงอารมณ์ ได้แก่ สงสารหรือปลอบโยน ประหลาดใจหรือตกใจ เจ็บปวด และโกรธเคือง 2. คำแสดงความปรารถนา ได้แก่ ทักท้วงหรือห้าม สั่งหรือขอร้อง สงสัยหรือไต่ถาม 3. คำแสดงการรับรู้ ได้แก่ เข้าใจและร้องเรียกให้รู้ตัว ตามการจัดประเภทของพระยาอุปกิตศิลปสาร (2546) แบ่งคำอุทานออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ อุทานบอกอาการและคำอุทานเสริมบท ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิวา ฉัททันต์รัศมี (2554) โดยศึกษาเรื่อง การศึกษาคำอุทานในภาษาไทยที่ปรากฏในนิตยสารบันเทิง พบว่าคำอุทานในภาษาไทยที่ปรากฏในนิตยสารบันเทิงมีหลายด้าน ได้แก่ 1) ด้านการแยกประเภทของคำอุทานตามความหมายแยกออกมาได้ 3 ประเภท ได้แก่ คำอุทานที่สื่อความหมายทางอารมณ์ความรู้สึก สื่อความปรารถนาหรือความต้องการ และสื่อถึงการรับรู้หรือความคิด ซึ่งในผลการศึกษาครั้งนี้ก็พบ 3 ประเภทเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้คำอุทานจะขึ้นอยู่กับบริบทประกอบ การพิจารณาโดยพบบางคำ เช่น อื้อ อื้อ สามารถสื่อความหมายได้หลากหลาย เช่น อื้อ สามารถสื่อความรู้สึกเจ็บปวด รำคาญใจ และประหลาดใจ จะเห็นได้ว่าคำอุทาน อื้อ จะถูกเปลี่ยนรูปแบบของความหมายไปตามบริบท สอดคล้องกับ สุชาติา เจียพงษ์ (2554, น. 67) กล่าวถึงการใช้คำในภาษาจะมีความหมายแตกต่างกันตามบริบทไวยากรณ์ และรวมถึงบริบทการใช้ตามปัจจัยทางสังคม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภพ ไทญูโสมานัง (2545) โดยศึกษาเรื่อง การศึกษาการแปลคำอุทานในหนังสือการ์ตูนวอลท์ดิสนีย์เป็นภาษาไทย โดยนำแนวคิดเรื่องหน้าที่

และการสื่อความหมายของ Wierzbicka และ Ameka (1992, อ้างถึงใน รุ่งทิวา ฉันทพันธ์รัศมี, 2554) พบว่า มีคำอุทาน 3 ประเภท ได้แก่ 1) คำอุทานที่ทำหน้าที่แสดงสภาวะทางจิตใจของผู้พูด 2) ประเภทย่อย คือ คำอุทานที่สื่ออารมณ์ความรู้สึก และคำอุทานที่สื่ออาการรับรู้หรือความคิดของผู้พูด 2) คำอุทานที่ทำหน้าที่แสดงท่าทีของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง เป็นคำอุทานที่กระตุ้นให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด 3) คำอุทานที่ทำหน้าที่สร้างความต่อเนื่องของบทสนทนา เป็นคำอุทานที่กระตุ้นให้บทสนทนามีความลื่นไหลต่อเนื่อง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้พบลักษณะการสื่อความหมายของคำอุทานทั้ง 3 ประเภท (1) คำอุทานสื่ออารมณ์ความรู้สึก ได้แก่ คำอุทานสื่อความหมาย เช่น สงสารปลอบโยน ประหลาดใจ ตกใจ เจ็บปวด โกรธเคือง (2) คำอุทานสื่อความหมายการรับรู้มีท่าทีต่อผู้ฟัง ได้แก่ คำอุทานสื่อความหมายทักท้วง สงสัย ได้ถาม และ (3) คำอุทานสื่อความหมายเกี่ยวกับการต่อเนื่องของบทสนทนา ได้แก่ คำอุทานสื่อความหมายเข้าใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลคำอุทานจากรายการโทรทัศน์กระแส ซึ่งออกอากาศในสื่อสาธารณะ ผู้วิจัยไม่ได้เก็บข้อมูลการใช้คำอุทานในชีวิตประจำวันซึ่งจะสัมพันธ์กับบริบทของผู้พูดหรือสถานการณ์การใช้ตามปัจจัยทางสังคมอาจเป็นปัจจัยการเลือกใช้คำอุทานที่แตกต่างจากการวิจัยในครั้งนี้อยู่ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาจากสถานการณ์ที่ใช้จริงในชีวิตประจำวันด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาคำอุทานที่ปรากฏในสื่อออนไลน์อื่น ๆ เพราะในสมัยปัจจุบันมีสื่อต่าง ๆ ในสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีความน่าสนใจในการใช้ถ้อยคำและมีการสร้างคำใหม่ ๆ เกิดขึ้น
2. ควรมีการศึกษาคำอุทานในรายการบันเทิงใน YouTube ซึ่งมีหลายรายการที่มีการใช้คำอุทานที่น่าสนใจ
3. ควรศึกษารูปคำอุทานที่คล้ายกัน และเปรียบเทียบความหมายหรือเปรียบเทียบหน้าที่การใช้คำอุทาน เช่น อ้อ อึ้ง โอโห้ โอโห้ อ้อ อ้อ
4. ควรมีการศึกษาการใช้คำอุทานตามปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ผู้พูดต่างเพศ เช่น ผู้ชาย ผู้หญิง หรือเพศที่ 3 หรืออายุของผู้พูด เช่น ผู้พูดสูงอายุ หรือวัยรุ่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *บรรทัดฐานภาษาไทยเล่ม 3 : ชนิดของคำ วลี ประโยคและสัมพันธ์สาร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กำชัย ทองหล่อ. (2556). *หลักภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 54). กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ซี, บี., ปฏิพันธ์ อุทยานุกุล และ ยุพิน จันทร์เรือง. (2563). *การศึกษาวิเคราะห์การใช้คำอุทานในวรรณกรรมแปล เรื่อง “องค์หญิงกำมะลอ” ของอรจิรา ปลาหมึกโคมเซียว เหมียวโคมแดง อสุรบาดาลและนางมารบูรพา เพื่อสร้างแบบฝึกหัดเรื่องการใช้คำอุทานของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (รายงานผลการวิจัย)*. เชียงราย: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ฉัชชา เวียงวิเศษ. (2564). *กลวิธีการแปลคำอุทานภาษาเกาหลีเป็นภาษาไทย : กรณีศึกษารายการปกิณกะบันเทิง Six Sense*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต, สาขาเอเชียศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- นิรมล ศิริวัฒน์, ขวัญฤทัย พิริยะพัฒน์พันธ์ และ ขวัญฤทัย บุญทิพย์. (2556). *การวิเคราะห์การใช้คำอุทานในวรรณกรรม เรื่องเพอร์เซีย แจ็กสัน*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, ศิลปศาสตร สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- รุ่งทิวา ฉันทันต์รัศมี. (2554). *การศึกษาคำอุทานในภาษาไทยที่ปรากฏในนิตยสารบันเทิง*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- สมภพ ไทภูโสมานัง. (2545). *การศึกษากการแปลคำอุทานในหนังสือการ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์เป็นภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- สุธาทิพย์ แห่งบุญ. (2559). *ภาษาจิตภาพในนวนิยายเรื่องเลื่อมสลบลาย : การใช้คำแสดงอารมณ์ความรู้สึก*. *สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 22(3), 31-42.
- สุชาดา เจียพงษ์. (2554). *สังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนจากการใช้คำบุรุษสรรพนาม : การศึกษาเปรียบเทียบคำบุรุษสรรพนามในภาษาไทย 4 ถิ่น*. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 9(2), 66-89.
- สุนันท์ อัญชลีอนุกุล. (2556). *ระบบคำภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2546). *หลักภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

บทความวิจัย (Research Article)

บทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ วัดพระธาตุศรีจอมทอง
อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

Functions of the Folklore “The Procession of Mai - Khum Bodhi
Tree” at Wat Phra That Si Chom Thong, Chom Thong, Chiang Mai

ภัชญาภรณ์ ชุ่มไฟ^{1*} ธัญทิพย์ จันทพรหมมา¹ สุกัญญา กาหลง¹

และสุกัญญาไสถิ ไจกล้ำ²

Patchayaporn Chumfai^{1*}, Thanyatip Chanpromma¹, Sukanya Kalong¹

and Sukunyasopee Chaiklam²

บทคัดย่อ

งานวิจัยบทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ วัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของวิลเลียม บาสคอม (William Bascom) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ที่พบมากที่สุด คือ การให้ศึกษาด้วยวิธีการบอกเล่า อาทิ การสอนให้รู้จักสามัคคี มีความรอบคอบ รับผิดชอบต่องาน ฯลฯ จำนวน 10 ครั้ง รองลงมาคือการอธิบายที่มาและเหตุผลในการทำพิธีกรรม คือ เชื่อว่าพิธีเป็นส่วนหนึ่งในการค้ำจุนพระพุทธศาสนาให้มีอายุยืนยาว และเป็นโอกาสในการทำบุญร่วมกัน ฯลฯ มีจำนวน 5 ครั้ง อันดับที่สาม คือ การให้ความเพลิดเพลินและเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคล คือ ในการประกอบพิธีจะสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้เข้าร่วม ทำให้ผู้เข้าร่วมพิธีคลายความเครียดหรือความคับข้องใจ มีจำนวน 4 ครั้ง และพบน้อยที่สุด คือ การรักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมจะต้องมีพฤติกรรมแบบเดียวกันและยังต้องสามัคคีกัน พิธีจึงจะสำเร็จ โดยจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.1 โดยบทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์จึงเป็นเสมือนเครื่องมือในการหล่อหลอมกลุ่มชนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

คำสำคัญ: บทบาทหน้าที่ของประเพณี วัดพระธาตุศรีจอมทอง แห่ไม้ค้ำโพธิ์

^{1*} นักวิชาการอิสระ

Independent scholar

² สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Thai Language Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email: Patchayaporn9065@gmail.com

(Received: 9 January 2024; Revised: 23 February 2024; Accepted: 13 May 2024)

Abstract

This research aimed to study the functions of the folklore “The Procession of Mai - Khum Bodhi Tree,” which are long pieces of wood that locals bring to crutch the Bodhi tree at Wat Phra That Si Chom Thong, Chom Thong, Chiang Mai. For data analysis, the conceptual framework of “Four Functions of Folklore” proposed by William Bascom (1954) was applied. The research results revealed the functions of folklore, ranging from the most to the least, which were to educate people on unity, carefulness, responsibility for work, etc. (10 times), to validate culture by justifying its rituals and institutions (5 times), to entertain people and assist them in escaping the monotony of their lives (4 times), and to maintain conformity to accepted norms of behavior (3 times). The functions of the folklore “the Procession of Mai - Khum Bodhi Tree” are thus tools for shaping groups of people to live together peacefully.

Keywords: functions of folklore, Wat Phra That Si Chom Thong, Procession of Mai - Khum Bodhi Tree

บทนำ

ตามความเชื่อของพุทธศาสนิกชน ต้นโพมีความเกี่ยวข้องกับการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ในฐานะเป็นต้นไม้ที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญเพียรจิตใต้ต้นอัสสัตถะจนตรัสรู้ ชาวไทยที่นับถือพระพุทธศาสนาจึงเรียกต้นอัสสัตถะที่พระพุทธเจ้านั่งแล้วตรัสรู้นั้นว่า “ต้นโพธิ์” เพื่อยกย่องพระพุทธเจ้าผู้ทรงตรัสรู้สัจธรรมของโลก ได้แก่ การเกิดแก่เจ็บตาย ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์และสัตว์บนโลกต้องพบเจอกับตนเองไม่ช้าก็เร็ว คำสอนของพระพุทธองค์เป็นประโยชน์ให้แก่ชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธให้ยึดถือและปฏิบัติตามหลักคำสอนเพื่อการดำรงชีวิตให้พ้นทุกข์ ชาวไทยจึงนับถือต้นโพว่าเป็นต้นไม้ประจำพระพุทธศาสนา และเป็นต้นไม้ที่ศักดิ์สิทธิ์และมีความสำคัญที่ชาวพุทธสักการบูชา เพื่อระลึกถึงการตรัสรู้และคำสอนของพระพุทธเจ้า ดังที่ อิโรโซติ เกิดแก้ว (2552) กล่าวว่า ต้นโพเข้ามาเกี่ยวข้องเกี่ยวกับชีวิตและสังคมไทยในหลายเรื่อง โพธิ์ โพธิ์ จึงเป็นสัญลักษณ์ของปัญญา ความบริสุทธิ์แห่งจิต และความกรุณาที่แสดงออกมาในรูปของการบำเพ็ญประโยชน์ต่อโลก

สืบเนื่องจากการเคารพนับถือต้นโพ จึงเป็นความเชื่อที่ก่อให้เกิดประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ทางเหนือเรียกว่า แห่ไม้ค้ำสะหรี ขึ้น ซึ่งประเพณีนี้เป็นประเพณีที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีการสืบทอดกันมาอย่างเนิ่นนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยจะจัดขึ้นในวันที่ 12 เมษายน จนถึงวันที่

15 เมษายน ของประเทศไทยทุกปี ถือว่าอยู่ในช่วงเทศกาลสงกรานต์หรือประเพณีปีใหม่เมือง ซึ่งเป็นเทศกาลสำคัญของคนเหนือ ในแต่ละภาคก็จะมีวิธีการเล่นเทศกาลสงกรานต์คล้ายกัน ในส่วนทางภาคเหนือหรือฝั่งล้านนา ช่วงเทศกาลสงกรานต์หรือเรียกอีกชื่อว่า งานประเพณีปีใหม่เมือง คนล้านนามีความเชื่อว่า วันที่ 12 - 15 เมษายน ถือว่าเป็นวันพญา หรือวันเริ่มต้นของปีใหม่ ทุกคนจะต้องทำบุญสืบชะตาราศีของตน เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองที่ตนเองได้มีชีวิตอย่างสงบสุขผ่านพ้นไปอีกหนึ่งปี ทุกหมู่บ้านหรือท้องถิ่นในทางภาคเหนือก็จะจัดประเพณีที่แตกต่างกันไป โดยได้มีการยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ เพื่อให้ประชาชนเกิดความศรัทธาและได้สรงน้ำพระพุทธรูปในวันสงกรานต์

ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์เกิดขึ้นในวัดหลายที่ของประเทศไทย เช่น วัดจังหวัดสุรินทร์ วัดลำปางหลวง วัดเจ็ดยอด ที่มีการค้ำต้นโพธิ์ แต่มีได้เป็นประเพณี ส่วนประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ของอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ นั้น เป็นต้นกำเนิดของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ ซึ่งได้สืบทอดต่อกันมาอย่างช้านาน ดังที่ จักรพงษ์ คำบุญเรือง (2546) กล่าวว่า สำหรับประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์นั้น เป็นประเพณีที่มีมาแต่โบราณกว่า 100 ปีมาแล้ว ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์เริ่มต้นที่วัดพระธาตุจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอจอมทองที่จัดประเพณีขึ้นในช่วงสงกรานต์ สำหรับชาวอำเภอจอมทองหรือลูกหลานที่ได้ไปอยู่ต่างถิ่นต่างแดนก็จะทยอยกลับบ้าน เพื่อเข้าร่วมประเพณีนี้ทุกปีและยังถือโอกาส รดน้ำคำหว่านญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถืออีกด้วย และประเพณีนี้เกิดขึ้นได้จากความเชื่อที่ว่าไม้ค้ำเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบพิธีสืบชะตาราศีเป็นการต่ออายุอีกรูปแบบหนึ่งและค้ำชีวิตให้มีความยั่งยืน มีความร่มเย็นเป็นสุขเหมือนกับต้นโพธิ์แผ่กิ่งก้านสาขาปกคลุมไปทั่วและยังได้ค้ำจุนพระพุทธศาสนาให้เจริญก้าวหน้าและอยู่คู่กับโลกต่อไปให้นานแสนนาน ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์จึงถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มาจนถึงปัจจุบัน

จากความสำคัญของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ที่ดำรงอยู่จากอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันสามารถสันนิษฐานได้ว่าประเพณีนี้มีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญต่อชุมชน จนทำให้ชุมชนร่วมมือร่วมใจที่จะรักษาประเพณีนี้ไว้ไม่ให้สูญหาย ทำให้เป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ของวัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาบทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ของวัดพระธาตุศรีจอมทอง ที่มีต่อชุมชนอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อ และการสืบทอดประเพณีที่สำคัญของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

ศึกษาบทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ที่มีต่อชุมชนอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาบทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของวิลเลียม บาสคอม (William Bascom) (อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ อนันตศานต์, 2543) ที่จำแนกบทบาทหน้าที่ของ คติชน ในภาพรวมไว้ 4 ประการ คือ

1. ใช้อธิบายที่มาและเหตุผลในการทำพิธีกรรม
2. ทำหน้าที่ให้การศึกษาในสังคมที่ใช้ประเพณีบอกเล่า
3. รักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคม
4. ให้ความเพลิดเพลินและเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

การทำวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษา : บทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ วัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ของวัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ ต้นโพ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของวิลเลียม บาสคอม

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การศึกษาประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, หอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร, อินเทอร์เน็ต

2.2 การเก็บข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In depth interview) ซึ่งได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์พระภิกษุและบุคคลที่มีส่วนร่วมจัดประเพณีในวันพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 คน และคนในชุมชน อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ โดยจะสัมภาษณ์ผู้ที่เคยเข้าร่วมประเพณี มีอายุไม่ต่ำกว่า 50 ปี ไม่จำกัดเพศ จำนวน 10 คน

3. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยถอดความจากการสัมภาษณ์ภาษาเหนือ (คำเมือง) เป็นภาษาไทยกลาง จากนั้นจึงเรียบเรียงเป็นขั้นตอน การจัดประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ของวัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และวิเคราะห์บทบาทหน้าที่จากข้อมูลขั้นตอนการจัดประเพณีตามทฤษฎีของวิลเลียม บาสคอม

4. ชั้นสรุปและอภิปรายผล ผู้วิจัยจะสรุปและอภิปรายผลโดยการพรรณาวเคราะห์ (descriptive analysis) โดยแบ่งออกเป็นบท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผล การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเพณีไม้ค้ำโพธิ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ตามทฤษฎีของ วิลเลียม บาสคอม ในประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ วัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกบทบาทหน้าที่ของคติชนเป็น 4 ประการ พบบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ทำหน้าที่ให้การศึกษาในสังคมที่ใช้ประเพณีบอกเล่า

ผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณี ได้เล่าว่า “ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2314 ซึ่งเป็นช่วงยุคสมัยที่ยังไม่มีโรงเรียนเพื่อให้นักศึกษาแก่ชาวบ้าน การประกอบประเพณีหรือวัฒนธรรมในหมู่บ้าน” (พระปลัดจตุพร วชิรญาโณ, 2566) จึงเป็นส่วนหนึ่งในเครื่องมือที่ใช้ในการให้การศึกษาในสังคมทั่วไป ซึ่งประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์จึงมีบทบาทหน้าที่ในการศึกษาแก่ชาวบ้านในหมู่บ้าน เช่น เรื่องเล่าที่เล่าถึงที่มาหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ขึ้น ดังความว่า “เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2314 ได้เกิดลมพายุพัดเอากิ่งไม้ต้นโพธิ์ภายในวัดหักลงมา ตอนเช้าครูบาปู่จึงให้พระภิกษุ สามเณร และเด็กวัด ช่วยกันเก็บกวาดกิ่งไม้หักไปไว้นอกวัด ตอนนั้นครูบาพุทธิมาวังโสตกใจกลัวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้ง ๆ ที่สมัยเจ้าอาวาสองค์ก่อนไม่มีเหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นเลย คิดอย่างนั้นแล้วก็ทำให้เครียดหนักขึ้นมา ตกตอนกลางคืน ครูบาพุทธิมาวังโสเข้าจำวัดและก็เกิดนิมิตขึ้นว่ามีเทวดามาบอกว่าที่เกิดเหตุอาเพศลมพัดกิ่งไม้ต้นโพธิ์หักนั้นเป็นเพราะครูบาไม่ได้ตั้งใจปฏิบัติธรรมโดยเคร่งครัด จนเวลาได้ 2 เดือนก็ได้บรรลุนิยามอภิญญาแล้วมีสติปัญญาเกิดขึ้นมาตามลำดับ” (พระสมัคร ญาณะศรีโล, 2566) เรื่องเล่านี้เป็นการสอน

ให้ผู้ที่อยู่ในสมณเพศมีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนทางธรรมจนบรรลุธรรมเพื่อเป็นหลักในการสั่งสอนชาวบ้านในหมู่บ้าน “ในประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ก่อนที่จะนำไม้ไปแห่ก็ต้องมีการเลือกไม้ที่จะเอามาใช้ประกอบพิธีโดยให้ชาวบ้านในท้องถิ่นหาไม้ที่อยู่ในท้องถิ่น” (พรรณ ใจเสน, 2566) โดยสอนให้เห็นถึงการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ “พอเลือกไม้ได้ตามแบบที่ต้องการจึงต้องทำการตัดไม้” (มังกร ธิวงษา, 2566) ในขั้นตอนนี้สอนถึงวิธีการตัดไม้จะต้องมีการวางแผนในการตัดไม่ว่าจะตัดแบบไหนให้ได้ไม้ตามแบบที่ต้องการ จึงสอนให้ตัดแบบรอบคอบเพื่อความปลอดภัยแก่บุคคล “เมื่อได้ไม้มาแล้วก็นำไม้มาวาดลวดลายและตกแต่งให้เกิดความสวยงามโดยให้ชาวบ้านในท้องถิ่นช่วยกันออกแบบลายและทาสีไม้ค้ำโพธิ์” (สมศักดิ์ ธัญชัย, 2566) สื่อให้เห็นถึงคำสั่งสอนเรื่องความสามัคคี และการทำงานร่วมกันที่จะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและมีความคิดสร้างสรรค์ศิลปะ นอกจากนี้ยังเป็นการสื่อวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สนใจได้รู้จักถึงวัฒนธรรมและเปิดโลกทัศน์ทำให้เกิดการยอมรับถึงวัฒนธรรมที่มีความเก่าแก่และยังสามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในประเพณีจึงทำให้ส่งผลดีต่อคนในชุมชน

2. การใช้อธิบายที่มาและเหตุผลในการทำพิธีกรรม

เกริ่นนำก่อนจะกล่าว เช่น บอกว่าใครกล่าว กล่าวถึงอะไร “ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์เกิดจากความเชื่อ และคำบอกเล่าของท่านเจ้าอาวาสองค์ที่ 14 ของวัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร ว่าได้เกิดลมพัดเอากิ่งไม้ต้นโพหักลงมา ทำให้ครูบาพุทธิมาวังโสตกใจกลัวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะสมัยเจ้าอาวาสองค์ก่อนไม่มีเหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น ครูบาพุทธิมาวังโสเข้าจำวัดและเกิดนิมิตขึ้นมาว่ามีเทวดามาบอกว่าที่เกิดเหตุอาเพศลมพัดกิ่งไม้ต้นโพหักนั้นเป็นเพราะครูบาไม่ได้ตั้งใจปฏิบัติธรรมโดยเคร่งครัด ในช่วงเข้าพรรษาครูบาก็ได้เล่าเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ชาวบ้านฟังถึงเรื่องไม้ต้นโพหัก ในที่ประชุมจึงตกลงกันว่าปีต่อไปช่วงประมาณเดือนเจ็ดเหนือหรือเดือนเมษายนให้ชาวบ้านค้นหาไม้มาตัดเพื่อเอาไปเป็นไม้งาม และจะต้องเป็นไม้ที่มีความทนทานแข็งแรง ชาวบ้านจึงช่วยกันทำกิ่งต้นโพเอาไว้เพื่อกันลมพัดหักโคนในปีพุทธศักราช 2315 ต่อมาได้มีการกำหนดให้มีประเพณีการทำบุญแห่ไม้ค้ำโพธิ์ในเดือนเมษายนหรือเดือน ๗ เหนือของทุกปีมาจนถึงปัจจุบัน” (พระปลัดจตุพร วชิรญาณ, 2566) มีความเชื่อและเหตุผลว่าเพื่อค้ำจุนศาสนาให้มีอายุที่ยืนยาว เพื่อให้ญาติพี่น้องที่ทำงานอยู่ต่างถิ่นได้มาพบปะและทำบุญร่วมกันกับครอบครัว ถือโอกาสในการรดน้ำคำหัวผู้ใหญ่ เริ่มจาก “การเลือกไม้และวาดลวดลายเพื่อที่จะนำไปค้ำต้นโพ” (พระปลัดจตุพร วชิรญาณ, 2566) โดยจะเลือกไม้ที่มีความแข็งแรงและมีความหมายที่เป็นมงคลกับพิธีกรรม ซึ่งการแห่ไม้ค้ำโพธิ์จะมีการอธิษฐานขอพรด้วยการพูดถึงตนเองและครอบครัวให้มีอายุมั่นขวัญเย็น

อยู่ดีมีความสุขให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่และการงาน และประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ยังสร้างความสามัคคีให้คนในหมู่บ้าน ชุมชน และสังคมท้องถิ่น

3. การให้ความเพลิดเพลินและเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคล

ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ในสมัยก่อนจะใช้ดนตรีสำหรับแห่ขบวน มีการร้องรำทำเพลง เพื่อให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน แต่ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงและมีเทคโนโลยีเข้ามาได้มีการปรับเปลี่ยนจากการเล่นดนตรีกลายเป็นรถแห่ที่เปิดเพลงโดยมีเครื่องเสียงในขบวนแห่ แต่ยังคงรักษารูปแบบการแห่เหมือนเดิม เปลี่ยนจากการเล่นดนตรีเป็นการเปิดเสียงดนตรีแทนการร้องรำทำเพลง ทำให้ชาวบ้านที่อยู่มาแต่ดั้งเดิมหรือผู้เฒ่าผู้แก่ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อความสนุกสนาน ได้คลายความคับข้องใจของบุคคล ได้พักผ่อนจากการทำงานมาหนักทั้งปี และเป็นทางออกให้กับปัญหาที่รุมเร้าจากกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดทางสังคมอันก่อให้เกิดความเครียด เมื่อขบวนแห่ถึงวัดได้มีการนิมนต์พระหรือเจ้าอาวาสมารับการถวายไม้ค้ำโพธิ์ก่อนที่จะนำไม้ค้ำโพธิ์ไปค้ำที่ต้นโพธิ์โดยพระหรือเจ้าอาวาสให้พรแก่ชาวบ้านที่ได้มาร่วมพิธีเพื่อเป็นความสิริมงคลกับชีวิต

4. การรักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคม

การแห่ไม้ค้ำโพธิ์ถือเป็นการอนุรักษ์รักษาประเพณีไว้สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ที่เป็นการรักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคม เป็นกระบวนการทางสังคมที่จัดขึ้นเพื่อควบคุมสมาชิกให้มีความสัมพันธ์กัน ให้อยู่ในภายใต้แบบแผนและกฎเกณฑ์เดียวกัน ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม เพื่อให้สังคมมีความสัมพันธ์ที่ดีเป็นไปอย่างเรียบร้อยรวมไปถึงการแต่งกาย โดยทุกคนจะแต่งกายใส่เสื้อหม้อห้อมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวพื้นเมืองที่ใส่กันได้ทั้งหญิงและชาย ใส่แล้วมีความสวยงาม จึงสื่อถึงความมีระเบียบวินัย ต่อมาเป็นการรวมตัวกันในการจัดตั้งขบวน เพื่อจะเคลื่อนขบวนไปยังวัดและนำไม้ไปค้ำยันต้นโพธิ์ ทำให้เป็นการสร้างความสามัคคีและมีพฤติกรรมเป็นแบบเดียวกัน โดยที่ทุกคนต้องรู้หน้าที่ว่าต้องมาร่วมขบวนแห่ไม้ค้ำโพธิ์และร่วมกันค้ำโพธิ์ ถือเป็นบทบาทของคนหนึ่งคนที่มีบทบาทหลายอย่างในเวลาเดียวกัน อย่างเช่น คนใดคนหนึ่งเดินขบวนแห่ แต่ต้องควบคุมเครื่องเสียงในระหว่างแห่ซึ่งขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมนี้เป็นการรักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคม

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ตามทฤษฎีของวิลเลียม บาสคอม ในประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ที่พบมากที่สุด คือให้การศึกษาด้วย

วิธีการบอกเล่า จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.4 รองลงมา คือการใช้ข้ออธิบายที่มาและเหตุผลในการทำพิธีกรรมจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.7 อันดับที่สาม คือการให้ความเพลิดเพลินและเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคลจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18.1 และพบน้อยที่สุดคือการรักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคมจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.1

จากผลวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ว่า บทบาทหน้าที่ของประเพณีแท้ไม้ค้ำโพธิ์ วัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบบทบาทหน้าที่ให้การศึกษาในสังคมที่ใช้ประเพณีบอกเล่า (มุขปาฐะ) มากที่สุดจำนวน 10 ครั้ง เนื่องจากประเพณีแท้ไม้ค้ำโพธิ์ที่ทางผู้วิจัยได้ศึกษาแสดงให้เห็นถึงความเชื่อ พิธีกรรม ในการสืบทอดประเพณีเป็นการช่วยรักษาขนบธรรมเนียมแต่ดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น และยังมีการแสดงให้เห็นบทบาทของประเพณีที่ทำให้การอยู่ร่วมกันของกลุ่มชนมีการพึ่งพาอาศัยกัน โดยนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และยังช่วยสร้างความสามัคคีให้แก่คนในชุมชนให้สามารถดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขบนพื้นฐานของวัฒนธรรมที่มีมาแต่ดั้งเดิมของกลุ่มชน สอดคล้องกับทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของวิลเลียม บาสคอม ที่แสดงให้เห็นบทบาทหน้าที่ของประเพณีที่มีต่อกลุ่มชนที่ยังรักษาประเพณีของตนไว้ ประเพณีหรือพิธีกรรมนั้นเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับผู้คนและทำให้ผู้คนในสังคมหรือในชุมชน มีความสามัคคีกันในทุกคณะและยังเป็นส่วนสำคัญในวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นด้วย สอดคล้องกับวิจัยของ ขวัญชนก นัยเจริญ และ กฤษณา ชาวนรงค์ (2561) ที่ศึกษาบทบาทหน้าที่ของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในการสร้างอัตลักษณ์ชุมชนตำบลหนองกะท้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่าบทบาทหน้าที่ของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาวตำบลหนองกะท้าว มีบทบาทหน้าที่ในการอธิบายกำเนิดอัตลักษณ์ของกลุ่มชนและพิธีกรรม มีบทบาทหน้าที่ในการให้การศึกษา อบรมระเบียบสังคม รักษามาตรฐานพฤติกรรมของสังคม และ มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคลอันเกิดจากกฎเกณฑ์ทางสังคม ซึ่งมรดกวัฒนธรรมเหล่านี้ช่วยสร้างอัตลักษณ์ของคนในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ให้ความเข้มแข็ง มีปฏิสัมพันธ์ และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขบนพื้นฐานของวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละกลุ่มชน นอกจากนี้การศึกษารoles บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมประเพณีมีบทบาทหน้าที่ต่อกลุ่มชน ยังแสดงให้เห็นจากงานวิจัยของสุกัญญาโสภี ไกรกล้า (2563) ที่ศึกษาบทบาทหน้าที่และอุปภิเลสในนิทานพื้นบ้านภาคเหนือตอนล่าง พบว่าบทบาทหน้าที่ของนิทานพื้นบ้านปรากฏมากที่สุดคือ ให้ความเพลิดเพลินและเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคล รองลงมา คือให้การศึกษาในสังคมที่ใช้ประเพณีบอกเล่า และนิทานที่มีบทบาทหน้าที่ในการอธิบายที่มาและเหตุผล ส่วนการรักษามาตรฐานทางพฤติกรรม

ที่เป็นแบบแผนของสังคมปรากฏน้อยที่สุด การศึกษานี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของนิทานพื้นบ้านที่มีการสอดแทรกหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา งานวิจัยนี้จึงแสดงให้เห็นว่านิทานพื้นบ้าน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมีบทบาทหน้าที่ต่อคนในชุมชนอย่างมาก

นอกจากบทบาทหน้าที่ของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ ที่เป็นการให้การศึกษาและอธิบายที่มาและเหตุผลในการทำพิธีกรรมแล้ว ยังมีบทบาทในการให้ความเพลิดเพลินและเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคล โดยการประกอบพิธีจะมีการร้องรำตามจังหวะเพลงในขณะที่แห่ไม้ค้ำโพธิ์เพื่อไปยังวัดพระธาตุศรีจอมทอง ทำให้ผู้เข้าร่วมงานได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน อีกทั้งยังถือเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงานมาทั้งปีด้วย ส่วนบทบาทในการรักษามาตรฐานทางพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนของสังคมนั้น ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับบ่อเกลือพันปี ในบ้านบ่อโพธิ์ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ของวันเฉลิม สุริยะวงศ์ และ สุกัญญาโสภี ใจกล้า (2563, น. 137) โดยผลการศึกษาบทบาทหน้าที่ของเรื่องเล่านั้น พบบทบาทเกี่ยวกับการควบคุมและบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการสอนมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเรื่องเล่านี้ทำหน้าที่พิทักษ์และป้องกันมิให้เกิดการทำลายหรือใช้น้ำจากบ่อเกลือมากเกินไปจนความจำเป็น อีกทั้งยังช่วยสอนให้คนในหมู่บ้านรู้จักเคารพนับถือธรรมชาติ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ รู้จักละความโลภของตนและอยู่กับผู้อื่นได้อย่างสงบสุขด้วย ซึ่งผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของงานวิจัยนี้ อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเพณีที่ได้รับการสืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษของเรานั้น เป็นเครื่องมือในการสั่งสอนคนในกลุ่มชนที่สำคัญ ซึ่งทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและสันติ

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษามรดกวัฒนธรรมที่ของประเพณีที่สำคัญที่ยังดำรงอยู่ในประเทศไทยให้มากขึ้น เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้ทราบสาระสำคัญที่สอดแทรกอยู่ในประเพณีนั้น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ขวัญชนก นัยเจริญ และ กฤษณา ชาญณรงค์. (2561). บทบาทหน้าที่ของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในการสร้างอัตลักษณ์ชุมชน ตำบลหนองกะท้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. *Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(3), 329 – 344.

- จักรพงษ์ คำบุญเรือง. (2546). ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ วัดพระธาตุศรีจอมทอง. สืบค้นจาก <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/973435>
- ธีรโชติ เกิดแก้ว. (2552). ศึกษาวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในยันต์ไทย (รายงานผลการวิจัย). สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- พระปลัดจตุพร วชิรญาณโณ. (2566, 16 เมษายน). สัมภาษณ์เรื่องที่มาและประวัติของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ของวัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. ผู้สัมภาษณ์: ธีรทิพย์ จันพรหมมา, ภัชญาภรณ์ จุ่มไผ่ และสุกัญญา กาหลง. อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.
- พระสมักร ญาณะศรีโรล. (2566, 16 เมษายน). สัมภาษณ์เรื่องที่มาและประวัติของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ของวัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. ผู้สัมภาษณ์: ธีรทิพย์ จันพรหมมา, ภัชญาภรณ์ จุ่มไผ่ และสุกัญญา กาหลง. อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.
- พรรณใจ เสน. (2566, 18 เมษายน). สัมภาษณ์เรื่องขั้นตอนการจัดพิธีการแห่ไม้ค้ำโพธิ์ของวัดพระธาตุศรีจอมทองอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. ผู้สัมภาษณ์: ธีรทิพย์ จันพรหมมา, ภัชญาภรณ์ จุ่มไผ่ และสุกัญญา กาหลง. อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.
- มังกร ธิวงษา. (2566, 13 เมษายน). สัมภาษณ์เรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ในประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์. ผู้สัมภาษณ์: ธีรทิพย์ จันพรหมมา, ภัชญาภรณ์ จุ่มไผ่ และสุกัญญา กาหลง. อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.
- วันเฉลิม สุริยะวงค์ และ สุกัญญาโสภี ใจกล้า. (2563). การศึกษาเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับบ่อเกลือพันปี ในบ้านบ่อโพธิ์ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี, 8(1), 137 - 150.
- สมศักดิ์ ธีรชัย. (2566, 16 เมษายน). สัมภาษณ์เรื่องที่มาและประวัติของประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ของวัดพระธาตุศรีจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. ผู้สัมภาษณ์: ธีรทิพย์ จันพรหมมา, ภัชญาภรณ์ จุ่มไผ่ และสุกัญญา กาหลง. อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.
- สุกัญญาโสภี ใจกล้า. (2563). บทบาทหน้าที่และอุปกิเลสในนิทานพื้นบ้านภาคเหนือตอนล่าง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 39(6), 115 - 127.
- เสาวลักษณ์ อนันตคานต์. (2543). ทฤษฎีคติชนและวิธีการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกโดยวิธีสอนภาษา
แบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์เพื่อเสริมสร้างการออกเสียงพยัญชนะ
เสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

The Development of Fricative Consonant Sounds Pronunciation
Instructional Model through Audiolingual Method and Articulatory
Phonetics for Enhancing English Fricative Consonant Sounds
Pronunciation for Bachelor's Degree Students

ปนัดดา หุ่นศิลป์^{1*} และ สำราญ ท้าวเงิน¹
Panutda Hunsin^{1*} and Samran Tao-ngoen¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของผู้สอน 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกที่พัฒนาขึ้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกโดยเปรียบเทียบผลการทดสอบการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียน 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกที่พัฒนาขึ้นของนักศึกษา สาขาพลศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุโขทัยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 4 ห้อง มีนักศึกษา จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ และแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรก สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ E1/E2 และ t-test แบบ Dependent

^{1*} สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

English Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchabun Rajabhat University

*Corresponding author; email: nutdapanutda1011@gmail.com

(Received: 2 February 2024; Revised: 28 May 2024; Accepted: 29 April 2024)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลปรากฏว่า 1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของผู้สอน มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน เท่ากับ 3.64 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.08 อยู่ในระดับมาก 2. ประสิทธิภาพของคู่มือการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.02/82.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด 80/80 3. การออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษหลังการสอนหลังเรียนตามแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.43 และคะแนนก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.50 เมื่อเปรียบเทียบ พบว่า คะแนนก่อนเรียนสูงกว่าหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงให้เห็นว่านักศึกษา มีการพัฒนาการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาดีขึ้น และ 4.ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, S.D.= 1.26)

คำสำคัญ: การออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษ แบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรก สัทศาสตร์ภาษาอังกฤษ ความพึงพอใจ

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the problems of teaching and learning the pronunciation of consonants with fricative sounds, considering the needs of teachers; 2) to develop and find the efficiency of the developed consonant pronunciation teaching model to be effective according to the criteria of 80/80; 3) to evaluate the effectiveness of using the teaching model for the pronunciation of these fricative sounds by comparing the results of the pre-test and post-test; and 4) to study students' satisfaction after applying the teaching model for fricative consonant pronunciation, using a questionnaire. The research was conducted on fourth-year Physical Education students from the Faculty of Education, Thailand National Sports University, Sukhothai Campus. The study included 90 students from 4 classes currently studying in the first semester of the academic year 2023. The instruments used included interviews and questionnaires on teachers' opinions regarding the pronunciation of consonants with fricative sounds and a questionnaire

on student satisfaction with the teaching model. The statistics used in the research were E1/E2 and dependent t-test. According to the data analysis, the results showed that: 1. English reading ability regarding the pronunciation of English consonants and fricatives was at a moderate level. 2. The English fricative pronunciation guide had an efficiency of 81.20/89.90, which was higher than the required efficiency criteria of 80/80. 3. The post-test score on the pronunciation of fricatives in English for the 4th-year Physical Education students was higher with a statistical significance of 0.01. 4. According to the questionnaire, the satisfaction of students after applying the method of teaching the pronunciation of consonants and fricatives was found to be at a high level (mean = 4.18, S.D. = 1.26

Keywords: fricative consonant sound pronunciation, fricative sound practice package, satisfaction

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นภาษากลางระดับสากลที่ใช้ในสื่อสาร สื่อความหมายระหว่างประชากรในประเทศต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งภาษาอังกฤษถูกใช้เป็นภาษาหลักมีมากกว่า 360 ล้านคน หรือ 193 ประเทศทั่วโลกโดยส่วนใหญ่ อีกทั้งยังเป็นภาษาที่สองของประชากรกว่า 750 ล้านคน (Festallor Education, 2021) นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังถือเป็นภาษาทางการของ 61 ประเทศ ที่ใช้เป็นภาษาหลักหรือภาษาราชการ ทำให้สื่อต่าง ๆ ที่เผยแพร่ในระดับนานาชาติจะใช้ภาษาอังกฤษทั้งสิ้น จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ภาษาอังกฤษถือเป็นภาษาที่สองที่มีบทบาท และความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเรียนรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสารระดับที่กว้างขึ้น หรือในระดับนานาชาติอย่างมีประสิทธิภาพ (ชุมพล ปานเกตุ, จิตภินันท์ เหมือนเตย, ไพรัช ปานเกตุ และปรีชา สุขเกษม, 2563) แต่แม้จะมีการรับรู้อย่างแพร่หลายว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล ในการรวบรวมข้อมูลเชิงระบบที่ค่อนข้างน้อยเกี่ยวกับผลกระทบต่อการศึกษาและการปฏิบัติในระบบการศึกษาทั่วโลก (Nunan, 2003) ภาษาอังกฤษได้รับสถานะระดับโลกเพราะเข้ามามีบทบาทพิเศษและเป็นที่ยอมรับในทุกประเทศ หรือกล่าวได้ว่าเป็นภาษาแม่ของหลาย ๆ ประเทศส่วนใหญ่ เช่น การใช้ภาษาอังกฤษในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลียที่มีหน้าที่สำคัญเป็นภาษาราชการ และการศึกษาของภาษาอังกฤษ จากการสังเกตการใช้ภาษา

ในการประกอบธุรกิจ เทคโนโลยีต่าง ๆ วิทยาศาสตร์บนโลกอินเทอร์เน็ต ความบันเทิงต่าง ๆ หรือแม้แต่ในกีฬา (Crystal, 2003) ยิ่งไปกว่านั้นนักภาษาศาสตร์ได้ให้ข้อมูลว่าภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญสำหรับใช้ในชีวิตประจำวันในบริบททางวิชาการ โดยมีการประมาณการไว้ว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของเอกสารทางวิชาการในฐานข้อมูลวิจัยที่ตีพิมพ์ในแต่ละปีเขียนเป็นภาษาอังกฤษ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (Swales, 1988) เช่นเดียวกันในด้านของสื่อสาร การพูดถือเป็นด้านที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันในสถาบันการศึกษาและมหาวิทยาลัยทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย พยายามปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น มีการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล เพื่อให้ตัวผู้เรียนได้มีความคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษที่ดีเมื่อเข้าเรียนในระดับสูงขึ้น (Fang, Wang, Lin & Huang, 2022) สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดรายวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาหนึ่งที่ใช้ในการเรียนการสอนของการศึกษาทุกระดับชั้น ภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีความสำคัญสำหรับระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน โดยกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอนโยบายให้สอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเป็นต้นไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) แม้ว่าประเทศไทยจะใช้ระยะเวลาจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในหลักสูตรมาเป็นเวลานาน ในทางกลับกันผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษในประเทศไทยกลับตรงกันข้าม พบว่า ปัญหาในการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษ มีผลมาจากหนังสือเรียนและหลักสูตรอาจมีความยากเกินระดับของผู้เรียน ประกอบกับหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลง ไม่เน้นการสื่อสาร หรือขาดการทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ มีผลกระทบอย่างมากในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย (ประมาณ อุ่นพิมาย, 2561) ถึงแม้การสอนภาษาอังกฤษดำเนินการมาเป็นเวลาในประเทศไทย แต่ส่วนใหญ่ผู้เรียนยังคงมีทักษะการฟัง และการพูด การออกเสียงภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ

การออกเสียงภาษาอังกฤษในประเทศไทยเป็นประเด็นที่ถูกรวมเข้ามาอย่างเห็นได้ชัด เพราะส่วนใหญ่ผู้เรียนภาษาอังกฤษมีความรู้เรื่องความหมายของศัพท์เป็นอย่างมาก แต่ในทางตรงกันข้ามการออกเสียงในคำนั้น ๆ ส่วนใหญ่ยังมีการออกเสียงไม่ถูกต้อง จึงเป็นเหตุให้ผู้ฟังไม่เข้าใจในสารสำคัญที่ผู้พูดต้องการสื่อ อีกทั้งยังทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจผิด ตีความหมายผิดและคลาดเคลื่อน (Wei & Zhou, 2002) หากกล่าวถึงรากฐานของการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ดีปฏิเสธไม่ได้เลยว่า การออกเสียงภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากที่ช่วยให้การสื่อสารเป็นไปได้โดยง่าย และได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจกันได้ง่ายขึ้น แต่บางครั้งผู้เรียนอาจประสบปัญหาเรื่องการออกเสียงอย่างไร้ถูกต้อง อันมีสาเหตุหลายประการ เช่น การออกเสียงที่ไม่ถูกต้องของสระและพยัญชนะ การออกเสียงคำที่ผิดเพี้ยนไปจากคำที่ถูกต้อง และสิ่งสำคัญที่สุด คือ

การออกเสียงภาษาอังกฤษให้ถูกต้องตามหลักภาษาหรือตามหลักสัทศาสตร์ (Ellis, 1997) สอดคล้องในประเด็นที่อธิบายว่าถ้าหากผู้พูดเข้าใจคำศัพท์และโครงสร้างการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี แต่ยังคงสื่อสารความหมายที่คลุมเครือเนื่องจากการออกเสียงภาษาที่ไม่ดี ไม่ถูกต้องตามหลักสัทศาสตร์ ผู้ฟังก็จะไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดต้องการจะสื่อความหมายหรือเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดต้องการจะสื่อได้อย่างไม่ถ่องแท้ (Nair, Biedermann & Nickels, 2017)

จากเหตุดังกล่าว สื่อให้เห็นความสำคัญของการออกเสียงที่ถูกต้องได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการใช้ภาษาอังกฤษ ผู้ใช้ภาษาจำเป็นต้องมีความเข้าใจในระบบเสียง (phonological system) ของภาษาที่ดี จึงจะทำให้เกิดการสื่อสารที่เป็นไปตามสารที่ต้องสารสื่อและมีความมั่นใจได้ว่าสิ่งที่พูดออกไปนั้นผู้ฟังเข้าใจอย่างถ่องแท้ ตามที่ (ถิรวิทย์ ไพรมหานิช, อนุสิษฐ์ พันธกล้า, และชลลิตา กมุทธวิไชย 2565, อ้างถึงใน Derwing and Rossiter, 2002) อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัย พบว่าคนไทยยังคงประสบปัญหาในการออกเสียง (pronunciation) ภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก เนื่องจากภาษาอังกฤษมีพยัญชนะและสระหลายตัวที่ไม่สามารถเทียบเสียงในภาษาไทยได้ และเสียงพยัญชนะในภาษาอังกฤษยังคงมีความผิดปกติมากกว่าเสียงสระตามที่ พิณฑิพย์ ทวยเจริญ (2544) ได้แบ่งพยัญชนะภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาสำหรับคนไทยได้ออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มเสียงเสียดแทรก (fricatives consonants) ได้แก่ / ϕ /, / θ /, / T /, / Δ /, / σ /, / ζ /, / Σ /, / Z /, / η / 2) กลุ่มเสียงกักเสียดแทรก (affricates Consonants) ได้แก่ / $t\Sigma$ / และ / δZ / และ 3) กลุ่มเสียงข้างลิ้น (liquid lateral consonants) ได้แก่ / λ / เช่นเดียวกับ ถิรวัฒน์ ตันทนิส (2555) ที่พบว่าคนไทยมีปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะและสระภาษาอังกฤษ ดังนี้ ในตำแหน่งพยัญชนะต้น ได้แก่ / T /, / Δ /, / θ /, / ρ /, / ζ /, / Σ /, / Z /, / $t\Sigma$ / ตำแหน่งพยัญชนะท้าย ได้แก่ / Z /, / δZ /, / Σ /, / T /, / Δ /, / ζ /, / $t\Sigma$ /, / γ /, / λ / และเสียงสระ ได้แก่ / ə /, / b /, / d /, / bI /, / uə / ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัญหาการออกเสียงภาษาอังกฤษ และกลวิธีการออกเสียงภาษาอังกฤษ (ถิรวัฒน์ ตันทนิส, 2555) ที่พบว่าปัญหาในการออกเสียงภาษาอังกฤษและกลวิธีการออกเสียงภาษาอังกฤษ โดยส่วนใหญ่คนไทยมีปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษกลุ่มเสียดแทรกมากที่สุด ในตำแหน่งพยัญชนะท้ายมากกว่าตำแหน่งพยัญชนะต้น

จากประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษของผู้วิจัย พบเห็นปัญหาของนักศึกษาไม่สามารถออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องตามหลักการออกเสียงและถูกต้องตามกลวิธี ทำให้นักศึกษายังไม่สามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้อง โดยการศึกษาปัญหาในการออกเสียงภาษาอังกฤษจากวิเคราะห์

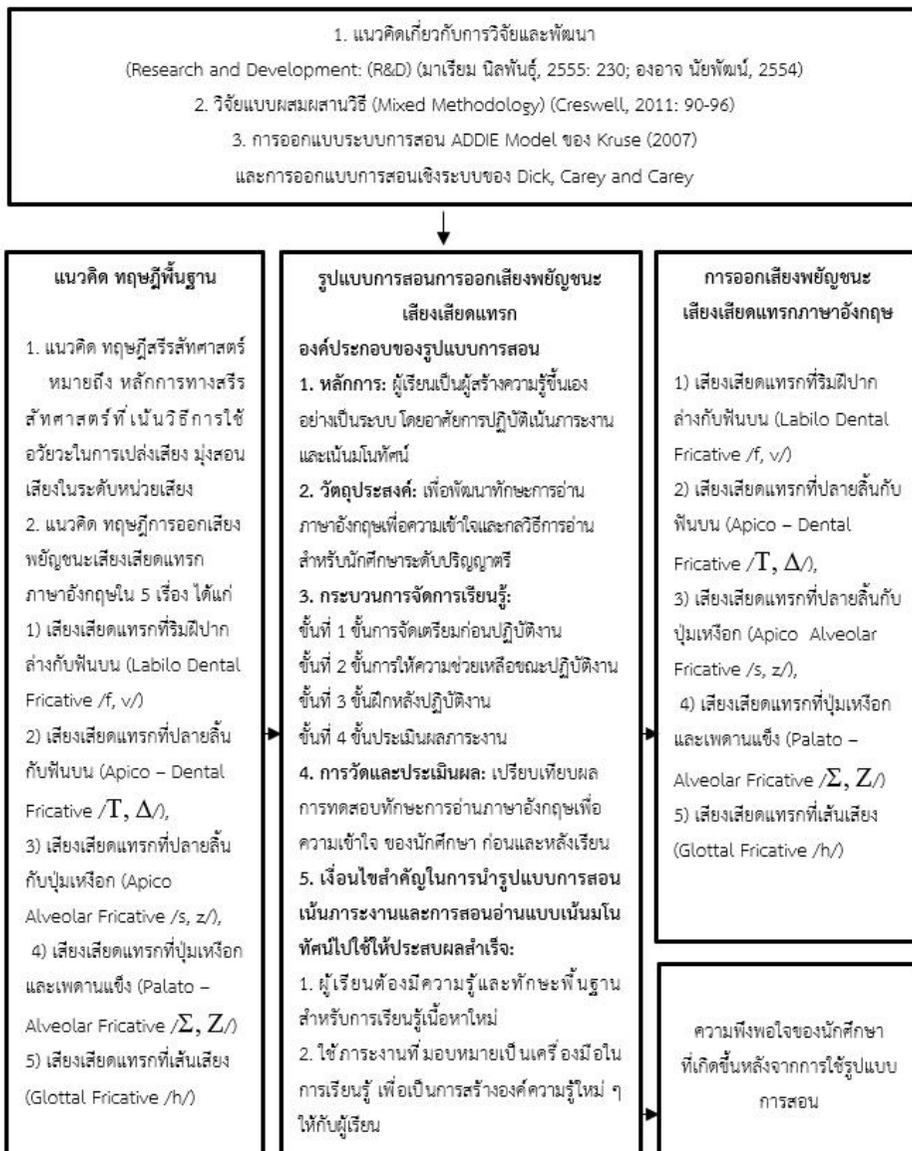
ผลการทดสอบทักษะของนักศึกษา พบว่า ผู้เรียนส่วนมากประสบปัญหาด้านการออกเสียง ในพยัญชนะอักษร f, v, th, s ที่จัดอยู่กลุ่มเสียงเสียดแทรก (fricative consonant) มากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาปัญหาการออกเสียงภาษาอังกฤษ และกลวิธีการออกเสียงภาษาอังกฤษ (ถิรวัฒน์ ต้นทนิส, 2555) ที่พบว่าปัญหาในการออกเสียงภาษาอังกฤษและกลวิธีการออกเสียง ภาษาอังกฤษระดับมหาวิทยาลัยมีปัญหาในการออกเสียงเสียดแทรกมากที่สุด และพบในตำแหน่ง พยัญชนะท้ายมากกว่าตำแหน่งพยัญชนะต้น จากการสังเคราะห์งานวิจัย (ถิรวิทย์ ไพรมหานิช, อนุสิษฐ์ พันธกล้า, และชลลลิตา กมุทธภิไชย, 2566) ในศึกษาและพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาการออกเสียงพยัญชนะท้ายคำภาษาอังกฤษ /Σ/, /Z/, และ /tΣ/ สำหรับนักเรียนเพื่อ แก้ไขปัญหาการออกเสียงดังกล่าวให้กับผู้เรียนที่ประสบกับปัญหาด้านการออกเสียงพยัญชนะท้าย คำภาษาอังกฤษเพื่อทดสอบการออกเสียงพยัญชนะในภาษาอังกฤษในกลุ่มเสียงเสียดแทรก (fricative consonant) จำนวน 9 เสียง และกลุ่มเสียงกักเสียดแทรก (affricates consonants) จำนวน 2 เสียง จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการออกเสียงภาษาอังกฤษ ที่นักศึกษามีปัญหาด้านพื้นฐานการออกเสียงภาษาอังกฤษในการสนทนาเพื่อสื่อสาร โดยการออก เสียงภาษาอังกฤษของนักศึกษาไม่สัมพันธ์กับการใช้กลวิธีการเรียนออกเสียงภาษาอังกฤษ จึงทำให้ ไม่สามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ส่งผลถึงผู้ฟังหรือผู้รับสารไม่เข้าใจต่อสารที่ผู้พูดต้องการสื่อได้ อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจในการพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก โดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์เพื่อเสริมสร้างการออกเสียงพยัญชนะ เสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อให้ให้นักศึกษามีทักษะในการออก เสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษและเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ภาษาอังกฤษ เรื่องพื้นฐานการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของผู้สอน
2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. ประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกโดย เปรียบเทียบผลการทดสอบการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียน

4. ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัย โดยแบ่งขั้นตอนออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของผู้สอน
ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของผู้สอน เพื่อนำไปทำการ
ออกแบบและหาค่าประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก
ภายหลังการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความ
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษ อีกทั้งยัง
ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดการรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก
โดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความรู้
เกี่ยวกับการออกเสียงพูดภาษาอังกฤษ ความรู้เกี่ยวกับการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษ
ความสำคัญในการออกเสียงภาษาอังกฤษ และความรู้เกี่ยวกับการทดสอบเสียง และเมื่อวิเคราะห์
ข้อมูลในทุก ๆ ด้านแล้ว รวมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้สอนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับ
ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของผู้สอน จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
การกีฬาแห่งชาติ จำนวน 2 ราย ซึ่งเป็นผู้สอนวิชาการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษ
จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 2 ราย ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เก็บรวบรวม
ข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียด
แทรกภาษาอังกฤษ และ 2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการ การสร้างรูปแบบการสอนการ
ออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกเพื่อเสริมสร้างการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก
ภาษาอังกฤษเพื่อรับทราบข้อคิดเห็นของผู้สอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน
ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี จากนั้นผู้วิจัยร่างข้อคำถามที่
จะนำไปสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา
สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์ของผู้สอนที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่
ปรึกษาและให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน โดยการนำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนที่สร้างขึ้น
พร้อมคู่มือประกอบการตอบแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลหาค่า IOC ของแบบสอบถาม
ความคิดเห็นของผู้สอน เมื่อได้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนและแบบสัมภาษณ์ผู้สอนแบบ
กึ่งโครงสร้างแล้ว จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผู้สอน เมื่อเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูล
จึงนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ตามหลักทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน แล้วจึงสรุปและอภิปรายผล ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ รวบรวมความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันแยกจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อสรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกโดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์เพื่อเสริมสร้างการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ จากกรณีวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อเสร็จสิ้นการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหาและความต้องการในการออกแบบและหาค่าประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกในทุกขั้นตอนแล้ว ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้สอนเพื่อนำมาทำการออกแบบและหาค่าประกอบของรูปแบบในการพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การพัฒนาออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมาใช้ในการออกแบบหาค่าประกอบรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก และการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน โดยการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ สารการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้น ขั้นที่ 1 ขั้นการจัดเตรียมก่อนปฏิบัติงาน (P: preparing for pre - task) ได้แก่ 1.การกำหนดวัตถุประสงค์การอ่าน (setting a purpose) 2. กระตุ้นความรู้เดิม (activating prior knowledge) 3. การเตรียมและการวางแผนการอ่านที่มีประสิทธิภาพ (Preparing and planning for effective reading) ขั้นที่ 2 ขั้นการให้ความช่วยเหลือขณะปฏิบัติงาน (A: assisting in doing task) ประกอบด้วย 4 กลวิธีการอ่านการระบุใจความสำคัญ (identifying the main idea) การระบุประโยคสนับสนุนและรายละเอียด (identifying supporting sentences and details) การระบุประโยคความหมายของคำอ้างอิง (identifying text references) และการอนุมาน (making inferences) ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกหลังปฏิบัติงาน (P: practicing for post - task) คือการตรวจสอบระหว่างการอ่าน (monitoring during reading) และการแก้ไขความผิดพลาด (correcting Errors) และสุดท้ายขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผลภาระงาน (A: assessing task) มี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1.การตัดสินวัตถุประสงค์ (judging the objectives) 2. การสะท้อนกลับ (reflecting) และ 3. การประยุกต์ใช้ (applying)

2.2 จัดทำเอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอน ในการจัดทำเอกสาร ประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ฯ เป็นการสร้างเอกสารเพื่ออธิบายการใช้รูปแบบการเรียน การสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ที่นำรูปแบบนี้ไปใช้สามารถเข้าใจความเป็นมา จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 เป็นพื้นฐานให้ผู้วิจัยสามารถออกแบบและ หาดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก โดยใช้แบบฝึกทักษะ การออกเสียงเสียดแทรก จำนวน 5 เรื่อง ประกอบด้วย 1) เสียงเสียดแทรกที่ริมฝีปากกลางกับ ฟันบน (labio dental fricative / ϕ , θ /) 2) เสียงเสียดแทรกที่ปลายลิ้นกับฟันบน (apico - dental fricative / T , Δ /), 3) เสียงเสียดแทรกที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก (apico alveolar fricative / σ , ζ /), 4) เสียงเสียดแทรกที่ปุ่มเหงือกและเพดานแข็ง (palato -alveolar fricative / Σ , Z /) และ 5) เสียงเสียดแทรกที่เส้นเสียง (glottal fricative / η /) และแบบทดสอบท้ายบท ทักษะการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษ ซึ่งผ่านการตรวจพิจารณาและประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินผลการหาค่า IOC ของเครื่องมือ จำนวน 5 คน มีค่าคะแนน IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่า แบบฝึกทักษะการออกเสียงเสียดแทรกอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

2.3 การหาประสิทธิภาพและปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบการสอนการออกเสียง พยัญชนะเสียงเสียดแทรก ตามเกณฑ์ 80/80 โดยมีการนำรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะ เสียงเสียดแทรกที่ผ่านการหาประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญในขั้นที่ผ่านมา นำไปทดลองใช้เพื่อเป็น การหาประสิทธิภาพของรูปแบบ (pilot study) โดยใช้ตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้ เป็นมาตรฐานในการหาประสิทธิภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

80 ตัวแรก (E1) หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบระหว่าง บทเรียน (E1) ซึ่งในที่นี้ คือ คะแนนที่กลุ่มตัวอย่างทำได้ จากการทำแบบทดสอบ เมื่อเรียนจบใน แต่ละบทเรียน ซึ่งจะต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง (E2) หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน (E2) ซึ่งในที่นี้ คือ คะแนนที่กลุ่มตัวอย่างทำได้ จากการทำแบบทดสอบครั้งเดียวทั้งหมดเมื่อเรียน จบครบทุกบทเรียน ซึ่งจะต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกไปใช้ทดลอง กับนักศึกษา ขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกที่ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นและผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาทดลองใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง ตามรายละเอียดของการดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มประชากร

1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษา สาขาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุโขทัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ห้อง 1- ห้อง 4 จำนวน 110 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา สาขาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุโขทัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง Krejcie & Morgan (1970) จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งที่ จำนวน 90 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง (Sample Group) ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งนี้จะต้องไม่เคยเรียนรายวิชา (พล004046) ภาษาอังกฤษสำหรับวิชาชีพพลศึกษา (english for physical education profession) โดยใช้ระยะเวลาสอนทั้งหมด จำนวน 4 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 12 ชั่วโมง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ แบบทดสอบท้ายบททักษะการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษ แบบทดสอบทักษะการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษก่อนและหลังการฝึกตามคู่มือการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และแบบประเมินความพึงพอใจในการออกเสียงเสียดแทรกตามแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรก โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผ่านการตรวจพิจารณาและประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ประเมินผลการหาค่า IOC ของเครื่องมือ จำนวน 5 คน โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

3. การวิจัยใช้รูปแบบการสอนโดยการนำรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ผ่านการหาประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นการหาประสิทธิภาพของรูปแบบโดยใช้ตามเกณฑ์ 80/80 และการนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้เพื่อประเมินประสิทธิผล โดยหลังจากผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสอนไปใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้ทำการประเมินประสิทธิผลรูปแบบการสอนโดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน (E2)/(post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบเพื่อวัดการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษเพื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบการออกเสียง

พัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษาก่อนและหลังเรียนการฝึกตามคู่มือการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลของการพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรกโดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์เพื่อเสริมสร้างการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ

1. เชิงปริมาณ วิเคราะห์ผลจากการตอบข้อคำถามปลายปิดจากแบบสอบถามโดยการพิจารณาขอบเขตของค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรกโดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์เพื่อเสริมสร้างการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 เปรียบเทียบผลการทดสอบการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษาก่อนและหลังเรียน ใน 5 เรื่อง โดยการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างคะแนนก่อนการเรียนและหลังการเรียน ภายในกลุ่ม โดยการทดลอง ค่าที่แบบ dependent (t-test dependent sampling) ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินผลความพึงพอใจการออกเสียงเสียดแทรกตามแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการสอนโดยให้ นักศึกษาตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการสอนการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรกที่พัฒนาขึ้น สถิติใช้ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. เชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงคุณภาพของงานวิจัยได้จากการการสัมภาษณ์ จากการตอบข้อคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการในการออกแบบและหาค่าประกอบของรูปแบบ เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ โดยใช้ 4 ประเด็นหลัก ๆ ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ 3) ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนการออกเสียงพัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ และ 4) รูปแบบและองค์ประกอบ

ของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก และความคิดเห็นของนักศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของผู้สอน จากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ในด้านปัญหาด้านการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษา ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก จากการวิเคราะห์ผลแบบสอบถามสัมภาษณ์ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ด้านปัญหาการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษา

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัญหาด้านการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษา				
1	นักศึกษามีทักษะด้านการออกเสียงเสียดแทรกที่ริมฝีปากล่างกับฟันบน (Labio Dental Fricative / ϕ , θ /)	1.50	0.71	น้อย
2	นักศึกษามีทักษะด้านการออกเสียงเสียดแทรกที่ปลายลิ้นกับฟันบน (Apico – Dental Fricative / Γ , Δ /)	2.50	0.71	ปานกลาง
3	นักศึกษามีทักษะด้านการออกเสียงเสียดแทรกที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก (Apico Alveolar Fricative / σ , ζ /)	1.00	0.00	น้อยที่สุด
4	นักศึกษามีทักษะด้านการออกเสียงเสียดแทรกที่ปุ่มเหงือกและเพดานแข็ง (Palato – Alveolar Fricative / Σ , Z /)	2.50	0.71	ปานกลาง

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ด้านปัญหาการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษา (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ปัญหาด้านการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษา				
5	นักศึกษามีทักษะด้านการออกเสียงเสียดแทรกที่เส้นเสียง (Glottal Fricative /ŋ/)	3.00	0.00	ปานกลาง
6	นักศึกษาสามารถจำแนกตามตำแหน่งที่เกิดเสียงเสียดแทรกและลักษณะวิธีการออกเสียง	3.00	0.00	ปานกลาง
7	นักศึกษามีหลักการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ	3.50	0.71	มาก
8	นักศึกษากออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกตามแบบฝึกการออกเสียง	3.00	0.00	ปานกลาง
9	นักศึกษามีทักษะด้านการออกเสียงเสียดแทรก ทั้ง 9 หน่วยเสียงที่ถูกต้องตามหลักการออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษ	3.00	0.00	ปานกลาง
10	นักศึกษามีการเรียนรู้ และสามารถจำแนกตามตำแหน่งที่เกิดเสียงเสียดแทรกและลักษณะวิธีการออกเสียงได้อย่างถูกต้อง	3.00	0.00	ปานกลาง
เฉลี่ย		2.60	0.36	ปานกลาง

จากตาราง 1 ปัญหาด้านการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของผู้สอน พบว่า ปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.36 อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามีทักษะด้านการออกเสียงเสียดแทรกที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก (apico alveolar fricative /σ, ζ/ น้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่านักศึกษาควรฝึกฝนการออกเสียงนั้นมากที่สุด สอดคล้องกับการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน พบว่า “จากการสังเกตในชั้นเรียน พบว่า นักศึกษามีปัญหาการออกเสียงพยัญชนะเสียง /v, s, z/ มากที่สุดของนักศึกษา ซึ่งจัดอยู่ในประเภทเสียงเสียดแทรกเป็นการออกเสียงที่ควรได้รับการฝึกฝน”

(อัญชิภาบุญ, สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน 2566)

อีกทั้ง “การออกเสียงเสียดแทรกในพยัญชนะเสียง /v/ มีการออกเสียงที่ผิดบ่อยครั้ง
ในนักศึกษา เป็นอีกเสียงที่ควรได้รับการฝึกฝนอย่างมากเช่นกัน”

(ศิริวงศ์, สัมภาษณ์วันที่ 22 กันยายน 2566)

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออก
เสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ด้านการจัดการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะ
เสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
การจัดการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ				
1	รูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกโดยวิธี สอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์	3.00	0.00	ปานกลาง
2	ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาและวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่ริมฝีปาก ล่างกับฟันบน (Labial Dental Fricative / ϕ , θ /)	3.00	0.00	ปานกลาง
3	ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาและวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่ปลายลิ้น กับฟันบน (Apico – Dental Fricative / Γ , Δ /)	2.00	0.00	น้อย
4	ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาและวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่ปลายลิ้น กับปุ่มเหงือก (Apico Alveolar Fricative / σ , ζ /)	3.00	0.00	ปานกลาง
5	ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาและวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่ปุ่มเหงือก และเพดานแข็ง (Palato – Alveolar Fricative / Σ , Z /)	3.00	0.00	ปานกลาง
6	ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาและวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่เส้นเสียง (Glottal Fricative / η /)	3.00	0.00	ปานกลาง
7	ผู้สอนให้นักศึกษาออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกตามผู้สอน	2.00	0.00	น้อย
8	ผู้สอนให้นักศึกษาออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกตามแบบ ฝึกการออกเสียง	5.00	0.00	มากที่สุด
9	ผู้สอนทดสอบการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก	5.00	0.00	มากที่สุด
10	ผู้สอนและผู้เรียนเลียนแบบและฝึกพูดซ้ำๆ โดยวิธีสอนภาษาแบบ ฟัง-พูด ในรูปแบบคู่เทียบเสียง (Minimal Pairs)	3.00	0.71	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.25	0.22	ปานกลาง

จากตาราง 2 การจัดการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ พบว่า การจัดการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.22 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ โดยผู้สอนนักศึกษาออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกตามแบบฝึกการออกเสียงและผู้สอนทดสอบการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ด้านความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ				
1	ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาจะปฏิบัติ เพื่อเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน รูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกโดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์	4.00	0.00	มาก
2	นักศึกษามีการปฏิบัติตามขั้นตอนวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่ริมฝีปากล่างกับฟันบน (Labial Dental Fricative / ϕ , θ /)	4.00	0.00	มาก
3	นักศึกษามีการปฏิบัติตามขั้นตอนวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่ปลายลิ้นกับฟันบน (Apico – Dental Fricative / T , Δ /)	4.00	0.00	มาก
4	นักศึกษามีการปฏิบัติตามขั้นตอนวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก (Apico Alveolar Fricative / σ , ζ /)	4.00	0.00	มาก
5	นักศึกษามีการปฏิบัติตามขั้นตอนวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่ปุ่มเหงือกและเพดานแข็ง (Palato – Alveolar Fricative / Σ , Z /)	5.00	0.00	มากที่สุด
6	นักศึกษามีการปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่เส้นเสียง (Glottal Fricative / η /)	3.50	0.71	มาก

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ด้านความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ				
7	ผู้สอนมีการให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำนักศึกษาในกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก	4.50	0.71	มากที่สุด
8	นักศึกษาออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกตามแบบฝึกการออกเสียง	5.00	0.00	มากที่สุด
9	นักศึกษามีการพัฒนาด้านการออกเสียงเสียดแทรก ทั้ง 9 หน่วยเสียง ที่ถูกต้องตามหลักการออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษ	5.00	0.00	มากที่สุด
10	นักศึกษามีการเรียนรู้ และสามารถจำแนกตามตำแหน่งที่เกิดเสียงเสียดแทรกและลักษณะวิธีการออกเสียงได้อย่างถูกต้อง	3.50	0.71	มาก
เฉลี่ย		4.25	0.34	มาก

จากตาราง 3 ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.34 อยู่ในระดับมาก ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 4 ข้อ คือ นักศึกษามีการปฏิบัติตามขั้นตอนวิธีการออกเสียงเสียดแทรกที่ปุ่มเหงือกและเพดานแข็ง (palato-alveolar fricative / Σ, Z) นักศึกษาออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกตามแบบฝึกการออกเสียง นักศึกษามีการพัฒนาด้านการออกเสียงเสียดแทรก ทั้ง 9 หน่วยเสียงที่ถูกต้องตามหลักการออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษ และผู้สอนมีการให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำนักศึกษาในกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก สอดคล้องกับการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า “ผู้สอนจะต้องเป็นผู้มอบความรู้ ไปพร้อมกับการให้คำแนะนำ คำชี้แจง และการช่วยเหลือ ต้องมีกลวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่เข้าใจง่าย มีหลักการเข้าใจในระบบเสียงด้วยรูปแบบการส่งเสริม สนับสนุนและหาสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ”

(อัญชิกาญณ์, สัมภาษณ์วันที่ 25 กันยายน 2566)

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ด้านรูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก				
1	รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกมีการเรียนผ่านกิจกรรม	4.50	0.71	มากที่สุด
2	รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ คำชี้แจง และการช่วยเหลือ	5.00	0.00	มากที่สุด
3	รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกมีการพัฒนาทักษะการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก	4.00	0.00	มาก
4	รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกมีขั้นตอนการจัดเตรียมก่อนปฏิบัติจริง	4.00	0.00	มาก
5	รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกมีขั้นหลังการฝึกปฏิบัติจริง	4.50	0.71	มากที่สุด
6	รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกมีแบบทดสอบการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ	5.00	0.00	มากที่สุด
7	รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกมีการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ	4.00	0.00	มาก
8	รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกมีกิจกรรมการออกเสียงโดยหลักการทางสรีรศาสตร์ โดยการให้ความรู้ และวิธีการออกเสียง	3.50	0.71	มาก

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ด้านรูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก				
9	รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกมีการอธิบายวิธีการแปลงเสียงของแต่ละหน่วยฐานเสียงใช้ฐานกรณในการออกเสียง	5.00	0.00	มากที่สุด
10	รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกมีการค้นหา และคัดลอกคำศัพท์พยางค์เดี่ยว พยัญชนะเดี่ยว สระเดี่ยว สระประสม หรือคำสองพยางค์ ตามลำดับ เป็นคู่เทียบเสียง	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.45	0.34	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน		3.64	1.08	มาก

จากตาราง 4 รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.34 อยู่ในระดับมาก โดยการจากสัมภาษณ์ ผู้สอนกล่าวว่า “วิธีประเมินผลการเรียนที่ใช้วิธีการสอนแบบ ฟัง - พูด ในการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการอ่านออกเสียง วิธีการแปลงเสียง และอวัยวะในปากที่ใช้ในการออกเสียง ควรเป็นการทดสอบโดยวิธีสอนให้รู้หลักทางสรีรศาสตร์ และใช้คู่เทียบเสียง (minimal pair) โดยการออกเสียงให้ฟังเป็นตัวอย่าง และให้นักศึกษาเลียนเสียงตาม จากนั้นประเมินจากกิจกรรมหรือแบบฝึกหัด เทียบผลคะแนนก่อน - หลัง เป็นวิธีที่ช่วยฝึกการออกเสียงของนักศึกษาได้อย่างดี”

(ศิริวงศ์, สัมภาษณ์วันที่ 22 กันยายน 2566)

2. ผลการพัฒนาประสิทธิภาพการออกเสียงเสียดแทรกของนักศึกษา สาขาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุโขทัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการประเมินประสิทธิผลโดยให้ กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน (E2)/(post-test) เพื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักศึกษา

ก่อนและหลังเรียน ตามแบบฝึกการอ่านออกเสียงเสียดแทรก เนื้อหาจำนวน 5 เรื่อง 9 เสียง สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงผลการพัฒนาประสิทธิภาพการออกเสียงเสียดแทรกของนักศึกษา สาขาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุโขทัย

ทดสอบระหว่างทดลอง	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม
เสียง /φ/	90	3	246
เสียง /θ/	90	3	217
เสียง /T/	90	3	218
เสียง /Δ/	90	3	199
เสียง /σ/	90	3	222
เสียง /ζ/	90	3	194
เสียง /Σ/	90	3	208
เสียง /Z/	90	2	165
เสียง /η/	90	2	154
ทดสอบหลังทดลอง	90	25	1823
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		E_1	E_2
เกณฑ์ที่ตั้งไว้		80	80
ประสิทธิภาพแบบฝึก		81.02	82.93
แปลผล		สูงกว่าเกณฑ์	สูงกว่าเกณฑ์

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าประสิทธิภาพของคู่มือแบบฝึกออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.02/82.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 แสดงให้เห็นว่าสามารถนำแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

3. ผลการพัฒนาการออกเสียงเสียดแทรกของนักศึกษา สาขาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุโขทัย ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 คน ที่ได้รับกิจกรรมการสอนตามแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกมาหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการ

ทดสอบเพื่อหาค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ (t-test dependent sample) ดังรายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบการออกเสียงเสียดแทรกก่อนและหลังการเรียนตามแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกของนักศึกษา สาขาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุโขทัย

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	90	25	15.23	4.50	-9.707	.001
หลังเรียน	90	25	19.80	3.43		

** P < .01

จากตาราง 6 พบว่า การทดสอบการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษ ของนักศึกษา สาขาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุโขทัย หลังเรียนตามแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.43 และคะแนนก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.50 และเมื่อเปรียบเทียบพบว่าคะแนนก่อนเรียนสูงกว่าหลังเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สรุปได้ว่า แบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์การออกเสียงเสียดแทรก ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เป็นปัญหาได้

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา สาขาพลศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุโขทัย ที่เรียนตามแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรก วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามรายละเอียดดังตาราง 7

ตาราง 7 ตารางแสดงความพึงพอใจความพึงพอใจของนักศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรก

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านวัตถุประสงค์				
1.	แบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	4.33	0.47	มาก
2.	แบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกมุ่งพัฒนาทักษะการออกเสียงที่ชัดเจน	4.03	0.35	มาก

ตาราง 7 ตารางแสดงความพึงพอใจความพึงพอใจของนักศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก (ต่อ)

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	
3.	แบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับระดับนักศึกษา	4.09	0.68	มาก	
4.	แบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกสามารถจำแนกตามตำแหน่งที่เกิดเสียงเสียดแทรกและลักษณะวิธีการออกเสียงได้อย่างถูกต้อง	4.12	0.33	มาก	
ด้านเนื้อหา					
1.	เนื้อหาในแบบฝึกไม่ยากหรือยากจนเกินไป	4.90	0.30	มากที่สุด	
2.	เนื้อหามีความทันสมัยหรือน่าสนใจ	3.04	0.21	ปานกลาง	
3.	เนื้อหาในแบบฝึกช่วยในการพัฒนาการออกเสียงเสียดแทรกของนักศึกษาได้	3.60	1.24	มาก	
4.	ปริมาณของเนื้อหาพอสมควรไม่มากหรือน้อยจนเกินไป	4.68	0.56	มากที่สุด	
ด้านกิจกรรม					
1.	กิจกรรมการเรียนรู้ในแบบฝึกหัดมีขั้นตอนที่ชัดเจน	4.16	0.54	มาก	
2.	กิจกรรมแบบฝึกช่วยให้นักศึกษาฝึกการออกเสียงเสียดแทรกได้อย่างถูกต้อง	3.94	0.62	มาก	
3.	กิจกรรมในแบบฝึกมีความน่าสนใจ	3.99	0.11	มาก	
4.	กิจกรรมในแบบฝึกและขั้นตอนสอดคล้องกับเนื้อหาของแบบฝึก	3.87	0.34	มาก	
ด้านการวัดผลและประเมินผล					
1.	การวัดและประเมินผลความสามารถในการออกเสียงเสียดแทรกได้อย่างชัดเจน	4.83	0.37	มากที่สุด	
2.	วิธีการวัดผลมีความเหมาะสมกับเนื้อหา และแบบฝึกหัด	4.77	0.48	มากที่สุด	
3.	การวัดผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา	4.07	0.25	มาก	
4.	การวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า	4.51	4.23	มากที่สุด	
		เฉลี่ย	4.18	1.26	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการสอน การออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มี ต่อรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18, S.D.=1.26$) โดยการผลการวิเคราะห์ นักศึกษามีความพึงพอใจ ด้านเนื้อหา ข้อที่ 1 เนื้อหาในแบบฝึกไม่ง่ายหรือไม่ยากจนเกินไป ในระดับมากที่สุด ด้านการวัดผลและประเมินผล ข้อที่ 1 การวัดและประเมินผลความสามารถในการออกเสียงเสียดแทรกได้อย่างชัดเจน ในระดับมากที่สุด และด้านเนื้อหา ข้อที่ 2 เนื้อหามีความทันสมัยหรือน่าสนใจ ชัดเจน อยู่ในระดับ ปานกลาง ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลสรุปการวิจัยในครั้งนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอ ดังนี้

1. ทราบถึงสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการของผู้สอนในประเด็น ต่าง ๆ ดังนี้ 1.1 ปัญหาด้านการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของผู้สอน พบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก ภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.36 อยู่ในระดับปาน กลาง ซึ่งพบว่านักศึกษามีทักษะด้านการออกเสียงเสียดแทรกที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก (apico alveolar fricative /σ, ζ/ น้อยที่สุด จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นถึงผลการเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ด้านความสามารถในทักษะ การอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษายังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าความน่าจะเป็น ซึ่งโดยส่วนใหญ่ นักศึกษาไม่สามารถออกเสียง /v, s, z/ ได้อย่างถูกต้อง นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการ ออกเสียงภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง (ธีราภรณ์ พลายเล็ก, 2562) เช่นกัน สอดคล้องกับ การวิจัยที่พบว่านักศึกษามีปัญหามากในการออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษประเภทเสียงเสียด แทรกมากที่สุด และในระดับมหาวิทยาลัย ปัญหาในการออกเสียงภาษาอังกฤษและกลวิธีการออก เสียงภาษาอังกฤษ เสียงเสียดแทรกพบมากที่สุดในตำแหน่งพยัญชนะท้ายมากกว่าตำแหน่ง พยัญชนะต้น (ถิรวัดน์ ต้นทนิส, 2555) แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความจำเป็นต้องฝึกฝนการออก เสียงประเภทเสียงเสียดแทรกมากที่สุด 1.2 การจัดการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียง เสียดแทรกภาษาอังกฤษจัดการการสอนวิชาภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับทักษะการพูด โดยมีวิธีการสอน วิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์ สอดคล้องเช่นเดียวกับ (สิรินัย แจ้งโห้, สิริมา ป่วนป้อม, อมลณัฐ หุ่นธานี และสำราญ มีแจ้ง, 2564) ที่เสนอให้เห็นถึงหลักการเข้าใจ

ในระบบเสียง (phonological system) ของภาษา ผู้เรียนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องตระหนักถึงปัญหาที่สำคัญของการพูดภาษาอังกฤษส่งผลมาจากการออกเสียง (pronunciation) อันเป็นปัจจัยสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และต้องตระหนักถึงการออกเสียงที่ถูกต้องหลักสำคัญด้วยเช่นกัน (อิรวดี ตันพนิส, 2555) 1.3 ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ กิจกรรมที่เน้นการร่วมมือกันในการเรียนรู้ มีผู้สอนเป็นผู้ให้ความอำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ คำชี้แจง และการช่วยเหลือ มีกลวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษที่ควรประกอบด้วยเนื้อหา หลักการเข้าใจในระบบเสียง การเรียนรู้การออกเสียงจากเจ้าของภาษา เป็นต้น ทั้งนี้บทบาทผู้เรียน และผู้สอนที่ใช้วิธีการสอนแบบฟัง-พูด ในการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ควรเป็นการให้คำแนะนำ รวมถึงการช่วยเหลือเพื่อทำความเข้าใจในการอ่านออกเสียง รวมไปถึงการส่งเสริม สนับสนุนและหาสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ อีกทั้งตัวผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกฝน และประยุกต์ในชีวิตประจำวันควบคู่ไปด้วย 1.4 รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรก องค์ประกอบพื้นฐานของการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ควรมีองค์ประกอบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การออกเสียงพยัญชนะ และแบบทดสอบการออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษ และวิธีประเมินผลการเรียนที่ใช้วิธีการสอนแบบ ฟัง - พูด ในการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษ ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการอ่านออกเสียง วิธีการเปล่งเสียง และอวัยวะในปากที่ใช้ในการออกเสียง ควรเป็นการทดสอบโดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์ สอดคล้องกับ อรุณศรีมี แก้วลอย (2555) ผลการวิจัยที่เห็นชัดว่าการทดสอบหลังเรียนโดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์ สามารถพัฒนาการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ดีกว่าผลการทดสอบก่อนเรียน

2. ประสิทธิภาพของคู่มือการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.02/82.93 เนื่องจากนักศึกษาได้มีโอกาสในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และมีโอกาสฝึกทักษะการออกเสียงด้วยตนเอง จึงสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด 80/80 จากการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่าผลการวิจัยของเรื่องชัย วัฒนศัพท์ (2549) เรื่องการพัฒนาการดำเนินการวิจัยทางการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้วยแบบฝึกทักษะการวิจัยทางการศึกษา กล่าวว่า แม้ว่าประสิทธิภาพของคู่มือการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แต่นักศึกษาก็ยังคงมีปัญหาในการออกเสียงเสียดแทรกบางตัวได้ เนื่องจากระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรมค่อนข้างน้อย

3. ความสามารถในการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษ ก่อนเรียนและหลังเรียนตามแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกนั้น พบว่า นักศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เนื่องจากนักศึกษามีโอกาสได้ฝึกอ่านออกเสียงด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุณรัตน์ แก้วลอย (2555) ศึกษาถึงพัฒนาการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเทพศิลาและเพื่อศึกษาผลการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษ โดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์ มีผลการทดสอบหลังเรียนโดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทาง สรีรศาสตร์ สามารถพัฒนาการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ดีกว่าผลการทดสอบก่อนเรียน และปรารณา ผดุงพจน์ (2564) วิจัยการพัฒนาการออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาโดยการใช้ชุดการฝึกการออกเสียงภาษาอังกฤษในรายวิชาสรีรศาสตร์ ภาษาอังกฤษ พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการในการออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหามีผลสัมฤทธิ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จากการอภิปรายผลทำให้ทราบว่าแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรกที่พัฒนาขึ้น สามารถช่วยส่งเสริมทักษะและผลสัมฤทธิ์ให้ผู้เรียนได้สูงขึ้น

4. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรก โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการสอนการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับ อัมพา ทองบุญยัง (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาโดยการใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต พบผลสัมฤทธิ์ที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีพัฒนาการในการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาดีขึ้น ส่งผลให้นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้ชุดการเรียนรู้การออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษ และผลการวิจัย ปรารณา ผดุงพจน์ (2564) ที่พบว่านักศึกษามีพัฒนาการในการออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหา โดยมีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อันเป็นปัจจัยที่ส่งต่อนักศึกษาทำให้เกิดความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้ชุดการฝึกการออกเสียงภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ก่อนจะนำแบบทดสอบการฝึกการออกเสียงเสียดแทรกในภาษาอังกฤษไปใช้สอน ผู้สอนควรศึกษาหนังสือ และเอกสารอื่น ๆ เพิ่มเติม เกี่ยวกับการออกเสียงเสียดแทรกและเสียงอื่น ๆ ในภาษาอังกฤษ เช่น เสียงพยัญชนะระเบิด (plosive consonants) เสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก (affricate consonants) เสียงพยัญชนะนาสิก (nasal consonants) เป็นต้น เพื่อปรับเนื้อหาการพัฒนาการออกเสียงอื่น ๆ ให้ครอบคลุม

2. ควรทำแบบทดสอบการฝึกการทดสอบก่อนและหลังจากการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบวิธีสอน โดยใช้คู่มือในการออกเสียงเสียดแทรกกับการสอนแบบต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม

2. ควรนำแนวทางการวิจัยในครั้งนี้ไปสร้างคู่มือการออกเสียงชนิดต่างในภาษาอังกฤษ เช่น เสียงระเบิด (plosive consonants) เสียงกึ่งเสียดแทรก (affricate consonants) เสียงนาสิก (nasal consonants) เสียงข้างลิ้น (lateral consonants) และเสียงกึ่งสระ (semi-vowels) และนำไปทดลองกับกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2539). *หลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2539*.

กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

ชุมพล ปานเกตุ, จิตภินันท์ เหมือนเดย, ไพรัช ปานเกตุ และปรีชา สุขเกษม. (2563, มกราคม - เมษายน). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยสำเร็จหรือล้มเหลว.

วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 8(1), 341-350.

ถิรวัฒน์ ต้นทนิส. (2555, กรกฎาคม-ธันวาคม). การศึกษาปัญหาการออกเสียงภาษาอังกฤษและกลวิธีการเรียนการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักศึกษาสหวิทยาการ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *ภาษาและภาษาศาสตร์*, 31(1), 81-101.

ถิรวิทย์ ไพรมหานิยม, อนุสิษฐ์ พันธุ์กล้า และชลชลิตา กมฺุททธิไชย. (2566, มกราคม-มิถุนายน). ผลการใช้ชุดการเรียนรู้สัทศาสตร์เพื่อพัฒนาการออกเสียง /f/, /z/, และ /tʃ/ ในตำแหน่งพยัญชนะท้ายคำภาษาอังกฤษของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ.

- วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 10(1), 117-132.
- ธีราภรณ์ พลายเล็ก. (2565). การสร้างชุดนวัตกรรมการออกเสียงแบบโฟนิกส์เพื่อพัฒนาทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 16(2), 124-136.
- ประมาณ อุ้นพิมาย. (2561). ปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษและความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพของครูชาวไทยผู้สอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศชั้นประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- ปรารธนา ผดุงพจน์. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). การพัฒนาการออกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาโดยการใช้ชุดการฝึกการออกเสียงภาษาอังกฤษ ในรายวิชา สัทศาสตร์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. *วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต*, 15(2), 82-95.
- พิณทิพย์ ทวยเจริญ. (2544). การพูดภาษาอังกฤษตามหลักภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555, กรกฎาคม - ธันวาคม). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศ. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 4(2), 25-40.
- เรืองชัย วัฒนศัพท์. (2561). การพัฒนาการออกเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแบบฝึกการออกเสียงเสียดแทรก. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์).
- สิรินันท์ แจ้งโห้, สิริมา ป่วนป้อม, อมลฉัฐ หุ่นธานี และสำราญ มีแจ้ง. (2564, กรกฎาคม - ธันวาคม). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. *วารสารอักษราพิบูล*, 2(2), 42-56.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). การออกแบบการวิจัย: วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสาน วิธีการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณรัศมี แก้วลอย. (2555). การพัฒนาการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรกภาษาอังกฤษโดยวิธีสอนภาษาแบบฟัง-พูดและหลักการทางสรีรศาสตร์. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

อัมพา ทองบุญยัง. (2565, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนาการออกเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกภาษาอังกฤษที่เป็น ปัญหาโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. *ศึกษาศาสตร์ มมร*, 10(1), 293 - 307.

Creswell, J. W. (2011). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantative and Qualitative Research*. New Jersey: Pearson Education International.

Crystal, D. (2003). *English as a global language*. Cambridge university press.

Dick, W., Carey, L. & Carey, J. O. (2014). *Systematic Design of Instruction* (8th ed.). Ohio: Pearson.

Ellis, R. (1997). *SLA research and language teaching*. Hong Kong: Oxford University Press.

Fang, T., Wang, L. Y., Lin, T. B. & Huang, C. K. (2022, March). To stay or leave: a multiple-case study of the retention of native English-speaking teachers in Taiwan. *Asia Pacific Education Review*, 23(2), 325-340.

Festallor Education. (2021). *Importance of English in Different Aspects*. Retrieved from <https://www.festallor-edu.com/post/why-english-is-important>

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.

Kruse, K. (2002). *Introduction to instructional design and the ADDIE model*. Retrieved from <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:59666533>

Nair, V. K., Biedermann, B. & Nickels, L. (2017). Understanding bilingual word learning : the role of phonotactic probability and phonological neighborhood density. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 60(12), 3551-3560.

Nunan, D. (2003). The impact of English as a global language on educational policies and practices in the Asia-Pacific Region. *TESOL quarterly*, 37(4), 589-613.

Swales, J. (1988). Discourse communities, genres and English as an international language. *World Englishes*, 7(2), 211-220.

Wei, Y. & Zhou, Y. (2002, April 6). *Insights into English Pronunciation Problems of Thai Students*. [Meeting Papers]. The Annual Meeting of the Quadruple Helix.

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันด้วยเกมออนไลน์
(Wordwall) : กรณีศึกษานักศึกษาศาखाวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
The Development of Learning English Vocabulary in Daily
Life via Online Games (WordWall): A Case Study of the 4th Year
English Major Students at the Faculty of Humanities and
Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

ปิยธิดา จันคะณา¹ วิลาสินี ปาเฉย¹ และปทุมพร บุญชุม^{2*}

Phiyatida Chankana¹, Wilasinee Pachoei¹ and Patumporn Boonchum^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้เกมออนไลน์ (เวิร์ดวอลล์) และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของ นักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันโดยใช้เกมออนไลน์ (เวิร์ดวอลล์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เกมออนไลน์เกมคำศัพท์เวิร์ดวอลล์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้เกมเวิร์ดวอลล์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมออนไลน์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4

¹ นักวิชาการอิสระ

Independent scholar

^{2*} สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

English Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email: patumpornb@gmail.com

(Received: 29 February 2024; Revised: 11 April 2024; Accepted: 28 May 2024)

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 28.70$ และ S.D. = 2.81) 2) ผลความพึงพอใจเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยเกมคำศัพท์ออนไลน์ในภาพรวม อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$ และ S.D. = 0.72)

คำสำคัญ: การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เกมคำศัพท์ออนไลน์

Abstract

This research aims to (1) study the students' vocabulary learning skills before and after using online vocabulary games (Wordwall) and (2) study the students' satisfaction with English vocabulary learning activities in daily life using Wordwall games. The sample was 30 fourth-year English major students studying in the first semester of the 2023 academic year at the Faculty of Humanities and Social Sciences, Phibulsongkram Rajabhat University. The research instruments included: (1) pre- and post-tests measuring achievement in learning English vocabulary, (2) the online games (WordWall), and (3) questionnaires on satisfaction with using Wordwall games to develop English language skills. Data were analyzed by the mean score, standard deviation, and t-test. The results of this study were (1) the students' vocabulary learning skills after using Wordwall games were higher ($\bar{X} = 28.70$ and S.D. = 2.81) and (2) the average satisfaction results of the students learning with the online vocabulary games were at the highest level ($\bar{X} = 4.61$ and S.D. = 0.72).

Keywords: development of learning English vocabulary, learning English vocabulary, online word games

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันมีความก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีทำให้ปัจจุบันสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนในสังคมมากขึ้น เทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้การเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ซึ่งในปัจจุบัน การเรียนการสอนในห้องเรียนก็สามารถดัดแปลงตามความเหมาะสม ปัจจุบันผู้คนมักจะใช้สื่อออนไลน์ใน

การติดต่อสื่อสารหรือหาความรู้เพิ่มเติมแทนการใช้ห้องสมุด ซึ่งการใช้เกมออนไลน์ประกอบการสอนจึงเป็นสิ่งที่เข้ามาช่วยให้เพิ่มทักษะในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ และยังสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้ได้ เกมเป็นสื่อหนึ่งที่มีการพัฒนาด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่สามารถสร้างเกมขึ้นมาให้เสมือนกับชีวิตจริง

เกมเป็นสื่อหนึ่งที่มีการพัฒนาด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่สามารถสร้างเกมขึ้นมาให้มีความเสมือนกับชีวิตจริง และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกมออนไลน์เป็นสื่อที่เป็นยอดนิยมในสังคมปัจจุบันที่สามารถนำเสนอสาระและความบันเทิงต่าง ๆ การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ นิติยา ดวงเงิน (2547) ซึ่งได้ทำการวิจัย พบว่า เกมช่วยให้นักเรียนเขียนตัวอักษรถูกต้องตามหลักการเขียนและสะกดคำศัพท์ได้อย่างถูกต้องมากขึ้น เกมที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น เกมออนไลน์ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ด้วยเกมคือ การสร้างความสนใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนผ่านเกมออนไลน์ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากมีการเรียนรู้มากขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความสุขไปพร้อมกับการเรียนรู้ เกมจะช่วยเพิ่มทักษะในด้านอื่นให้กับผู้เรียนได้ และยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถมีความสุขในการเรียน

การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจึงเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตคนไทยในปัจจุบัน เพราะเป็นภาษาสากลที่มีการใช้กันแพร่หลายทั่วโลก เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามต้องการในแต่ละสถานการณ์ และในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษาซึ่ง การเรียนรู้ในขั้นตอนแรกที่สุดที่ง่ายที่สุดคือ การเรียนรู้คำศัพท์ที่ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เป็นขั้นตอนพื้นฐานทางการเรียนรู้ทางด้านภาษา (อนุภาพ ดลโสภณ, 2556) การที่ผู้เรียนสามารถจดจำคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จะทำให้ผู้เรียนสามารถพูดสื่อสารได้ และสามารถเข้าใจผู้อื่นในการสื่อสาร เพราะผู้คนในปัจจุบันนั้นใช้คำศัพท์ที่พบได้ในชีวิตประจำวันในการสื่อสาร ผู้เรียนจึงควรจดจำคำศัพท์ให้ได้มากที่สุดเท่าที่สามารถจะจดจำได้

จากประสบการณ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของตนเอง และจากการสอนภาษาอังกฤษของผู้ร่วมวิจัย พบว่า ผู้เรียนหลายคนไม่สามารถจดจำคำศัพท์ได้ดีพอ ซึ่งถ้าหากผู้เรียนไม่สามารถจดจำคำศัพท์ได้ อาจจะทำให้ยากต่อการศึกษาเนื้อหาภาษาอังกฤษอื่น ๆ ในอนาคต จากปัญหานี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันและเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้คำศัพท์ผ่านเครื่องมือ อย่างเช่น เกมออนไลน์เวิร์ดวอลล์ (Wordwall) ที่เป็นสื่อการเรียนที่มีรูปแบบหลากหลาย ผู้สอนและผู้เรียนสามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

คำศัพท์ และสามารถสร้างทรัพยากรการสอนได้ด้วยตนเอง เพื่อจะได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และชั้นปีอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่ต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อย่างเช่น นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีความสามารถทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันสูงขึ้น อีกทั้งยังมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมออนไลน์เป็นสื่อการเรียนรู้ ซึ่งผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ให้ประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้โดยการใช้เกมออนไลน์ (เวอร์ดวอล)
- 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันโดยการใช้เกมออนไลน์ (เวอร์ดวอล)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1) กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์

กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เป็นวิธีการที่ผู้เรียนใช้แก้ปัญหาในขณะที่กำลังเรียนรู้คำศัพท์ โดยมีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่าน กล่าวถึงกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ ดังนี้

การศึกษาวิจัยของ คาเมรอน (Cameron, 2005, p. 92) เกี่ยวกับความหมายของกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ พบว่า กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกลวิธีการเรียนรู้ภาษา กล่าวคือ การกระทำที่ผู้เรียนนำมาพัฒนาตนเองเพื่อให้เข้าใจ และจดจำคำศัพท์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซ็อกเมน (Sokmen, 1997, p. 237) ที่ว่ากลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เป็นการแสดงออกขั้นพื้นฐานของผู้เรียน เพื่อช่วยผู้เรียนให้เรียนรู้ เข้าใจความหมาย และจดจำคำศัพท์เหล่านั้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รูตเมตส์ (Ruutemets, 2005, p. 8) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นประเภทหนึ่งของกลวิธีการเรียนรู้ภาษา ซึ่งเป็นวิธีการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนรู้คำศัพท์ โดยผู้เรียนใช้กลวิธีดังกล่าวเพื่อค้นหาความหมายของคำศัพท์ จดจำคำศัพท์ไว้ใช้ในระยะเวลา เรียกใช้คำศัพท์ได้เมื่อต้องการ และใช้คำศัพท์สำหรับการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

การศึกษาวิจัยของ เอลลิส (Ellis, Tanaka & Yamazaki, 1994, p. 18) เกี่ยวกับความหมายของกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ พบว่า ความสามารถด้านคำศัพท์จำเป็นต้องอาศัยการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ การจำแนกคำ การสะกดคำ การออกเสียงคำ และการเกิดร่วมกันของคำ ดังนั้น ผู้เรียนภาษาต่างประเทศควรใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ เพื่อช่วยให้เรียนรู้และเข้าใจความรู้ด้านคำศัพท์ของภาษาเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาวิจัยของ ชมิตต์ (Schmitt, 1997, p. 199) ระบุว่า ครูผู้สอนไม่สามารถสอนคำศัพท์ได้ทุกคำในห้องเรียนเพราะคำศัพท์มีจำนวนมากและเวลาที่มีจำกัด ถ้าผู้เรียนมีการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ ก็ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์ได้ด้วยตนเองทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีคลังคำศัพท์เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ หมายถึง วิธีการหรือเทคนิค สำหรับการศึกษา ค้นคว้าหาความหมายของคำศัพท์ในขณะที่กำลังเรียนรู้คำศัพท์ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังสามารถจดจำคำศัพท์ได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางด้านคำศัพท์ให้แก่ผู้เรียน การใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันในห้องเรียนและนอกห้องเรียนของผู้เรียน รวมทั้งการใช้การเรียนรู้ด้วยตนเอง (พัธุนนท์ พลหาญ, 2559) ซึ่งการใช้เกมออนไลน์ในการเรียนรู้คำศัพท์ก็ถือเป็นหนึ่งวิธีที่ผู้เรียนสามารถใช้ได้ด้วยตนเองเช่นกัน

2) ความสำคัญในการใช้เกมออนไลน์ในการประกอบการเรียนรู้คำศัพท์

การศึกษาวิจัยของ นิตยา ฤทธิโยธี (2540, น. 6) เกี่ยวกับความสำคัญในการใช้เกมออนไลน์ในการประกอบการเรียนรู้คำศัพท์ พบว่า ความสำคัญของการใช้เกมช่วยให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา สร้างความเป็นกันเองระหว่างครูและนักเรียนได้มากขึ้น เกมคำศัพท์เหล่านี้เป็นกิจกรรมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ให้นักเรียนเกิดความคงทนในการจำคำศัพท์ ภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้น ในด้านของการใช้คำศัพท์ได้มีผู้ให้ความสำคัญไว้ ดังนี้ เกมสามารถนำมาประยุกต์ในการตามคำศัพท์ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานในบทเรียน และยังสร้างความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ดีอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาวิจัยของ นิตยา สุวรรณศรี (2540, น. 51 - 58) และโจนส์ (Johnes, 1999, pp. 1 - 17) ระบุว่า การใช้เกมประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนต้องรู้จักเลือกเกมให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ โดยอาศัยประสบการณ์ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการเลือกเกม มาใช้จะต้องรู้ว่าเกมนั้น ๆ จะใช้ในระดับไหน ชี้นำเข้าเรียนชั้นสอน และชั้นปฏิบัติ ที่สำคัญต้องรู้จักใช้เริ่มให้ เหมาะสมกับเวลา โอกาส ความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน ซึ่งเมื่อถึงเวลาเล่นเกม ควรที่

จะแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าว่า เกมชื่ออะไร มีกฎกติกาการเล่นเป็นอย่างไร รวมทั้งวิธีการ และการปฏิบัติตัวของผู้เล่นมีจุดมุ่งหมาย ควรจะอย่างไรจนจบการแข่งขัน

โดยสรุป การใช้เกมออนไลน์ในการประกอบการเรียนรู้คำศัพท์จึงสำคัญในด้านการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้ไม่รู้สึกรู้สีกเบื่อหน่ายหรือรู้สึกตึงเครียดจนเกินไปที่จะเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 2 ห้องเรียน นักศึกษาทั้งหมดในระดับมีจำนวน 89 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างเจาะจง (purposive sampling) เนื่องจากเป็นกลุ่มเรียนที่มีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องในชั้นเรียน มากกว่าสาขาวิชาอื่น จึงถูกคัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือใช้ในการทดลองจัดการเรียนรู้ ได้แก่ (1) เกมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้คำศัพท์ประกอบด้วยเกมเวิร์ดวอลล์ (WordWall) (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน โดยแบ่งออกเป็น 4 หมวดหมู่ ประกอบด้วยอาชีพ สถานที่ ร่างกาย และโรงเรียน และ (3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเล่นเกมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1) ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (index of Item objective congruence; IOC)

3.2) วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเล่นเกมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจะเป็นเกณฑ์การประเมินตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (5-point likert scale) 5 ระดับคือ

ระดับความพึงพอใจ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับความพึงพอใจ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับความพึงพอใจ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

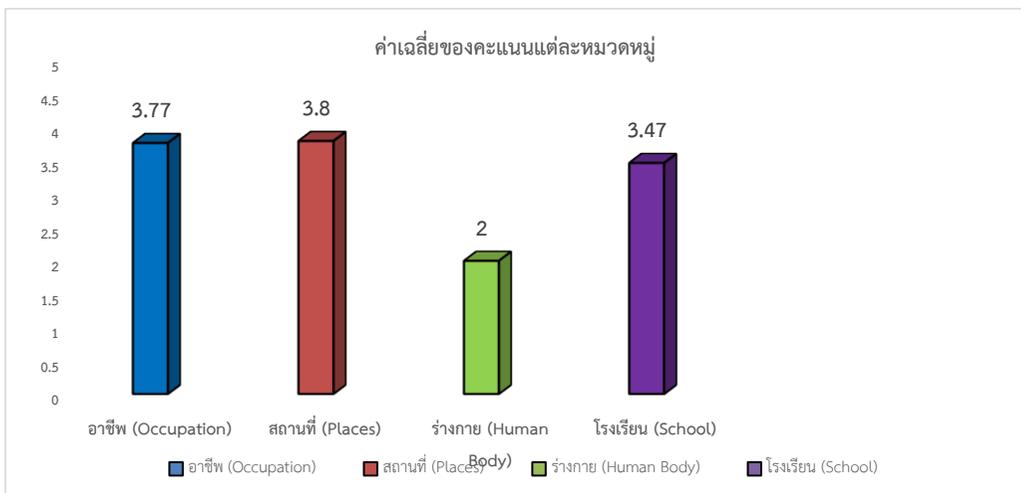
ระดับความพึงพอใจ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับความพึงพอใจ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์โดยการใช้เกมออนไลน์คำศัพท์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยนำคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการศึกษาเปรียบเทียบ แสดงผล ดังนี้

1) ศึกษาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

ภาพ 1 ผลของค่าเฉลี่ยคะแนนแต่ละหมวดหมู่คำศัพท์

จากภาพ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละหมวดหมู่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีผลค่าเฉลี่ยตามลำดับ ดังนี้ หมวดหมู่ สถานที่ (Places) มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในลำดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 คะแนน ลำดับที่สอง ได้แก่ หมวดหมู่ อาชีพ (Occupation) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 คะแนน ลำดับที่สาม ได้แก่ หมวดหมู่ โรงเรียน (School) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 คะแนน และลำดับสุดท้าย ได้แก่ หมวดหมู่ ร่างกาย (Human Body) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 คะแนน โดยแสดงตัวอย่างภาพเกมเวิร์ดวอลที่ใช้ในพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษตามหมวดหมู่ ดังนี้

ภาพ 2 ตัวอย่างเกมเวิร์ดวอลเพื่อใช้จดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามหมวดหมู่

2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียน โดยใช้เกมเวิร์ดวอล

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมเวิร์ดวอล

การทดสอบ	N	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ก่อนเรียน	30	21.40	3.29
หลังเรียน	30	28.70	2.81

จากตารางพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมออนไลน์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 ข้อ หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.70 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.81 สูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.29

3) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันโดยใช้เกมออนไลน์

ผลการวิเคราะห์การตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันโดยใช้เกมเวิร์ดวอล มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมเวิร์ดวอล

หัวข้อ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหาสาระ			
1. เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.61	มากที่สุด
2. เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.63	0.55	มากที่สุด
3. เนื้อหาเข้าใจง่ายและอธิบายชัดเจน	4.57	0.76	มากที่สุด
4. ความถูกต้องของเนื้อหา	4.60	0.80	มากที่สุด
5. ปริมาณคำศัพท์แต่ละหมวดหมู่มีความเหมาะสม	4.70	0.59	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมด้านเนื้อหาสาระ	4.62	0.66	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล			
6. การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระ	4.33	1.04	มาก
7. วิธีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดในจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.70	มากที่สุด
8. เครื่องมือมีความเหมาะสม	4.77	0.56	มากที่สุด
9. เกณฑ์การประเมินมีความชัดเจน	4.77	0.59	มากที่สุด
10. มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	4.77	0.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมด้านวัดและประเมินผล	4.65	0.69	มากที่สุด

ตาราง 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมเวิร์ดวอล (ต่อ)

หัวข้อ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านประโยชน์จากการเรียนรู้			
11. การใช้เกมออนไลน์ช่วยให้อยากเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.53	0.92	มากที่สุด
12. การใช้เกมออนไลน์ทำให้การเรียนรู้คำศัพท์เกิดความสนุกในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น	4.50	0.92	มาก
13. การใช้เกมออนไลน์ช่วยเพิ่มปริมาณความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.73	0.63	มากที่สุด
14. การใช้เกมออนไลน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.43	0.92	มาก
15. เกมออนไลน์ช่วยสร้างการเรียนรู้คำศัพท์ได้ง่ายและนานขึ้น	4.63	0.66	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมด้านประโยชน์จากการเรียนรู้	4.57	0.81	มากที่สุด
รวม	4.61	0.72	มากที่สุด

จากตาราง แสดงระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้โดยใช้เกมออนไลน์ของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 คน ในภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.72) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ คือ ด้านเนื้อหาสาระ มีระดับความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.66) ด้านวัดและการประเมินผล มีระดับความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.69) และ ด้านประโยชน์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.72)

สรุปและอภิปรายผล

1) ผลการศึกษาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันหลังการใช้เกมออนไลน์ (เวิร์ดวอลล์) เพื่อการเรียนรู้และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียนโดยใช้เกมออนไลน์ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.70 คะแนน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.81 และก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.40 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.29 โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอยู่ที่ 7.3 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละหมวดหมู่ จะพบว่า ค่าเฉลี่ยในหมวดหมู่สถานที่ (Places) มีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในลำดับสูงสุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 คะแนน และลำดับที่สอง ได้แก่ หมวดหมู่ อาชีพ (Occupation) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 คะแนน ลำดับที่สาม ได้แก่ หมวดหมู่ โรงเรียน (School) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 คะแนน และลำดับสุดท้าย ได้แก่ หมวดหมู่ร่างกาย (Human Body) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 คะแนน ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ชำนาญคำศัพท์ในหมวดหมู่ร่างกาย (Human Body) เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ทำคะแนนในข้อสอบได้น้อยกว่าหมวดหมู่อื่น นอกจากนี้ ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังเรียนโดยรวมสูงกว่าก่อนเรียนอยู่ที่ 7.3 ทั้งนี้อาจเกิดจากเกมเวิร์ดวอลล์ (Wordwall) มีเนื้อหาของคำศัพท์ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถและวัยของผู้เรียน โดยเกมคำศัพท์จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนในชั้นเรียนมาประยุกต์ใช้ภายในเกม และช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่จากคำศัพท์ภายในเกม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอลลิส (Ellis, Tanaka & Yamazaki, 1994, pp. 60 - 68) เกี่ยวกับประเภทของคำศัพท์ พบว่า ได้แบ่งประเภทการเรียนรู้คำศัพท์ ออกเป็น 2 ประเภท คือการเรียนรู้โดยชัดแจ้ง (Explicit learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้ตัวว่าตนเองกำลังเรียน คำศัพท์อยู่โดยการค้นหาความหมาย สร้างและทดสอบองค์ความรู้ เรียนรู้ตามกฎที่ครูเป็นผู้บอก เช่น การพัฒนาคำศัพท์โดยการท่องจำจำนวนการเชื่อมโยงคำศัพท์กับความหมาย ในขณะที่การเรียนรู้โดยนัย (Implicit learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่รู้ตัวว่าตนเองกำลังเรียนคำศัพท์อยู่ เป็นการซึมซับความรู้อย่างเป็นธรรมชาติจากประสบการณ์รอบตัว เช่น การเรียนรู้หน่วยเสียง การออกเสียงคำใหม่โดยการได้ยินหรือได้ฟังโดยตรง ซึ่งจะเห็นได้ชัดในเด็กที่กำลังเรียนรู้ภาษาจากคำศัพท์ นอกจากนี้ เทคนิคการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการทบทวนที่เชื่อมโยงข้อมูลเก่าและข้อมูลใหม่ หรือความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ของผู้เรียนเข้าด้วยกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลวิน (Levin, 1993) กล่าวว่า Mnemonics เป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการเพิ่มความจำโดยการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับคำที่คุ้นเคยและและใช้รูปภาพ

2) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันโดยใช้เกมเวิร์ดวอลของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า ในภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่สอง ความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยคะแนนในระดับความพึงพอใจสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 ลำดับถัดมา ได้แก่ ความพึงพอใจด้านเนื้อหาสาระ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และด้านที่สาม ความพึงพอใจด้านประโยชน์จากการเรียนรู้ มีคะแนนการประเมินน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 จากผลการวิจัยทำให้เห็นว่า เกมออนไลน์ช่วยสร้างการเรียนรู้คำศัพท์ได้ง่ายและนานขึ้น แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีเจตคติที่ดีจากการใช้เกมคำศัพท์ออนไลน์ ทั้งในด้านส่งเสริมการเรียนรู้ ความสนุกสนานที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการเรียนรู้คำศัพท์ภาพรวมความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของศุภาพิชญ์ สิงห์ล่อ (2565) และงานวิจัยของรังสรรค์ กาญจนสาร (2560) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยคำศัพท์ ผลความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยเกมคำศัพท์อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผลสมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความพึงพอใจในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนโดยใช้เกมการสอนสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 อีกทั้งความพึงพอใจในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยการสอนโดยใช้เกมในการสอนสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นอกจากนี้งานวิจัยของ ณิชฐดนัย อินทรสมใจ (2564) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีความรู้สึกชอบเกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก จากการวิจัยสรุปได้ว่า เกมคำศัพท์ออนไลน์เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น และสามารถพัฒนาทักษะต่าง เช่น ทักษะการจดจำ ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการนำไปประยุกต์ใช้ นอกจากนี้ การใช้เกมคำศัพท์ออนไลน์ยังมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานจากการเล่นเกม อีกทั้งยังสามารถนำความรู้จากเกมคำศัพท์ออนไลน์ไปใช้ทบทวนบทเรียนและเป็นแรงบันดาลใจในการค้นคว้าคำศัพท์เพิ่มเติมได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรจะมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น เช่น เกมออนไลน์ เพื่อการสื่อสาร เกมออนไลน์ฝึกทักษะการเขียน สามารถนำไปพัฒนาต่อได้เพื่อนำมาปรับใช้กับ ผู้เรียนได้หลายรูปแบบในเวลาเดียวกัน
- 2) ควรเน้นกิจกรรมเกมออนไลน์ที่จัดเป็นกลุ่มมากกว่าการแข่งขันรายบุคคล เพราะผู้เรียนจะมีความสนุกสนานและมีความตื่นตัวมากขึ้น
- 3) ควรมีการศึกษาโดยใช้เกมออนไลน์รูปแบบอื่นเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของระดับชั้นอื่น
- 4) ควรมีการศึกษาโดยใช้เกมออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี
- 5) ควรคัดเลือกคำศัพท์ที่มีระดับความยากง่ายให้ตรงกับระดับของผู้เรียน รวมทั้งเลือก หมวดคำศัพท์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐดนัย อินทรสมใจ. (2564). *การใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความสามารถในการ สะกดคำและจดจำคำศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (การค้นคว้าอิสระปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- นิตยา ดวงเงิน. (2547). *การพัฒนาทักษะการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เกม*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัย มหาสารคาม).
- นิตยา ฤทธิโยธี. (2540). *เกมประกอบการสอนอ่านชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์นครสุภา.
- นิตยา สุวรรณศรี. (2540). *การศึกษาท่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: ตนอ.
- พัฐนนท์ พลหาญ. (2559, พฤษภาคม - สิงหาคม). กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ในสภาพแวดล้อมที่ แตกต่างของผู้เรียนไทยที่เรียนทางด้านธุรกิจในระดับอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 24(45), 197-219.
- รังสรรค์ กาญจนสาร. (2560). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความพึงพอใจในการเรีย คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เกมการสอนกับการสอน แบบปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

- ศุภาพิชญ์ สิงห์ลอ. (2565). *การใช้เกมคำศัพท์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดแหลมพระธาตุ จังหวัดพิษณุโลก*. (การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- อนุภาพ ดลโสภณ. (2556). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้เกมและการสอนตามคู่มือครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- Cameron, L. (2005). *Teaching languages to children*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ellis, R., Tanaka, Y., & Yamazaki, A. (1994). Classroom interaction, comprehension, and the acquisition of L2 word meaning. *Language Learning*, 44(3), 449-491).
- Johnes, P. W. (1999). *Vocabulary Games and Activities for Teachers* (2nd ed.). England: Penguin Books.
- Levin, J. R. (1993). Mnemonic strategies and classroom learning: A twenty-year report card. *The Elementary school journal*, 94(2), 235-244.
- Ruutemets, K. (2005). *Vocabulary Learning Strategies in Studying English as a Foreign Language*. (Master's thesis, Department of English, University of Tartu).
- Schmitt, N. (1997). Vocabulary Learning Strategies. In *Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagogy*, Schmitt, N. & McCarthy, M. (Eds.) (pp.199-227). Cambridge: Cambridge University Press.
- Sokmen, A. (1997). Current Trends in Teaching Second Language Vocabulary. In *Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagogy*, Schmitt, N. & McCarthy, M. (Eds.) (pp. 237-257). Cambridge: Cambridge University Press.

บทความวิชาการ (Academic Article)

ศิลปะการประพันธ์เพลงฉ่อยประยุกต์

The Art of Applied Choi Song Composition

ศราวุธ สุดงูเหลือม^{1*}Sarawut Sudngluam^{1*}

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอศิลปะการประพันธ์เพลงฉ่อยประยุกต์ ซึ่งเพลงฉ่อยประยุกต์เป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ใช้รูปแบบการประพันธ์เนื้อหาและภาษาที่ทันสมัยจนได้รับความนิยมนจากผู้ชมเป็นอย่างดี บทความนี้นำเสนอแนวทางการใช้ศิลปะการประพันธ์เพลงฉ่อยประยุกต์ใน 3 ประเด็น ได้แก่ กวีนิพนธ์เพลงฉ่อยประยุกต์ ความสนุกของเนื้อหา และการใช้ภาษาอย่างมีพลัง ในด้านการใช้ภาษาผู้เขียนบทความใช้การนำเสนอตามแนวคิดของสมบัติ สมศรีพลอย ที่กล่าวถึงศิลปะการใช้ภาษาในเพลงฉ่อยไว้ 4 ประการ คือ เสน่ห์เสียงอักษรศิลป์ เสน่ห์คำยืมของลับ เสน่ห์จับจินตภาพพจน์ และเสน่ห์ปรากฏการลำดับความ ผู้สนใจสามารถใช้แนวทางดังกล่าวไปพัฒนา ผูกฝน และนำไปต่อยอดเพื่อเป็นศิลปะในการประพันธ์เพลงฉ่อยประยุกต์

คำสำคัญ: ศิลปะการประพันธ์ เพลงฉ่อยประยุกต์ เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

Abstract

This article aims to present the art of Applied Choi Song composition. Applied Choi Song is a type of Central Thai folk song that utilizes modern content and a language composition style, making it very popular among audiences. This article presents approaches to the art of applied Choi Song in three aspects: poetic composition in applied Choi Song style, the enjoyment of content, and the use of powerful language. In terms of choi song language usage, the author follows the principles mentioned by Somsriploy, which include the charm of artistic rhyme, the

^{1*} นักวิชาการอิสระและนักแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลางจังหวัดพิษณุโลก

Independent scholar and central Thai folk song of Phitsanulok province

*Corresponding author; email: manunsree55@gmail.com

(Received: 17 January 2024; Revised: 4 February 2024; Accepted: 19 April 2024)

art of erotic words , the art of figure of speech, and the charm of revealing sequence of meanings. Interested individuals can utilize these guidelines for development, practice, and further advancement in the art of adapting applied Choi Song.

Keywords: art of composition, applied Choi song, central Thai folk song

บทนำ

“การอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านให้คงอยู่อย่างมีชีวิตและมีบทบาทเหมือนเดิมคงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ แต่สิ่งที่อาจทำได้ในขณะนี้ก็คือการอนุรักษ์เพื่อช่วยให้วัฒนธรรมของชาวบ้าน ซึ่งถูกละเลยมานานปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ของสังคมไทยเช่นเดียวกับวัฒนธรรมที่เราถือเป็นแบบฉบับ การอนุรักษ์มี 2 วิธีการ ได้แก่ การอนุรักษ์ตามสภาพเดิมที่เคยปรากฏและการอนุรักษ์โดยการประยุกต์ ... *การอนุรักษ์โดยการประยุกต์* หมายถึง การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบันเพื่อให้คงอยู่และมีบทบาทในสังคมต่อไป”

(สุกัญญา สุจฉายา, 2525, น. 275)

เพลงฉ่อยเป็นเพลงสำหรับว่าแก่นระหว่างชายหญิง เป็นเพลงที่นิยมว่าปากเปล่าโดยอาศัยปฏิภาณเป็นสำคัญ เมื่อว่าจบบทแล้ว ลูกคู่จะร้องรับพร้อมกันว่า ซา ฉา ซา ฉาด ซา หน้อยแม่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 346) นับเป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่เก่าแก่ของไทยเดิมเป็นการละเล่นของหนุ่มสาวในแบบเรียบง่าย กล่าวคือ มีผู้เล่นยืนล้อมวงและผลัดกันโต้ตอบตามจังหวะทำนองโดยไม่มีเครื่องดนตรีแต่มีการปรบมือประกอบจังหวะ (บัวผัน สุพรรณยศ และคณะ, 2557, น. 62)

อย่างไรก็ดีเพลงฉ่อยนับเป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีขนบการเล่นที่ค่อนข้างเป็นแบบแผน ในขณะที่รายการโทรทัศน์ช่องเวิร์คพอยท์ หมายเลข 23 ได้มีการนำเสนอการเล่นเพลงฉ่อยสามน้ำ ได้แก่ น้ำโยง เชิญยิ้ม (ดร.พิเชษฐ เอี่ยมชานา) น้ำพวง เชิญยิ้ม (นายพวงแก้วประเสริฐ) และน้ำนาง เชิญยิ้ม (นายจำนงค์ ปิยะโชติ) ซึ่งเป็นการละเล่นเพลงที่ตัดตอนมาจากขนบการละเล่นแล้วนำเสนอจนได้รับความนิยมอย่างมาก

บัวผัน สุพรรณยศ และคณะ (2557, น. 75) ได้กล่าวถึงเพลงฉ่อยชนิดดังกล่าวไว้ว่าเป็น “เพลงต่อ” ซึ่งหมายถึงเพลงฉ่อยแบบที่ร้องต่อกัน ร้องเพื่อส่งหรือเพื่อเสริมมุขตลกให้กัน

เป็นการร้องไปในทางเดียวกันที่ไม่ใช่การโต้แย้งหรือหักล้างกันเช่นเพลงโต้ตอบทั่วไป มักร้องสั้น ๆ ประมาณ 10 – 20 นาทีเท่านั้น เป็นลักษณะเพลงฉ่อยโดยการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ให้เหมาะสมแก่สื่อและแก่สังคมยุคใหม่เพื่อทำให้เพลงฉ่อยเป็นที่ถูกใจคนไทยมากขึ้น

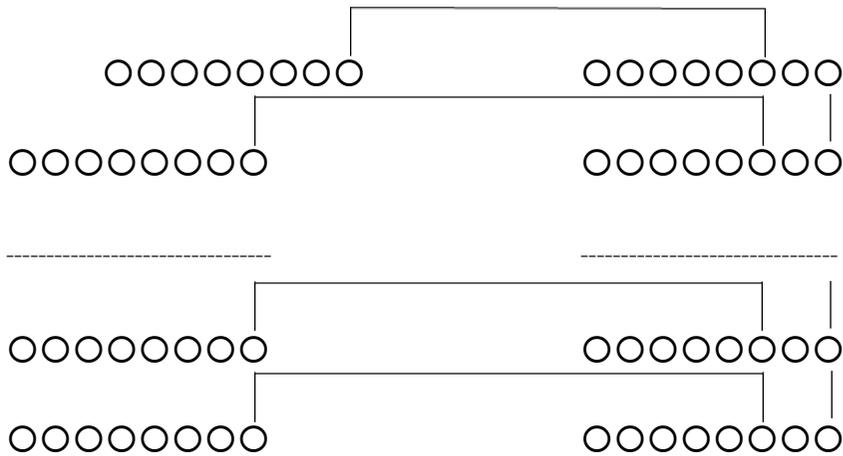
ผู้ศึกษาสนใจกรณีการเล่นเพลงฉ่อยชนิดเพลงต่อเนื่องจากการเป็นการเล่นที่กระชับเข้าใจง่าย เร้าความสนใจของผู้ชม อีกทั้งยังสอดคล้องกับการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านตามที่ สุกัญญา สุจฉายา (2525, น. 275) ได้กล่าวไว้ว่าสามารถอนุรักษ์เพลงฉ่อยเชิงประยุกต์ได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ทำให้ผู้ฟังที่สนใจเกิดความรู้ความเข้าใจศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านผ่านการใช้ภาษาและสำเนียงการขับร้องเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้ผู้ศึกษายังเป็นศิลปินที่มีประสบการณ์และผ่านการเล่นเพลงฉ่อยชนิดเพลงต่อตามงานหรือเทศกาลต่าง ๆ อยู่เสมอ บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอศิลปะการประพันธ์เพลงฉ่อยประยุกต์แก่ผู้สนใจใคร่รู้ได้นำไปใช้ศึกษาและต่อยอดการเล่นเพลงฉ่อยประยุกต์ในโอกาสต่อไป

เนื้อเรื่อง

การเล่นเพลงฉ่อยประยุกต์จำเป็นต้องคำนึงถึงศิลปะการประพันธ์ด้วยภาษาและเนื้อหาอย่างมีศิลปะ ผู้เล่นควรทำความเข้าใจและใช้ศิลปะการประพันธ์เพลงฉ่อยประยุกต์โดยจำแนกเป็น 3 ประเด็น ต่อไปนี้

1. กวีนิพนธ์ฉ่อยประยุกต์

เพลงฉ่อยประยุกต์นับเป็นกวีนิพนธ์อย่างหนึ่งซึ่งจะใช้ฉันทลักษณ์เป็นกลอนหัวเดียวเช่นเดียวกับเพลงฉ่อยตามชนบ ผู้เล่นไม่ควรละเลยรูปแบบฉันทลักษณ์ของเพลงไปเพราะสิ่งนี้นับเป็นความสำคัญในการแสดงความฉลาดแหลมคมทางปัญญาและความสามารถในการใช้ภาษา ทั้งนี้ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2522, น. 77) ได้อธิบายลักษณะฉันทลักษณ์ของเพลงฉ่อย ซึ่งมีข้อบังคับคณะดังต่อไปนี้

1. บทหนึ่งมี 2 วรรค จำนวนคำในวรรคมากบ้างน้อยบ้าง ประมาณ 5 - 9 คำ
2. แต่ละบาท คำท้ายวรรคหน้าสัมผัสกับคำที่ 4 หรือ 5 ของวรรคหลัง และคำท้ายบาท ส่งสัมผัสต่อเนื่องจนจบบท ในเพลงน้อยสามารถใช้สัมผัสเลื่อนหรือสัมผัสสระเสียงสั้นและเสียงยาว ได้ในขณะที่ฉันทลักษณ์กลอนจะเคร่งครัดมาก
3. บทหนึ่งไม่จำกัดความยาว นิยมว่าจนจบกระบวนการตามที่ต้องการตามแต่พอเหมาะกับ เนื้อเรื่องและเวลาเป็นสำคัญ

ตัวอย่างเช่น

สวัสดีทุกท่าน	มาฟังกันใกล้ใกล้
มาฟังเราร้องเพลงน้อย	ไม่ได้ยินกันบ่อยบ่อยอย่าเพิ่งบ้ายบาย
สองคนเราจะเป็นคนร้อง	ตามจังหวะทำนองจะไม่แหงนหน้า
มีฉิ่งและมีฉับ	มีทั้งกลองมีทั้งกรับรับขวาซ้าย
	(ประพันธ์โดยนายศราวุธ สุขสูงเหลือ้ม)

จะเห็นได้ว่าเนื้อเพลงดังกล่าวมีฉันทลักษณ์และจังหวะการลงคำที่เรียบง่าย หลีกเลียงการใช้คำที่ซับซ้อนหรือเข้าใจยากเพื่อทำให้ผู้ชมฟังชัดและเข้าใจเพลงมากขึ้น ในด้านไหวพริบปฏิภาณผู้ศึกษาเคยได้รับคำแนะนำในแง่การใช้ไหวพริบประพันธ์คำเพื่อร้องเล่นเพลงฉับพลัน จากครูบุญโทน คนหนุ่ม¹ อย่างเป็นทางการส่วนตัวไว้ว่า “...ร้องพยายามอย่าให้ผิดฉันทลักษณ์ สมมติจะร้องคำว่าอะไรให้เอาไปใส่ไว้วรรคท้าย วรรคแรกต้องหาคำที่ลงสัมผัสมาใช้ส่ง มันถึง

¹ นายสมชาย สุขสวัสดิ์ชล เป็นศิลปินเพลงแหล่ที่มีความสามารถในการแหล่สดและมีชื่อเสียงในระดับประเทศ

จะร้องได้อย่างไม่ติดขัด” จากคำแนะนำดังกล่าวสามารถนำมาพิจารณาการใช้ภาษาเชิงศิลปะ การประพันธ์ได้ว่าหากผู้เล่นต้องการกล่าวถึงประเด็นใดด้วยคำหรือความว่าอะไร ควรหาคำที่ลงสัมผัสมาใช้ในวรรคแรกเพื่อส่งไปสัมผัสคำตามที่ต้องการนั้นในวรรคที่สอง จะทำให้ง่ายกว่า การกล่าวไปเรื่อย ๆ โดยขาดความราบรื่นในการเล่น

ตัวอย่างเช่น หากต้องการกล่าวถึงคำว่า “พิษณุโลก” ควรใช้คำลงสัมผัสในวรรคแรกเพื่อส่ง ความว่า

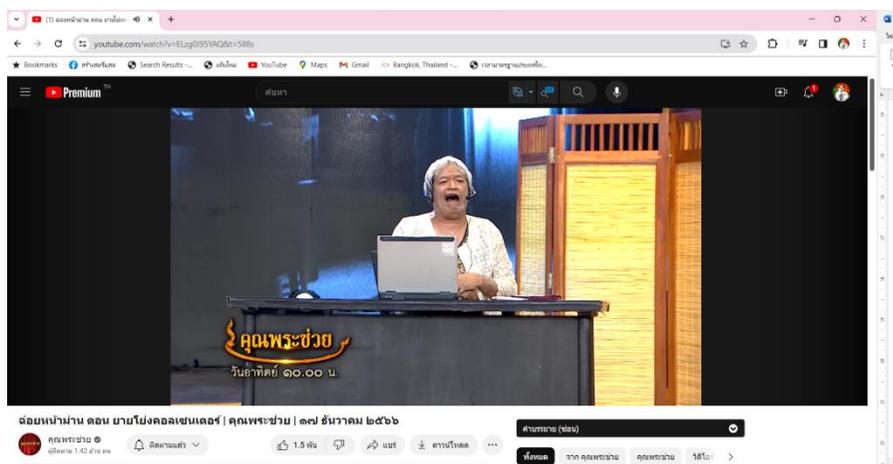
“ได้ยินเสียงเล่ามา *ทยกทยก*
คนที่นี่เขาเรียกว่า “พิโลก”
เชิญชวนท่านมากันหน่อย

บอกนี้พิษณุโลกไซ้ที่ไหน
ไม่ใช่โกหกนะจะบอกให้
มาชมเพลงฉ่อยจากน้องชาย”
(ประพันธ์โดยนายศรารุช สุดงูเหลือม)

2. ความสนุกของเนื้อหา

เนื้อหาเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการเล่นเพลงฉ่อยประยุกต์ บั้วผัน สุพรรณยศ และคณะ (2557, น. 2) ได้กล่าวถึงศิลปะในการประพันธ์เพลงพื้นบ้านภาคกลางไว้ว่าเป็นเพลงที่มีความไพเราะอันเกิดจาก “งามคำและงามความ” ในด้านเนื้อหาควรใช้เนื้อหาที่ประเทืองปัญญาผู้ฟัง เกิดความสุข ความพอใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด ทั้งนี้ในการเล่นเพลงฉ่อยประยุกต์โดยสามน้ำก็ มักจะใช้เนื้อหาที่มีความทันสมัยทันเหตุการณ์

ยกตัวอย่างเช่น

ภาพ 1 โย่ง เชิญยิ้ม ฉ่อยสวมบทบาทเป็นกลุ่มมิชฌาชีพคอลเซ็นเตอร์
ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=ELzg0J95YAQ&t=588s>

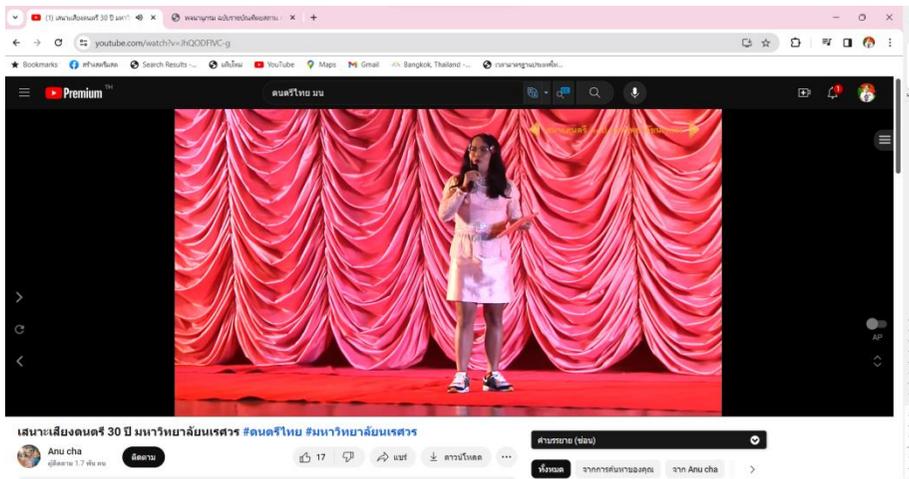
“ยายโย่งจอมซ่าเซ่อ
เคยทำอาชีพสุจริต
แต่ก่อนเคยลงฟาร์มกุ้ง
ไปลงเป็นฟาร์มปลา
ก็เลยเปลี่ยนไปลงน้ำเต้า

ฉันเป็นคอลเซ็นเตอร์รุ่นสูงวัย
แต่ว่าโดนโควิดทำพิษภัย
แต่ว่าไม่รุ่งเลยเปลี่ยนใหม่
นำเวทนาปลาก็มาตาย
แต่ดันเจ้าเปิดมาเป็นไก่”

(ฉ่อยหน้ามาน ตอน ยายโย่งคอลเซ็นเตอร์
รายการคุณพระช่วย ออกอากาศวันที่ 17
ธันวาคม 2566)

เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าผู้เล่นใช้การกล่าวถึงถ้อยคำที่ทันสมัย ความว่า “คอลเซ็นเตอร์” ที่สื่อถึงปัญหาการถูกลอกลวงจากมิจฉาชีพอย่างแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ความว่า “โดนโควิดทำพิษภัย” ที่สื่อถึงวิกฤตโควิด (COVID-19) ที่นอกจากจะทำให้เกิดผลเสียทางสุขภาพแล้ว วิกฤตดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้ผู้คนจำนวนมากว่างงานและสูญเสียรายได้ ผู้เล่นจึงผูกโยงเนื้อหาโดยการรับบทบาทเป็นผู้สูงอายุที่ตัดสินใจผันตัวเป็นกลุ่มมิจฉาชีพคอลเซ็นเตอร์เนื่องจากผลกระทบจากวิกฤตการแพร่ระบาด COVID-19 เล่นเพลงฉ่อยสร้างสรรค์เพื่อสื่อสารเนื้อหา สร้างความรู้และความเข้าใจให้ผู้ชมตระหนักถึงกลโกงจากกลุ่มมิจฉาชีพคอลเซ็นเตอร์ นอกจากนี้ผู้เล่นยังใช้ความสนุกของเนื้อหาอย่างการกล่าวถึงความขบขันที่ตนเคยเลี้ยงกุ้งและเลี้ยงปลาเป็นอาชีพ แต่มาเล่าหักมุมตอนทำว่าเป็นเพียงการเล่นพนันน้ำเต้าปูปลา¹ เท่านั้น ความขบขันดังกล่าวจึงทำให้ผู้ฟังเกิดความสนใจรับชมการละเล่นเพลงฉ่อย

¹ ชื่อการพนันชนิดหนึ่ง เล่นโดยเจ้ามือจะเป็นผู้ขีดหรือฝัดลูกบาศก์ซึ่งมี 6 หน้า เขียนเป็นรูปน้ำเต้า ปู ปลา เสือ ไก่ และกุ้ง ให้ลูกค้าแทง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 631)

ภาพ 2 นายศราวุธ สูดงเหลื่อม ฉ่อยสวมบพบาทเป็นอาจารย์ผู้ใหญ่วัยใกล้เกษียณ

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=JhQODFIVC-g>

“สวัสดิ์ทุกท่าน
สอนที่นี้ตั้งแต่เป็นสาวสาว
เป็นโสดมาก็หลายปี
แบบมันอยากโดนกับเขาบ้าง
เพิ่งไปซื้อไอแพด
เราต้องเตรียมตัว
เพิ่งดาวน์โน้ลตไม่ใครขอพต์ทีม

ฉันเป็นอาจารย์ผู้ใหญ่
ปีนี้ห้าสิบเก้าก็ยังไม่ไหว
ยังไม่โดนสักทีเลยเชื่อไหม
ถ้าได้เจอสักครั้งคงมีพลังใจ
เอาไว้คุยแชตสอนออนไลน์
เพราะว่ากลัวโควิดร้าย
แค่เอานิ้วจิ้มจิ้มก็สอนได้”

(ช่วง “ฉ่อย 30 ปี มน.” เสนาะเสียงดนตรี 30 ปี มหาวิทยาลัยนเรศวร บันทึกการแสดงโปรเจกต์ ปี 4 ดนตรีไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร

เมื่อพิจารณาเนื้อหาจะพบว่าผู้เล่นเพลงฉ่อยใช้บทบาทอาจารย์ผู้ใหญ่ใกล้เกษียณในการเล่าเรื่อง มีการใช้ถ้อยคำที่ทันสมัย ความว่า “เพิ่งไปซื้อไอแพด” และความว่า “เพิ่งดาวน์โน้ลตไม่ใครขอพต์ทีม” เพื่อสื่อสารให้ผู้ชมซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีประสบการณ์ร่วมในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลและแอปพลิเคชันดังกล่าวเกิดความสนใจ ในด้านเนื้อหาอารมณ์ขันยังพบการกล่าวความว่า “เป็นโสดมาก็หลายปี ยังไม่โดนสักทีเลยเชื่อไหม” ซึ่งคำว่า “โดน” เป็นการใช้อรรถาธิบายเชิงสัญลักษณ์ตามแนวความคิดของศราวุธ สูดงเหลื่อม (2562) ซึ่งตีความได้ว่ายังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ใด การกล่าวเช่นนี้เป็นการกล่าวเล่นด้วยสัญลักษณ์สรวลเพื่อไม่ให้เกิดความลามกหยาบคาย

เนื่องจากผู้ชมมีหลายช่วงวัย ผู้ชมที่มีวัยวุฒิและประสบการณ์มากพอเท่านั้นที่จะตีความได้ ดังนั้น การกล่าวถึงสัญลักษณ์สังวาสดังกล่าวจึงเป็นการใช้เนื้อหาเพื่อสร้างความขบขันแก่ผู้ชม

3. ภาษาอย่างมีพลัง

เพลงฉ่อยนับเป็นเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่มีเสน่ห์วรรณศิลป์ ประกอบด้วยเสน่ห์เสียงอักษรศิลป์ เสน่ห์คำยืมของลับ เสน่ห์จับจินตภาพพจน์ และเสน่ห์ปรากฏการลำดับความ (สมบัติ สมศรีพลอย, 2564) ดังนั้นด้วยแนวคิดของสมบัติ สมศรีพลอย ดังกล่าว บทความนี้จึงจำแนก นำเสนอศิลปะการประพันธ์เพลงฉ่อยประยุกต์ประเด็นการใช้ภาษาอย่างมีพลังได้ดังต่อไปนี้

3.1 เสน่ห์เสียงอักษรศิลป์

เพลงพื้นบ้านภาคกลางมีเอกลักษณ์ด้านการใช้เสียงสัมผัสอักษรแทบทุกจังหวะของแต่ละวรรคทั้งสัมผัสในและสัมผัสนอก (ศราวุธ สุดงูเหลือม, 2565) สอดคล้องกับแนวคิดของสมบัติ สมศรีพลอย (2564, น. 53) ที่ได้กล่าวถึงวรรณกรรมชาวบ้านว่านิยมเล่นเสียงสัมผัสอักษรเป็นวรรณศิลป์หลัก เนื่องจากคนไทยอยู่ในวัฒนธรรมการฟังมาก่อนวัฒนธรรมการอ่าน เพลงฉ่อยประยุกต์ก็เป็นหนึ่งในเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ดังนั้นการประพันธ์เพลงนอกจากจะรักษาเสียงสัมผัสในและสัมผัสนอกตามฉันทลักษณ์แล้ว ผู้เล่นยังจำเป็นต้องแสดงความสามารถทางปัญญาด้วยการใช้เสียงสัมผัสอักษรด้วย

ตัวอย่างเช่น

“เชิญชวนทุกท่าน	มาชมกันใกล้ไกล
เชิญมาชมเพลงฉ่อย	เดินมาดูกันหน่อยอย่าเพิ่งไปไหน
เดินมานั่งข้างหน้านี้	ดูเราที่เวทีเพลงไทย”

(ประพันธ์โดยนายศราวุธ สุดงูเหลือม)

จากเนื้อเพลงข้างต้นจะเห็นได้ว่าปรากฏการใช้เสียงสัมผัสอักษรที่ลงจังหวะอย่างราบรื่น ผู้ศึกษาตั้งข้อสังเกตประการหนึ่งว่าการใช้เสียงสัมผัสอักษรนอกจากจะเป็นหนึ่งในการแสดงความสามารถในด้านปฏิกิริยาทวิ สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาและความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างมีวรรณศิลป์แล้ว สิ่งนี้ยังช่วยทำให้ผู้ชมยอมรับความสามารถของผู้เล่นได้อีกด้วย ดังนั้นการละเล่นเพลงพื้นบ้านแม้จะเป็นเพียงเพลงฉ่อยประยุกต์ ผู้เล่นจำเป็นต้องให้ความสำคัญแก่การเล่นเสียงสัมผัสอักษรไว้ด้วย

ตัวอย่างเช่น

“ขอให้ผู้ชมมีความสุข   ปลอดภัยเรื่อง**ทุกอย่างไม่มากล้ำกราย**
 ดีทั้งการ**ขายดีทั้งการค้า**   **เป็นหน้าเทท่า**ไม่หวาดไม่ไหว
 ให้**อายุยืนยาวราวกับเสათิน**   ไม่หักไม่ปิ่นรีบบายบาย
 กำลังกายก็**พืดปังปัง**   **เตะบ๊ีบยงดั่งบั้ง**กระเด็นไป”

(ประพันธ์โดยนายศรารุช สุดวงเหลื่อม)

จากเนื้อเพลงจะเห็นได้ว่าการใช้ภาพพจน์เพื่อสื่อสารให้ผู้ชมเกิดจินตภาพ สามารถพิจารณาได้ดังนี้ คือ ปรากฏการกล่าวอ้างถึงสำนวนคำพังเพยความว่า “ดีทั้งการขายดีทั้งการค้า เป็นหน้าเทท่า...” ที่เปรียบเทียบการขายที่หมดอย่างรวดเร็ว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) มีการใช้อุปมาหรือการใช้คำเปรียบเทียบ ความว่า “อายุยืนยาวราวกับเสათิน” เพื่ออวยพรผู้ชมให้มีอายุยืนยาวเปรียบกับเสათินซึ่งมีความแข็งแรงคงทน และมีการใช้สัทพจน์หรือการกล่าวเลียนเสียงธรรมชาติ ความว่า “กำลังกายก็พืดปังปัง เตะบ๊ีบยงดั่งบั้งกระเด็นไป” เพื่อให้ผู้ชมเห็นภาพกระจ่างชัดขึ้นจากการอวยพรประเด็นความแข็งแรงทางกาย ดังนั้นผู้เล่นเพลงควรใช้ภาษาในการละเล่นอย่างมีเสน่ห์จับจินตภาพพจน์เพื่อทำให้ผู้ชมเกิดจินตภาพตามไปด้วย

3.4 เสน่ห์ปรากฏการลำดับความ

สมบัติ สมศรีพลอย (2564, น. 55) ได้กล่าวถึงเสน่ห์การลำดับความไว้ว่า เพลงพื้นบ้านจำเป็นต้องตระหนักเรื่องการเรียงร้อยข้อความในแต่ละวรรคให้เกิดสัมพันธ์ภาพต้องดำเนินเรื่องอย่างเป็นลำดับเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ

ตัวอย่างเช่น

“สวัสดิ์ทุกท่านที่ผมนับถือ ขอเสียง**ปรบมือให้ผมได้ไหม**
 เสียงปรบมือที่ดังดัง   ประดุจดั่งกำลังแรงใจ
 เสียงปรบไม้ปรบมือที่ดังก้อง   **ช่วยปรบเป็นครั้งที่สอง**หน่อยก็ได้
 เสียงปรบดังขนาดนี้   มันทำให้ผมมีความหมาย
 แหมผู้คนที่อีกก็ลั่นหลาม   **ปรบเป็นครั้งที่สาม** (คู่เล่นเข้าพูดชัด)”
 (ประพันธ์โดยนายศรารุช สุดวงเหลื่อม)

เนื้อเพลงข้างต้นมีการลำดับความเพื่อสื่อสารให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการแสดง เป็นการเชิญชวนให้ผู้ชมส่งเสียงปรบมือเพื่อเป็นกำลังใจในการละเล่น การลำดับความดังกล่าวทำให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่ายโดยที่ผู้เล่นไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาที่ซับซ้อน อีกทั้งหากมีคู่เล่นเข้าพูดชัดจะยิ่งทำให้เกิดความขบขันแก่ผู้ชมอีกด้วย

ส่วนสรุป

การเล่นเพลงฉ่อยเชิงประยุกต์แม้จะไม่ใช่เพลงฉ่อยเชิงชนบทที่เต็มไปด้วยขนบธรรมเนียมการเล่นที่เคร่งครัด แต่ผู้เล่นก็ควรตระหนักและคำนึงถึงศิลปะการประพันธ์เพลงเพื่อแสดงออกถึงความสามารถทางภูมิปัญญาของผู้เล่น ไม่ว่าจะเป็ศิลปะการประพันธ์อย่างกวีนิพนธ์เพลงฉ่อยประยุกต์ ศิลปะการประพันธ์เพลงฉ่อยเพื่อสร้างความสนุกแก่นือหา และศิลปะการประพันธ์เพลงฉ่อยประยุกต์ด้วยการใช้ภาษาอย่างมีพลัง

เพลงฉ่อยประยุกต์เป็นกวีนิพนธ์ที่มีฉันทลักษณ์แบบกลอนหัวเดียว ใช้ภาษาอย่างเรียบง่ายไม่ซับซ้อน ไม่เคร่งครัดเรื่องข้อห้ามการใช้สัมผัสเลื่อนอย่างฉันทลักษณ์กลอน กล่าวคือ ผู้เล่นสามารถใช้เสียงสัมผัสระหว่างเสียงสั้นและเสียงยาวได้ ผู้เล่นควรเข้าใจและตระหนักถึงความถูกต้องของฉันทลักษณ์การเล่นเพลงอย่างละเอียดเสียไม่ได้ เพราะในบางโอกาสของการเล่นอาจถูกผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีความเข้าใจฉันทลักษณ์เพลงนำไปวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบจนสูญเสียความมั่นใจในการเล่นต่อไปได้ ยิ่งไปกว่านั้นการเล่นโดยไม่เคร่งครัดเรื่องฉันทลักษณ์เปรียบเสมือนการดูถูกคนดู เนื่องจากคนดูตั้งใจมาชมการละเล่นที่เหมาะสม มิใช่มาชมการเล่นที่ล้าลั่นอันเกิดจากความละเอียดของผู้เล่นที่มีความสามารถไม่มากพอ

ในด้านความสนุกของเนื้อหาผู้เล่นควรใช้เนื้อหาที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ สิ่งนี้จะทำให้ผู้ชมเข้าอกเข้าใจและดึงความสนใจของผู้ชมได้อีกด้วย หน้าที่สำคัญของผู้เล่นคือหมั่นสังเกตและเตรียมการมาพอสมควร อย่งไรก็ดีการกล่าวถึงเนื้อหาควรกล่าวถึงเนื้อหาที่สังคมให้ความสนใจในทางที่ดีที่ควรเท่านั้น ไม่ควรกล่าวถึงเนื้อหาในทางเปราะบาง (sensitive content) ต่อจิตใจของสาธารณชน เช่น การกล่าวล้อเลียนว่าร้าย การกล่าวคุกคามทางเพศ เป็นต้น สิ่งนี้จึงเป็นศิลปะที่ผู้เล่นละเอียดเสียมิได้

ในด้านการใช้ภาษาอย่างมีพลัง ผู้เล่นควรใช้ภาษาเชิงวรรณศิลป์เพื่อทำให้การละเล่นเพลงฉ่อยประยุกต์มีเสน่ห์ที่ติดตาตรึงใจแก่ผู้ชม ประกอบด้วยเสน่ห์เสียงอักษรศิลป์ เสน่ห์คำยืมของลับ เสน่ห์จับจินตภาพพจน์ และเสน่ห์ปรากฏการลำดับความ ตามแนวคิดของสมบัติ สมศรีพลอย (2564) สิ่งนี้จะทำให้เกิดความราบรื่นและกระจำจชัดทั้งภาพและเสียงในการเล่น ทั้งยังเป็นการเร้าความสนใจให้ผู้ชมเกิดความขบขัน

ประการสำคัญของการเล่นเพลงฉ่อยประยุกต์นอกจากจะเป็นการเล่นเพื่อหารายได้และประกอบอาชีพนักเพลงในโอกาสงานหรือเทศกาลต่าง ๆ แล้ว การเล่นยังช่วยอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านจากการสืบทอดภูมิปัญญาของคนเพลงรุ่นเก่าไว้ได้ด้วยตามแนวคิดของสุกัญญา สุจฉายา (2525) ดังนั้นผู้เล่นจงอย่าละเลยที่จะเตรียมความพร้อมต่อการเล่นเพลงฉ่อยประยุกต์ในแต่ละครั้ง

อย่างสมควรที่สุด อาจไม่สมบูรณ์แบบในครั้งแรกแต่หากมีความเชื่อว่าความผิดพลาดด้วยประการทั้งปวงสามารถเป็นบทเรียนในครั้งต่อไป สิ่งนี้จะช่วยให้ผู้เล่นเกิดความสามารถและเกิดการพัฒนาที่ดีขึ้นไปในการเล่นครั้งต่อ ๆ ไปได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- บัวผัน สุพรรณยศ, อภิลักษณ์ เกษมผลกุล, เกียรติศักดิ์ เกิดอรุณสุขศรี, สมบัติ สมศรีพลอย, โอฬาร รัตนภักดี และ มณฑิรา ตาเมือง. (2557). *เพลงพื้นบ้านภาคกลาง (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2522). *ร้อยกรองชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ: สุทธิสารการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- รายการคุณพระช่วย. (2566). *ฉ่อยหน้าม่าน ตอน ยายโย่งคอลเซนเตอร์ คุณพระช่วย 17 ธันวาคม 2566*. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=ELzg0J95YAQ&t=588s>
- ศราวุธ สูดงเหลืออม. (2562). *วิเคราะห์การใช้ถ้อยคำแบบกวีนิพนธ์ในบทเพลงพื้นบ้านของแม่ประยูร ยมเยี่ยม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยรัตนนคร).
- ศราวุธ สูดงเหลืออม. (2565, กรกฎาคม - ธันวาคม). *วิเคราะห์คำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์*. *วารสารอักษราพิบูล*, 3(2), 69 – 80.
- ศราวุธ สูดงเหลืออม และ วัฒนชัย หมั่นยิ่ง. (2562, กรกฎาคม - ธันวาคม). *การใช้ถ้อยคำสังวาสในบทเพลงพื้นบ้านของแม่ประยูรยมเยี่ยม*. *วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต*, 15(1), 87 - 102.
- สมบัติ สมศรีพลอย. (2564). “เพลงเกริ่น” เพลงฉ่อย: เสน่ห์เพลงพื้นบ้านภาคกลาง. *วารสารวิชาการ The New Viridian Journal of Arts, Humanities and Social Sciences (สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ)*, 1(6), 44 - 60.
- สุกัญญา สุจนายา. (2525). *เพลงปฏิพากย์: บทเพลงแห่งปฏิภาณชาวบ้านไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

บทความวิชาการ (Academic Article)

การวิเคราะห์บทบาทและอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร
ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล
Analysis of Roles and Powers of Prince Thammathibet
in a Position of Viceroy

ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ^{1*}Natawut Klaisuwan^{1*}

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทและอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ผลการศึกษาในด้านบทบาทพบว่า เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรทรงมีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ด้านบริหารบ้านเมืองตามพระบรมราชโองการของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ นอกจากนี้ยังพบว่าทรงมีบทบาทในการช่วยเหลือบาทหลวงและพวกเข้ารีตศาสนาคริสต์ให้รอดพ้นจากการถูกขุนนางไทยกดขี่ สำหรับผลการศึกษาด้านอำนาจพบว่า เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรทรงมีอำนาจในการสั่งลงโทษขุนนางผู้ใหญ่ชั้นอัศวมหาเสนาบดี รวมถึงเข้าในกรมของเจ้าต่างกรมได้

คำสำคัญ: บทบาท อำนาจ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร กรมพระราชวังบวรสถานมงคล

Abstract

This academic article had an objective to analyze the role and power of Prince Thammathibet as Krom Phra Rajawang Bowon Sathan Mongkol (Viceroy). The results of the study in terms of roles found that Prince Thammathibet His Majesty had a role in performing duties in the administration of the country according to the King. Paramakosa In addition, it was found that His Majesty played a role in helping the priests and others. Convert to Christianity to escape

^{1*} คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty of Humanities Mahamakut Buddhist University

*Corresponding Author E-mail: natawut.kla@mbu.ac.th

(Received: 19 February 2024; Revised: 21 April 2024; Accepted: 13 May 2024)

being oppressed by Thai nobles. The results of the study of power found that Prince Thammathibet had the power to command punishment of senior officials including the senior officials in the department of different princes.

Keywords: roles, powers, Prince Thammathibet, Viceroy

บทนำ

ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศแห่งกรุงศรีอยุธยา ได้มีการสถาปนาพระราชวงศ์ให้ทรงกรมหลายพระองค์ โดยเอกสารทางประวัติศาสตร์ คือ คำให้การขุนหลวงหาวัด ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับพระราชวงศ์ที่ได้รับการสถาปนาให้ทรงกรมว่า มีดังต่อไปนี้

1. สมเด็จพระพันวัสสาใหญ่	เป็น	กรมหลวงอภัยนุชิต
2. สมเด็จพระพันวัสสาน้อย	เป็น	กรมหลวงพิพิธมนตรี
3. เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร	เป็น	กรมขุนเสนาพิทักษ์
4. เจ้าฟ้าเอกทัศน์	เป็น	กรมขุนอนุรักษ์มนตรี
5. เจ้าฟ้าเรนทร์	เป็น	กรมขุนสุเรนทรพิทักษ์
6. เจ้าฟ้าดอกมะเดื่อ	เป็น	กรมขุนพรพินิต
7. พระองค์เจ้าแขก	เป็น	กรมหมื่นเทพพิพิธ
8. พระองค์เจ้ามั่งคุด	เป็น	กรมหมื่นจิตรสุนทร
9. พระองค์เจ้ารถ	เป็น	กรมหมื่นสุนทรเทพ
10. พระองค์เจ้าปาน	เป็น	กรมหมื่นเสพภักดี

(ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง : คำให้การขุนหลวงหาวัด, 2553, น. 478)

พระราชวงศ์ทั้ง 10 พระองค์ที่ได้รับการสถาปนาให้ทรงกรมนี้ จะมีขุนนางจำนวนหนึ่งทำหน้าที่เป็นเจ้ากรม ปลัดกรม สมุหบาญชีกรม ส่วนกำลังคนในสังกัดของเจ้านายที่ทรงกรม เรียกว่า ไพร่สม เมื่อเจ้านายพระองค์ใดได้รับการสถาปนาให้ทรงกรมจะทำให้เจ้านายพระองค์นั้นมีศักดิ์ที่สูงขึ้น ส่งผลให้มีบารมีเพิ่มมากขึ้น เมื่อเจ้านายมีศักดิ์สูงและมียศสูงย่อมหมายถึงการมีสิทธิเหนือกว่าเจ้านายพระองค์อื่น ๆ ที่มีศักดิ์ต่ำกว่า นอกจากนี้เจ้านายที่มีศักดิ์สูง ยังสามารถมีไพร่สมในสังกัดได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งการมีไพร่สมในสังกัดเป็นจำนวนมาก ย่อมแสดงให้เห็นถึงความมั่งคั่งและความมีอำนาจของเจ้านายพระองค์นั้น (วิไลเลขา ถาวรธนาสาร และคณะ, 2542, น. 321-322) หากเจ้านายพระองค์ใดได้รับ

การสถาปนาให้เป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล เจ้านายพระองค์นั้นจะมีศักดินาสูงที่สุด กล่าวคือ มีศักดินาถึง 100,000 ไร่ ซึ่งเหนือกว่าบรรดาเจ้าทรงกรมทั้งหมด จะเป็นรองแต่พระมหากษัตริย์เท่านั้น ทั้งนี้ ในบางรัชกาล กรมพระราชวังบวรสถานมงคลสามารถแข่งอำนาจและบารมีกับพระมหากษัตริย์ได้ ดังเช่นรัชกาลของสมเด็จพระเพทราชา ที่ถูกลวงสรศักดิ์แข่งอำนาจและบารมี ตามที่ปรากฏหลักฐานว่า

เมื่อครั้งพระเจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุต ถวายพระราชธิดาแด่สมเด็จพระเพทราชา พร้อมด้วยข้าทาสบริวารและสิ่งของต่างๆ สมเด็จพระเพทราชาทราบเรื่องก็ทรงพระโสมนัสตรัสสั่งอัครมหาเสนาบดีให้ผูกเรือพระที่นั่งบัลลังก์ม่านทองและเรืออื่นๆ ขึ้นไปรับพระราชธิดาของพระเจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุต แต่ลวงสรศักดิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล กลับนำพระราชธิดาของพระเจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุตไปเป็นชายาเสียเอง ดังความจากคำให้การขุนหลวงหาวัดว่า

ส่วนพระเจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุต ก็จัดแจงตกแต่งพระราชธิดา พร้อมด้วยพี่เลี้ยงนางกำนัล แลทาสกรรมกรชายหญิงสิ่งละร้อยเป็นบริวาร สรรพด้วยเครื่องอุปโภคบริโภคทั้งปวงพร้อมเสร็จ และให้แสนท้าวพระยาลาวสามนาย ถือพล 10,000 ช้างม้าโดยสมควร ให้อัญเชิญเสด็จพระราชธิดาขึ้นสู่ส้ววิภาคารณจันยานวิจิตร ลงไปยังกรุงเทพมหานคร โดยลำดับมารควีถึงพระราชนิเวศพระนครหลวง จึงบอกหนังสือลงไป ณ กรุงเทพมหานคร ให้กราบทูลพระกรุณาให้ทราบ พระบาทบรมบพิตรพุทธเจ้าช้างเผือกตรัสทราบเหตุตั้งนั้นแล้ว ทรงพระโสมนัสตรัสแก้อัครมหาเสนาบดีให้ผูกเรือพระที่นั่งบัลลังก์ม่านทองและเรืออื่นๆ หลายลำ ขึ้นไปรับนางกษัตริย์กรุงศรีสัตนาคนหุต ณ พระนครหลวง และล่องลงมายังพระนครโดยทางคลองโพธิ์เรียง

ครั้นมาถึงวัดกระโจม จะเลี้ยวขึ้นไปทางรอนำบ พอสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกรมพระราชวังบวร มีพระบัณชูลให้มารับพระราชบุตรกรุงศรีสัตนาคนหุต ขึ้นไว้ ณ พระราชวังบวร แล้วเสด็จพระราชดำเนินมายังพระราชวังหลัง ขึ้นเฝ้าสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง กราบทูลพระกรุณาขอพระราชทานนางไว้ ณ พระราชวังบวร จึงทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานให้แก่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ โดยพระราชอัธยาศัยนั้น

(ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง : คำให้การขุนหลวงหาวัด, 2553, น. 439)

นอกจากนี้หลวงสรศักดิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ได้ร่วมมือกับโอรส คือ เจ้าฟ้าเพชรกับเจ้าฟ้าพร กระทำการร้ายแรงที่ทำให้สมเด็จพระเพทราชาเสวยพระทัยมากที่สุด คือ ลวงเจ้าพระขวัญ พระราชโอรสของสมเด็จพระเพทราชา ประสูติแต่เจ้าฟ้ากรมหลวงโยธาเทพ (พระกนิษฐาของสมเด็จพระนารายณ์) ไปสำเร็จโทษ เนื่องจากเห็นว่าเจ้าพระขวัญมีผู้คนนับถือมาก เกรงจะเป็นศัตรูราชสมบัติ จึงได้อาศัยช่วงที่สมเด็จพระเพทราชาประชวรหนัก ลวงเจ้าพระขวัญไปสำเร็จโทษ ดังความว่า

ขณะนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกรมพระราชวังบวร ทรงพระราชดำริ
แคลงเจ้าพระขวัญ ด้วยเห็นข้าไทมาก คนทั้งปวงยินดีนับถือมาก นานไป
ภายหน้าเกรงจะเป็นศัตรูราชสมบัติ จึงทรงคิดการอันเป็นคฤหัทธน์ แต่กับ
เจ้าฟ้าเพชร เจ้าฟ้าพร ราชบุตรทั้งสองพระองค์มิให้ผู้อื่นรู้เห็น ครั้นเห็น
จวนจะสวรรคตในวันหนึ่งสองวันเป็นแต่อยู่แล้ว... จึงอุบายให้มหาดเล็ก
ไปเชิญเสด็จเจ้าพระขวัญว่า มีพระบัญชาให้เชิญเสด็จไปเฝ้า ทรงพระกรุณา
จะให้ทรงม้าให้ทอดพระเนตรสักหน่อยหนึ่ง... ครั้นเจ้าพระขวัญมาถึง... จึงให้
จับเจ้าพระขวัญสำเร็จโทษเสียด้วยท่อนจันทน์

(ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง : คำให้การขุนหลวงหาวัด, 2553, น. 441)

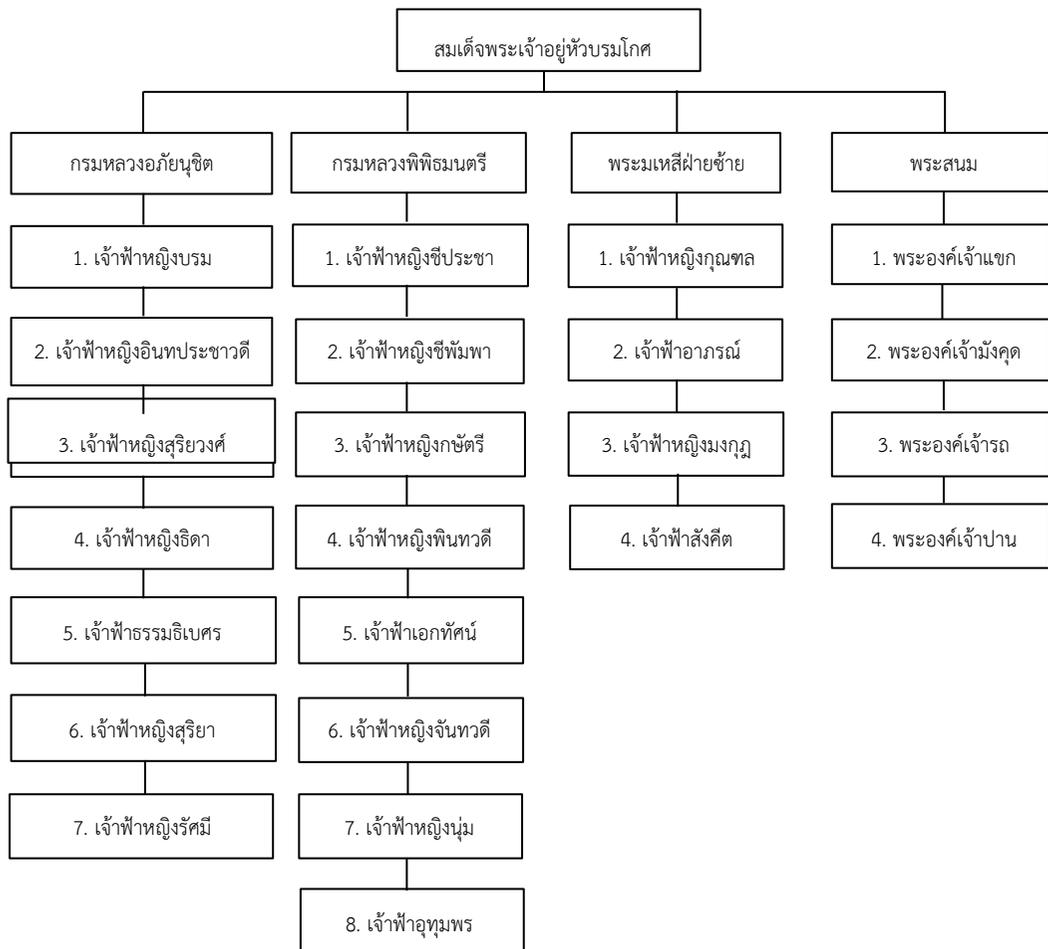
ครั้นสมเด็จพระเพทราชาทรงทราบว่าเจ้าพระขวัญ ถูกหลวงสรศักดิ์จับไปสำเร็จโทษ จึงพิโรธมาก มีพระดำรัสว่า ฎไม่ใ้ราชสมบัติแก่أيสามคนพ่อลูกนี้แล้ว (ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง : คำให้การขุนหลวงหาวัด, 2553, น. 442)

ตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า วังหน้า เป็นตำแหน่งพระมหากษัตริย์ราชทายาทที่มีความสำคัญรองจากพระมหากษัตริย์ และมีอำนาจรักษาพระนครได้กึ่งหนึ่ง ในอดีตตำแหน่งผู้รับราชการและมิสทธิได้ครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์องค์ต่อไปได้แก่ สมเด็จพระนอพระพุทธเจ้า คือ พระราชโอรสที่ประสูติแต่พระอัครมเหสี ต่อมาผู้รับราชการเรียกว่า พระมหาอุปราช ครั้นมาในสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาขึ้นครองกรุงศรีอยุธยา ทรงสถาปนาสมเด็จพระนเรศวรเป็นพระมหาอุปราช โปรดให้ประทับ ณ พระราชวังจันทร์เกษม ซึ่งตั้งอยู่หน้าพระราชวังหลวง จึงเกิดธรรมเนียมเรียกพระมหาอุปราชว่า ฝ่ายหน้า และเรียกที่ประทับของพระมหาอุปราชว่า วังหน้า ครั้นมาในรัชกาลสมเด็จพระเพทราชา ทรงสถาปนาหลวงสรศักดิ์ พระราชบุตรบุญธรรมเป็นพระมหาอุปราช และให้ประทับที่วังหน้า ทั้งนี้ยังทรงตั้งนายจอบคชประสิทธิ์ ผู้สนับสนุนให้ได้ราชสมบัติเป็นเจ้า และโปรดให้ประทับที่ วังหลัง แล้วทรงให้

เรียกชื่อวังหน้าว่า *กรมพระราชวังบวรสถานมงคล* ให้เรียกชื่อวังหลังว่า *กรมพระราชวังบวรสถานพิมุข* (อรรณน ททรัพย์พลอย, 2558, น. 19-24)

สำหรับเจ้านายที่ได้รับการสถาปนาให้เป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคลในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ได้แก่ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร กรมขุนเสนาพิทักษ์

เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร กรมขุนเสนาพิทักษ์ เป็นพระราชโอรสองค์ใหญ่ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศกับสมเด็จพระพันวัสสาใหญ่ กรมหลวงอภัยนุชิต มีพี่น้องร่วมพระชนนีเดียวกัน รวม 7 พระองค์ มีพระอนุชา พระกนิษฐา ที่ประสูติจากสมเด็จพระพันวัสสาน้อย กรมหลวงพิพิธมนตรี (สมเด็จพระเจ้าน้า) รวม 8 พระองค์ ทั้งยังมีพระอนุชา พระกนิษฐา ที่ประสูติจากพระมเหสีฝ่ายซ้ายของพระราชบิดา รวม 4 พระองค์ นอกจากนี้ยังมีพระอนุชาที่เกิดจากพระสนมของพระราชบิดา อีก 4 พระองค์ โดยเขียนเป็นแผนผังได้ ดังนี้

ภาพ 1 แผนผังราชตระกูลของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร

เหตุที่เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร กรมขุนเสนาพิทักษ์ ได้รับการสถาปนาให้ดำรงตำแหน่ง กรมพระราชวังบวรสถานมงคล เนื่องจากพระราชโกษาได้กราบบังคมทูลให้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงแต่งตั้ง ดังความจากคำให้การขุนหลวงหาวัดว่า

ครั้ง ณ วันเดือนห้า ปีระกาตรีศก พระราชโกษาบ้านอยู่วัดระฆัง กราบทูลว่าจะขอให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ กรมขุนเสนาพิทักษ์ เป็นกรมพระราชวัง จึงดำรัสให้ปรึกษา อัครมหาเสนาบดีทั้งปวงเห็นพร้อมกันแล้ว พระเจ้าอยู่หัวโปรดให้กรมขุนเสนาพิทักษ์ ดำรงฐานานุศักดิ์ในที่พระมหาอุปราชา

(ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง : คำให้การขุนหลวงหาวัด, 2553, น. 478)

แม้เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร จะทรงดำรงตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล แต่ไม่ปรากฏข้อมูลที่แน่ชัดว่า พระองค์ทรงมีบทบาทและมีอำนาจในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลอย่างไร ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนบทความจึงสนใจศึกษาเรื่อง บทบาทและอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลว่า ทรงมีบทบาทอย่างไรต่อกรุงศรีอยุธยา และอำนาจที่ทรงมีในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลมีลักษณะอย่างไร โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางประวัติศาสตร์ จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่

1. คำให้การขุนหลวงหาวัด
2. จดหมายมองซีเออร์โอมอง ถึงมองซีเออร์ เดอ โลลีแยร์ ถึงผู้อำนวยการคณะต่างประเทศ วันที่ 11 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1743 (พ.ศ. 2286) แปลโดยอรุณ อมาตยกุล
3. จดหมายมองเซนเยอร์ เดอ โลลีแยร์ ถึงผู้อำนวยการคณะต่างประเทศ วันที่ 11 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1743 (พ.ศ. 2286) แปลโดยอรุณ อมาตยกุล
4. จดหมายมองเซนเยอร์ เดอ โลลีแยร์ ถึงผู้อำนวยการคณะต่างประเทศ วันที่ 28 เดือนมกราคม ค.ศ. 1749 (พ.ศ. 2292) แปลโดยอรุณ อมาตยกุล

1. บทบาทของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล

เมื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวกับบทบาทของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร ตามที่ปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์ คือ คำให้การขุนหลวงหาวัด, จดหมายมองซีเออร์โอมอง ถึงมองซีเออร์ เดอ โลลีแยร์ ถึงผู้อำนวยการคณะต่างประเทศ วันที่ 11 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1743 (พ.ศ. 2286), จดหมายมองเซนเยอร์ เดอ โลลีแยร์ ถึงผู้อำนวยการคณะต่างประเทศ วันที่ 11

เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1743 (พ.ศ. 2286) และจดหมายมองเซนเยอร์ เดอ โลลีแยร์ ถึงผู้อำนวยการคณะต่างประเทศ วันที่ 28 เดือนมกราคม ค.ศ. 1749 (พ.ศ. 2292) ทำให้มองเห็นบทบาทของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลว่า มี 2 ประการ ดังนี้

1.1 บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ด้านบริหารบ้านเมือง

ความจากคำให้การขุนหลวงหาวัด แสดงให้เห็นบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ด้านบริหารบ้านเมืองของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล โดยอ้างถึงการรับพระบรมราชโองการจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ให้เป็นผู้ควบคุมดูแลการซ่อมแซมพระที่นั่งวิหารสมเด็จกับควบคุมดูแลการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดพระศรีสรรเพชญ์ ความว่า

*ทรงพระกรุณาสั่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ให้ปฏิสังขรณ์
วัดพระศรีสรรเพชญ์ขึ้นใหม่ พระวิหารนั้น อย่าให้ทำมณฑปเลย ให้ทำเป็น
หลังคาเหมือนวิหารทั้งปวง ทำปีเศษจึงแล้ว*

*พระที่นั่งสมเด็จจั่วรด ทรงพระกรุณาสั่งกรมพระราชวังให้รื้อลง
ทำใหม่ สิบเดือนจึงสำเร็จ*

(ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง : คำให้การขุนหลวงหาวัด, 2553, น. 481)

เมื่อศึกษาเอกสารทางประวัติศาสตร์ของต่างประเทศ คือ จดหมายมองซีเออร์ โอมอง ถึงมองซีเออร์ เดอ โลลีแยร์ ถึงผู้อำนวยการคณะต่างประเทศ วันที่ 11 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1743 (พ.ศ. 2286) พบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลว่า มีลักษณะคล้ายกับข้อมูลที่ปรากฏในคำให้การขุนหลวงหาวัด กล่าวคือ ทรงปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของพระมหากษัตริย์ ดังความว่า

*ดูเหมือนพระเจ้ากรุงสยามก็ทรงยินดีที่จะรับพระราชสาส์นโดยดี
เพราะเมื่อ 2 - 3 วันนี้ พระราชโอรสซึ่งได้รับตำแหน่งพระมหาอุปราชมาได้
1 ปี แล้ว ได้รับคำสั่งให้หาบาทหลวงดีติมไปเฝ้า และรับสั่งแล้วว่าพระเจ้า
กรุงสยามพระราชบิดาทรงเห็นว่า การที่พระราชไมตรีกับกรุงฝรั่งเศสได้ขาด
กันมาช้านาน และจะได้กลับมาเป็นไมตรีกันในรัชกาลของพระองค์นั้น
เป็นการเคราะห์ดีมาก*

(อรุณ อมาตยกุล, 2562, น. 626)

จากข้อมูลในเอกสารทางประวัติศาสตร์ที่นำเสนอข้างต้น ช่วยให้วิเคราะห์ถึงบทบาทของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลได้ว่า บทบาทของพระองค์ขึ้นอยู่กับพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ที่จะสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านใดด้านหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น

1.2 บทบาทในการช่วยเหลือบาทหลวงและพวกเข้ารีตศาสนาคริสต์

เมื่อตรวจสอบข้อมูลจากจดหมายมองเซนเยอร์ เดอ โลลีแยร์ ถึงผู้อำนวยการคณะต่างประเทศ วันที่ 11 เดือน กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1743 (พ.ศ. 2286) พบว่าเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรทรงให้ความช่วยเหลือบาทหลวงกับพวกเข้ารีต ด้วยการส่งเรือพระที่นั่งของพระองค์มารับเข้าไปยังกรุงศรีอยุธยา ดังความว่า

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงทราบว่า ข้าพเจ้าได้มาถึงเมืองมะริด และจะได้เลยเข้ามายังกรุงศรีอยุธยาในเร็วๆ นี้ ก็ได้ทรงโปรดส่งเรือที่นั่งทรงซึ่งได้เคยทรงแต่ครั้งเดียวมาพระราชทานข้าพเจ้าที่โรงเรียนสามเณร...การที่พระราชทานเรือที่นั่งมาให้ข้าพเจ้านั้นก็มีผลคืออยู่บ้าง เพราะข้าพเจ้านี้ได้ลือแซ่ไปทั่วพระราชอาณาจักร พอข้าพเจ้าได้เข้าลำน้ำกรุงศรีอยุธยา พวกไทยซึ่งจำเรือของเราได้ ก็รีบมาบอกข่าวเรื่องพระราชทานเรือที่นั่ง ซึ่งเป็นการทำให้พวกเข้ารีตเบาใจขึ้นมาก

(อรุณ อมาตยกุล, 2562, น. 624-625)

เมื่อครั้งพวกเข้ารีตถูกเจ้าพระยากลาโหมลงโทษให้ไปช่วยงานโยธา เนื่องจากปฏิเสธการเข้ากระบวนแห่ในงานพิธีทางพุทธศาสนานั้น เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรก็ได้ช่วยเหลือพวกเข้ารีต ด้วยการสั่งให้เจ้าพระยากลาโหม ยุติเรื่องการให้พวกเข้ารีตทำงานโยธา ดังนี้

พระมหากษัตริย์จึงได้รับสั่งกับพระยากลาโหมว่า การที่ท่านมาหานี้ ข้าพเจ้ายินดีมาก เพราะได้ตั้งใจไว้ว่าจะเรียกท่านมาถามว่า การที่ท่านให้พวกเข้ารีตไปทำการโยธานั้น ท่านได้รับอำนาจจากใคร ท่านเชื่อว่าเรื่องนี้คงจะยุติกันเพียงนี้หรือ ท่านจะต้องการให้พระราชไมตรีซึ่งเราได้พยายามมีไว้กับเจ้าแผ่นดินในประเทศยุโรปได้ขาดไปหรือ ขอให้ท่านรีบไปจัดการเสียให้เรียบร้อยโดยเร็ว

(อรุณ อมาตยกุล, 2562, น. 664)

2. อำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล

เมื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล จากเอกสารทางประวัติศาสตร์ คือ คำให้การขุนหลวงหาวัด พบเรื่องการใช้อำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรเพียง 1 ประเด็น คือ

2.1 อำนาจในการสั่งลงโทษ

อำนาจในการสั่งลงโทษของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรนั้น พิจารณาได้จากการจับขุนนางวังหลวงและข้าในกรมของเจ้าทรงกรม 3 พระองค์ คือ กรมหมื่นจิตรสุนทร กรมหมื่นสุนทรเทพ และกรมหมื่นเสพภักดี มาลงโทษโดยการโบยหลังคนละ 15 ที หรือ 20 ที ด้วยข้อกล่าวหาที่ว่า เจ้าทรงกรมเป็นเพียง *กรมหมื่น* แต่กลับแต่งตั้งผู้บังคับการกรมให้เป็น *ขุน* ถือเป็นการกระทำที่แสดงความมักใหญ่ใฝ่สูง ดังความว่า

วันหนึ่งมีพระบัณฑูรให้มาเอาตัวเจ้ากรม ปลัดกรม นายเวร ปลัดเวร กรมหมื่นจิตรสุนทร กรมหมื่นสุนทรเทพ กรมหมื่นเสพภักดี มาถามว่าเจ้ากรมเป็นแต่หมื่น จัดกันในการตั้งขึ้นเป็นขุน แล้วทำสูงกว่าศักดิ์ ให้ลงพระราชอาญาโบยหลังคนละสิบห้าที่บ้าง ยี่สิบที่บ้าง

(ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง : คำให้การขุนหลวงหาวัด, 2553, น. 487)

จากข้อมูลที่ยกมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลว่า ทรงมีอำนาจในการสั่งลงโทษข้าราชการได้ เพราะทรงสั่งให้ข้าในกรมของพระองค์ มาจับตัวข้าในกรมของเจ้าทรงกรมมาลงโทษ โดยข้าในกรมของเจ้าทรงกรมมีอาจขัดขึ้นได้ และเจ้าทรงกรมทั้ง 3 พระองค์ คือ กรมหมื่นจิตรสุนทร กรมหมื่นสุนทรเทพ และกรมหมื่นเสพภักดี ก็มีอาจแสดงอำนาจโต้ตอบอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรได้ เนื่องจากเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรทรงมีอำนาจสูงกว่า เพราะทรงเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล

ทั้งนี้หลักฐานจากคำให้การขุนหลวงหาวัดยังกล่าวไว้อีกว่า เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรได้จับตัวเจ้าพระยากลาโหม (ปีน) อัครมหาเสนาบดีฝ่ายทหารไปเชี่ยนจนตาย เนื่องจากเจ้าพระยากลาโหม (ปีน) ลักลอบเป็นชู้กับหม่อมของพระองค์

เจ้าพระยากลาโหม (ปีน) ขึ้นดำรงตำแหน่งสมุหกลาโหมต่อจากพระยาราชสงคราม ตั้งแต่ พ.ศ. 2292 และได้เสียชีวิตลง เมื่อ พ.ศ. 2299 จากการลงโทษของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร กรมพระราชวังบวรสถานมงคล และระยะเวลาที่เจ้าพระยากลาโหม (ปีน) ลี้ภัยชีวิตนั้น เกิดขึ้นก่อน

การสิ้นพระชนม์ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรในข้อหาเดียวกันเพียง 1 เดือน (พลตรี นนทรี, 2527, น. 225) ทั้งนี้คำบริภาษของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศที่ทรงบริภาษเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรเมื่อครั้งจับได้ว่าเป็นชู้กับเจ้าฟ้าสังวาลย์ (พระสนมองค์หนึ่งของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ) ได้แสดงให้เห็นถึงอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลว่ามีอยู่มาก เพราะสามารถจับตัวข้าราชการชั้นสูงมาลงโทษได้ ดังความว่า

และให้ต่อว่ากรมพระราชวังว่า อ้ายปีนกลาโหมคบหากับมารดาเจ้ามิตร แต่เป็นเมียข้า เฝื่อนถึงเจ็ดร้อยจนตายกับข้า นี้มาคบหากับเมียเจ้าทั้งสององค์ แล้วก็เกิดพระราชบุตรด้วยสามองค์ สี่องค์ เจ็ดร้อยจะแบ่งเป็นสามส่วน ยกเสียสองส่วน จะให้เฝื่อนส่วนหนึ่ง แต่สองร้อยสามสิบที่จะว่าประการใด กรมพระราชวังบวรสถานมงคลว่า จะขอรับพระราชอาญาตามจะทรงพระกรุณาโปรด

(ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง : คำให้การขุนหลวงหาวัด, 2553, น. 488)

ข้อความที่ยกมาข้างต้น เป็นคำบริภาษของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศที่ทรงต่อว่าเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร เมื่อครั้งจับได้ว่าเป็นชู้กับเจ้าฟ้าสังวาลย์ ทั้งนี้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงปรึกษากับเหล่าขุนนางถึงโทษที่เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรสมควรได้รับ เหล่าขุนนางกราบทูลว่าโทษสถานหนัก ต้องประหารด้วยท่อนจันทน์ แต่อาจเป็นเพราะคำสัญญาที่พระองค์เคยให้ไว้กับสมเด็จพระพันวัสสาใหญ่ กรมหลวงอภัยนุชิต พระอัครมเหสี ผู้เป็นพระมารดาของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรก่อนสิ้นพระชนม์ว่า *ถ้าไม่บฏแล้วก็ไม่ฆ่า* (ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง : คำให้การขุนหลวงหาวัด, 2553, น. 480) จึงทรงให้เว้นโทษประหาร แต่ให้ลงโทษด้วยการเฝื่อน โดยทรงยกเหตุการณ์ที่เจ้าพระยากลาโหม (ปีน) เป็นชู้กับหม่อมเหญุก¹ มาเป็นอุทาหรณ์เพื่อให้เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรรับรู้ ว่า เจ้าพระยากลาโหม (ปีน) เป็นชู้กับเมียข้า (เมียข้า หมายถึง หม่อมเหญุกที่มีชาติกำเนิดเป็นสามัญชน) ยังถูกเฝื่อน ถึง 700 ที จนเสียชีวิต แต่เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรลักลอบเป็นชู้กับเมียเจ้า (เมียเจ้า หมายถึง เจ้าฟ้าสังวาลย์ พระสนมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศที่มีพระชาติกำเนิดเป็นเจ้า) จึงสมควรถูกเฝื่อน 700 ทีด้วยเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทรงเกิดพระเมตตา

¹ หม่อมเหญุก คือ ชายาคนหนึ่งของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร ให้ประสูติกาลพระโอรส 1 องค์ คือ พระองค์เจ้าฉัตร พระธิดา 2 องค์ คือ พระองค์เจ้ามิตร และพระองค์เจ้าชื่น ดูเรื่องหม่อมเหญุกเป็นชู้กับเจ้าพระยากลาโหม (ปีน) ได้ใน

ณัฐวุฒิ คล้ายสุวรรณ. (2566). วิเคราะห์เรื่อง นาง ในวรรณกรรมของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร. วารสารวิชาการอยุธยาศึกษา. 15(2), 23-35.

ต่อเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ขึ้นมาจึงทรงให้เขียนเพียง 230 ที่เท่านั้น

หลักฐานจากคำให้การขุนหลวงหาวัด แสดงให้เห็นอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลว่ามีอยู่มาก เนื่องจากสามารถจับตัวเจ้าพระยาโกษาโหม (ปิ่น) ซึ่งเป็นอัครมหาเสนาบดีฝ่ายทหาร มาลงโทษโดยการเขียนจนตายได้

การเสียชีวิตของเจ้าพระยาโกษาโหม (ปิ่น) สร้างความสะเทือนพระทัยแก่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศเป็นอย่างมาก ทรงเห็นว่ากรกระทำของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ในครั้งนี้ เป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุ จึงทรงออกกฎหมายเพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ใช้อำนาจในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลกระทำการที่อุกอาจเช่นนี้อีก โดยกฎหมายที่ทรงออกมานั้น ได้กำหนดโทษผู้กระทำความผิดเรื่องชู้สาวไว้เพียงแค่ปรับไหมตามศักดินา และไม่มีโทษสถานหนักด้วยการเขียน (พุลศรี นนทรี, 2527, น. 226)

สรุป

การวิเคราะห์บทบาทและอำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล จากการศึกษาเอกสารทางประวัติศาสตร์ จำนวน 4 ฉบับ สรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. บทบาทของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล พบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล 2 ประการ ได้แก่

1.1 บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ด้านบริหารบ้านเมือง เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ ทรงปฏิบัติหน้าที่ตามพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการบูรณะปฏิสังขรณ์พระราชวัง และศาสนสถาน

1.2 บทบาทในการช่วยเหลือบาทหลวงและพวกเข้ารีตศาสนาคริสต์ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ทรงให้การช่วยเหลือบาทหลวงและพวกเข้ารีตให้พ้นจากการถูกกดขี่ของข้าราชการอยุธยา

2. อำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคล พบข้อมูลดังกล่าวเพียง 1 ประเด็น ได้แก่ อำนาจในการสั่งลงโทษ เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ทรงมีอำนาจในการสั่งลงโทษขุนนาง ทั้งขุนนางวังหลวงชั้นอัครมหาเสนาบดี และขุนนางที่เป็นข้าในกรมของเจ้าต่างกรม โดยขุนนางไม่อาจตอบโต้อำนาจของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ได้

เอกสารอ้างอิง

ประชุมคำให้การกรุงศรีอยุธยา รวม 3 เรื่อง : คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงวัดประดู่
ทรงธรรม คำให้การขุนหลวงหาวัด. (2553). กรุงเทพฯ: แสงดาว.

พูลศรี นนทรีย์. (2527). สมุหนายกและสมุหพระกลาโหม : บทบาทและอำนาจทางด้านการเมือง
การปกครองนับแต่รัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถจนถึงรัชสมัยสมเด็จพระที่นั่ง
สุริยามรินทร์. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประวัติศาสตร์เอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

วิไลเลขา ถาวรธนสาร และคณะ. (2542). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

อรวรรณ ทรัพย์พลอย. (2558). การสถาปนาตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า)
ในประวัติศาสตร์ไทย. ใน *พระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า)*. กรุงเทพฯ:
รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).

อรุณ อมาตยกุล, ผู้แปล. (2562). จดหมายมองเซนเยอร์ เดอ โลลีแยร์ ถึงผู้อำนวยการคณะ
ต่างประเทศ วันที่ 28 เดือน มกราคม ค.ศ. 1749 (พ.ศ. 2292). ใน *จดหมายเหตุของ
คณะบาทหลวงฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาตั้งครั้งกรุงศรีอยุธยา*. นนทบุรี: ศรีปัญญา.

_____. (2562). จดหมายมองเซนเยอร์ เดอ โลลีแยร์ ถึงผู้อำนวยการคณะ
ต่างประเทศ วันที่ 11 เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1743 (พ.ศ. 2286). ใน *จดหมายเหตุของ
คณะบาทหลวงฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาตั้งครั้งกรุงศรีอยุธยา*. นนทบุรี: ศรีปัญญา.

บทความวิชาการ (Academic Article)

กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร
ด้วยเทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก

The Process of Organizing Chinese Language Teaching for
Communication with Active Learning Techniques

มะลิตา จันทร์ใหม่^{1*} เฉิน เสี่ยวหวี่¹ พันธ์ มัตตะยะสุวรรณ¹ คิมแทฮยอง¹
และหทัยรัตน์ มัตตะยะสุวรรณ¹

Malita Janmai^{1*}, Chen XiaoYu¹, Panus Mattayasuwan¹, Kim Tea Hyund¹
and Hatairat Mattayasuwan¹

บทคัดย่อ

จากการศึกษาเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ด้วยเทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พบว่าผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทยในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษาจีนในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยการทำกิจกรรมด้วยตัวผู้เรียน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งการประยุกต์ใช้การเรียนรู้เชิงรุกในการสอนภาษาจีนมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยคำนึงถึง 3 ปัจจัยที่สำคัญคือ 1) พื้นฐานของผู้เรียน 2) กลยุทธ์การสอน 3) ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้มีการประเมิน การวัดผลทางความรู้ ความคิด การแก้ปัญหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ 6 ระดับ คือ จดจำ เข้าใจ ประยุกต์ใช้ วิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามที่ต้องการ สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันตลอดจนถึงการประยุกต์ใช้ในการเรียนภาษาจีนขั้นสูง

คำสำคัญ: กระบวนการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีน การเรียนรู้แบบเชิงรุก

^{1*} สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Business Chinese Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email: atommalita@gmail.com

(Received: 28 March 2024; Revised: 15 May 2024; Accepted: 22 June 2024)

Abstract

Through the examination of the process of teaching the Chinese language for communication utilizing Active Learning techniques, it revealed that Chinese language educators in Thailand, across primary, secondary, and tertiary education levels, prioritized the implementation of Active Learning methods. The focus lied on fostering interaction between students and teachers as well as engaging students in independent activities to foster the creation of new knowledge. The integration of Active Learning in Chinese language instruction was proven to be effective, as it enhanced students' enthusiasm towards the learning process by considering three crucial factors: 1) learner background, 2) teaching methodologies, and 3) learning management resources. This approach led to an assessment that evaluated knowledge, critical thinking, and problem-solving skills, prompting learners to progress through six levels of learning: remembering, understanding, applying, analyzing, evaluating, and creating. Consequently, students were equipped with the ability to communicate effectively and accurately in Chinese across various contexts, aligning with practical applications in daily life and advanced Chinese language acquisition.

Keywords: teaching and learning process, Chinese, Active Learning

1. บทนำ

ในปัจจุบันมีการใช้ภาษาจีนเป็นภาษาสื่อสารในภูมิภาคอาเซียนอย่างกว้างขวาง และยังเป็นภาษาที่สามในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะปฏิเสธถึงบทบาทและความสำคัญของภาษาจีน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งได้ส่งผลให้ภาษาจีนเป็นภาษาที่สามที่มีผู้เรียนให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ โดยได้รับเลือกให้เป็นภาษาทางการในองค์การการท่องเที่ยงโลก (UNWTO) เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2564 ตามรายงานของกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวจีน (ไชยสิทธิ์ ต้นตยกุล, 2564) ทั้งยังเป็นช่องทางการสื่อสารและเป็นก้าวสำคัญสู่การขยายทางเศรษฐกิจ ดังนั้นในอนาคตผู้เรียนที่มีทักษะทางด้านภาษาจีนสามารถฟัง พูด อ่าน เขียนและสื่อสารภาษาจีนได้นั้นจะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานโลกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ การลงทุนและการทำงาน

การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีนซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งทางธุรกิจ ด้านการค้าและด้านการท่องเที่ยว จึงได้นำรายวิชาภาษาจีนเพิ่มเข้าไปในหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสารและเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้สะดวกเพิ่มมากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 211) การเรียนรู้ภาษาจีนมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องเรียนรู้ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน ซึ่งทั้ง 4 ทักษะที่กล่าวมานี้ถือเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ทางด้านภาษา ซึ่งทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญที่สุด ที่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 4 ได้มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญ กล่าวคือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตจริงซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติใช้จริง ได้พัฒนาเรื่องของกระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัดความสนใจ ด้วยแหล่งการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

การจัดการเรียนรู้ปัจจุบันนั้น ได้มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาและเพิ่มความเชี่ยวชาญให้กับผู้เรียน เน้นความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนกับเนื้อหาและเครื่องมือเทคโนโลยีในปัจจุบัน ซึ่งผู้เรียนจะสามารถนำไปต่อยอดเรียนรู้เพิ่มเติมจากอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญในมหาวิทยาลัย และสถานประกอบการในอนาคต ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อได้ลงมือทำด้วยความตั้งใจ มีการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ และการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ (สถาบันวิจัยการการเรียนรู้, 2557) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกถือเป็นกระบวนการที่สามารถตอบโจทย์การจัดการเรียนรู้ของสถาบันวิจัยได้อย่างตรงเป้าหมาย

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือทำและได้ใช้กระบวนการคิดในสิ่งที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Bonwell & Eison, 1991) โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยเน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะและนำผู้เรียนจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งการเรียนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาของไทย

มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อประยุกต์ใช้ในการสื่อสาร แสวงหาความรู้ และใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพได้ (สำนักยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย, 2553) ดังที่ Johnson and Morrow (1981) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนจะสามารถสื่อสารได้ดีนั้น จะต้องผ่านการฝึกฝนและลงมือทำกิจกรรมทางด้านการศึกษาเท่านั้น จึงจะเห็นได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ที่มีแนวทางที่สามารถตอบโจทย์ของการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อเพิ่มพูนทักษะการสื่อสาร และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ที่ต้องก้าวให้ทันต่อความทันสมัยของเทคโนโลยี และยังเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารด้วยเทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ และนำไปใช้ประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2. ความหมายการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ปัจจุบันกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการอย่างแพร่หลาย ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายและนิยามความหมายกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกไว้หลากหลายมุมมองดังนี้

กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามทฤษฎีของ Meyers and Jones (1993) เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ข้อมูลจากสารสนเทศหรือทักษะใหม่ ๆ ในสังคม เพื่อสร้างความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การทดสอบ และการปรับปรุงแก้ไขจากประสบการณ์ตรงของตัวเอง ซึ่ง Bonwell and Eison (1991) ได้เพิ่มเติมความหมายไว้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน โดยผู้เรียนได้ปฏิบัติลงมือทำด้วยตนเอง เช่น การอ่าน การอภิปราย และการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีการเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Shenker, Goss & Bernstein (1996) และ Petty (2004) ที่เน้นไปที่การเพิ่มพื้นที่ในการเรียนรู้ที่เป็นกลางระหว่างผู้เรียนและผู้สอน โดยการส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียนในรูปแบบที่เหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน

Prince (2004) ได้อธิบายไว้ว่าการเรียนรู้เชิงรุกคือกิจกรรมการเรียนรู้ หรือวิธีการสอนต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย สามารถดึงดูดความสนใจผู้เรียน และเป็นการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเอง โดยผู้เรียนสามารถระบุและอธิบายสิ่งที่เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริพร มโนพิเชษฐวัฒนา (2547) และสัญญา ภัทรากร (2552) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและมีบทบาทการรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองด้วยการลงมือทำ

สามารถกระตุ้น ความสนใจด้วยกิจกรรมที่สนุกและท้าทายความสามารถของผู้เรียน ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2548) ได้บอกถึงลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุกประกอบด้วย การฟังและการพูด การอ่าน การเขียน และการสะท้อนความคิดหรือโต้ตอบด้วยการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นทักษะการสื่อสารและพัฒนาความคิดระดับสูง (Higher-Order Thinking Skills) ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ คะเนาะ อ่อนนาง (2561) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการปฏิบัติ มีความกระตือรือร้น มาจากการสนับสนุนส่งเสริมที่ดีจากครู จะทำให้ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์และมีการอภิปรายแลกเปลี่ยน เพื่อให้ผู้เรียนมีการสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ที่ได้ให้นิยามความหมายของคำว่าจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ว่าเป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking Skills) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟังเท่านั้น ผู้เรียนต้องมีการอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน และลงมือปฏิบัติจริง โดยจะต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ใหม่

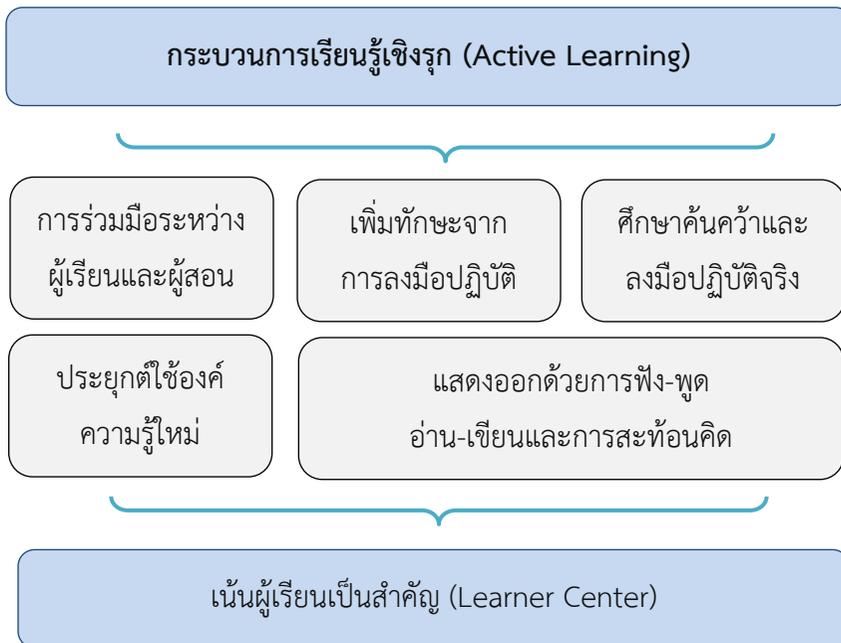
ศักดา ไชกิจภิญโญ (2548) และสถาพร พฤษพิบูล (2558) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรคทางปัญญา (Constructivism) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจด้วยตนเองหรือเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยผู้เรียนจะเรียนรู้และสร้างความเข้าใจโดยเชื่อมกับประสบการณ์เดิม วิเคราะห์และแยกแยะความรู้ใหม่จากการประมวลความรู้เดิม และสร้างแนวคิดใหม่ของตนเองขึ้นมา ถือเป็นจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนผู้เรียนจากผู้รับข้อมูลฝ่ายเดียว (passive) มาเป็นผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ (active) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ (2556) ที่ได้ได้อธิบายไว้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์โดยไม่จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมที่เน้นการบรรยายจากครูเท่านั้น หรือการถามคำถามเพื่อให้ผู้เรียนตอบเท่านั้น แต่จะเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทุกคนในชั้นเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือประเมินค่าได้ด้วยตนเอง

ณัฐวดี ธาตุดีและณัฐกิตต์ สิริวัฒนาทากุล (2562) และ พรพรรณ พูลเขาล้าน (2563) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติจริง ที่นำไปสู่ความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในการเรียนรู้

ทั้งการพูด ฟัง อ่าน เขียน และสะท้อนความคิด ตลอดจนการทำให้เกิดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีผลดีต่อการเรียนรู้และความเข้าใจที่ยั่งยืน และยังช่วยในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย เหมือนกับที่กล่าวไว้ในคำสรุปของ กมล โพธิเย็น (2564) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำและวิเคราะห์การลงมือทำเพื่อสร้างประสบการณ์ตรงให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน โดยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียนด้วยการลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน และสร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การอภิปรายและการสะท้อนความคิดร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อสร้างและสรุปองค์ความรู้ใหม่ให้เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม

จากความหมายและนิยามที่นักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ข้างต้น สามารถสรุปความหมายและบทบาทของกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ดังนี้

กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นหนึ่งในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ให้อิสระแก่ผู้เรียน เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นหลัก โดยผู้เรียนจะมีบทบาทเป็นผู้ลงมือทำ ลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้จากประสบการณ์จากการลงมือทำจริง การจัดการเรียนรู้แบบนี้มักใช้กิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมกับเพื่อน เช่น กิจกรรมกลุ่มหรือเกม การทำโครงการ การแสดงบทบาทสมมติ การเรียนรู้จากสภาพการจริง เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีความท้าทาย และช่วยให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะทางการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังสร้างโอกาสให้ผู้เรียนฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ผ่านการอภิปรายและการสะท้อนความคิดร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีประโยชน์อย่างแท้จริง ทั้งนี้สามารถจำแนกกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

ภาพ 1 ความหมายกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก

จากภาพข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ความสำคัญกับการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน ทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อเพิ่มพูนทักษะและองค์ความรู้ใหม่ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกด้วยการฟัง พูด อ่าน เขียน และการสะท้อนคิดในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ ๆ เชื่อมโยงกับองค์ความรู้เดิมเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริง

3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับการเรียนภาษาจีน

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศไทย จัดอยู่ในหมวดภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 211) ผู้เรียนภาษาจีนจะต้องมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในอนาคตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในปัจจุบันว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยยังมีปัญหาที่ต้องการการแก้ไขและปรับปรุงอย่างจริงจัง คือ ผู้เรียนยังขาดการนำองค์ความรู้ภาษาจีนมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารและกระบวนการจัดการเรียนการสอนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และไม่สามารถกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนภาษาจีนให้กับ

ผู้เรียนได้ (กรรณก สอนจันทร์ และมณฑา จำปาเหลือง, 2564; เจ็ิง, 2560) ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาและการพัฒนาภาษาต่างประเทศ ดังนั้น การปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนไปจึงเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

การขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้มีประสิทธิภาพสูงสุด มีปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ปัจจัยได้แก่ (Meyers & Jones, 1993)

1. ปัจจัยพื้นฐาน (basic element) คือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถของผู้เรียนที่จำเป็นต้องแสดงออกทั้งการฟัง-พูด (Listening and Talking) อ่าน-เขียน (Reading and Writing) และการสะท้อนความคิด (Reflecting) ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเพื่อเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและเชี่ยวชาญในการประยุกต์องค์ความรู้ใหม่ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ผู้สอนควรสนับสนุนและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องในระหว่างการเรียนรู้

2. ปัจจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการเรียนรู้ (learning and strategies) คือ การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่นการแลกเปลี่ยนความคิด การร่วมมือ การโต้วาที การทบทวนโดยผู้เรียน การใช้เกม และอื่น ๆ เป็นต้น ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

3. ปัจจัยเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ (teaching resources) คือการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีการสอนที่หลากหลาย เช่นการใช้เทคโนโลยีในการสอน การเตรียมอุปกรณ์การศึกษา และอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าสนใจ เพิ่มความมั่นใจและกำลังใจให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้ทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ และเพิ่มพูนความรู้ในสถานการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป

จาก 3 ปัจจัยดังกล่าว นับว่าเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ เป็นกรอบแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้สอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนยังถือเป็นอีกส่วนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากคอยสนับสนุนให้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยผู้สอนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนดังนี้ (Meng, 2020)

1. การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ส่งผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของผู้เรียน ผู้เรียนเกิดความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน การพัฒนาทักษะต่าง ๆ เกิดการกระตุ้นความสนใจในกระบวนการฝึกฝนซึ่งมีความสำคัญมาก เป็นการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เหมาะสม ส่งเสริมการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนอย่างเต็มประสิทธิภาพ กระบวนการฝึกฝนสามารถทำได้โดยการเพิ่มประสบการณ์ที่น่าสนใจ เกิดความเชื่อมโยงกับความสนใจของผู้เรียน สามารถใช้เทคนิคและกิจกรรมที่เน้นความสนุกสนาน เกิดความคิดสร้างสรรค์ เช่น การใช้เกมในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน

2. การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การปฏิบัติและฝึกฝนต้องทำอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองและบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ วางแผนและกำหนดเวลา ลงมือปฏิบัติตามกำหนดเวลา มีการตรวจสอบและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

3. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ คือการสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการเรียนรู้ อย่างผ่อนคลายมีความเป็นกันเอง ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น บรรยากาศการเรียนรู้ที่ดียังสร้างโอกาสให้ผู้เรียนสามารถทดลองและบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ได้ ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในความสำเร็จและความท้าทายของตนเอง

4. การไตร่ตรองและตรวจสอบ การไตร่ตรอง ตรวจสอบตัวเองเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การไตร่ตรองและตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้สามารถตรวจสอบและปรับปรุงตนเองให้ทันที่ ลดความผิดพลาด พัฒนาทักษะของตนเองได้มากขึ้น

การให้ความสำคัญกับปัจจัยในการกระตุ้นความสนใจ การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการไตร่ตรองตรวจสอบ มีส่วนช่วยให้ผู้สอนสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงรุกเกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียนได้ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและความกล้าแสดงออกในการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น

การใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อการศึกษาภาษาจีนมีความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากภาษาจีนเป็นภาษาที่มีความสำคัญทางการค้าและการสื่อสารระหว่างประเทศ ดังนั้นการศึกษาภาษาจีนไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับผู้คนในท้องถิ่นที่ใช้ภาษาจีนได้ แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอาชีพในอนาคตที่ต้องการความรู้และความสามารถด้านภาษาจีนเช่นกัน ปัจจุบันจึงมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ศึกษาเกี่ยวกับ

การจัดการเรียนรู้ภาษาจีนโดยการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อใช้ในการสื่อสารดังนี้

นารินารถ กลิ่นหอม (2561) พบว่า การประยุกต์ใช้การเรียนรู้เชิงรุกในการเรียนการสอน วิชาภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา ผู้สอนมีบทบาทและเป็นผู้นำกิจกรรมหลักในชั้นเรียน ส่งผลต่อการเกิดแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียนลดน้อยลง กลยุทธ์การเรียนรู้เน้นไปที่การจำคำศัพท์และ ไวยากรณ์มากกว่าการนำภาษาจีนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ยังขาดเทคนิคการสอนที่ดึงดูด ความสนใจและยังขาดการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการสอนเนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน และเล็งเห็นว่าการใช้การเรียนรู้เชิงรุกในการเรียนรู้มีส่วนช่วยสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนต้องใช้ภาษาจีนในสถานการณ์จริง และเป็น แนวทางการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ในวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารในอนาคต

จุฑาสินี ชนะศึก (2561) พบว่าผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีความต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นในเนื้อหาใหม่ ๆ นอกเหนือจากเนื้อหาในบทเรียนปกติ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนและ ตำแหน่งที่นั่งมีผลต่อความกระตือรือร้นและแรงจูงใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้การใช้กิจกรรมและการสรุปในการเรียนรู้ช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือทำและทบทวนความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การประเมินการเรียนรู้จากผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะและความรู้ของผู้เรียนในเนื้อหาใหม่ ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากบทเรียนปกติ

จากการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ถึงปัญหาของการจัดการเรียนภาษาจีน และการใช้ การเรียนรู้เชิงรุกในการเรียนภาษาจีนเพื่อสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและนำไปสู่ การพัฒนาทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันของผู้เรียน การพัฒนาแนวทางการสอนที่หลากหลาย ที่เน้นการนำเทคโนโลยีและสร้างการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง มีส่วนช่วยให้การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนและมีประสิทธิผลในอนาคต

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเน้นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่น่าสนใจและมีความหมายต่อผู้เรียน เทคนิคการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดของ McKinney and Heyl (2008) เช่น การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด การเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้เกม การวิเคราะห์วิดีโอ การ สร้างแบบทดสอบโดยผู้เรียน กรณีศึกษา การเขียนบันทึก เป็นต้น ซึ่งนักการศึกษาและนักวิจัย ทางด้านภาษาจีน มีการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ปฐมพร ฉิมพาลี, อุทิศ บำรุงชีพ และวิมลรัตน์ จตุรานนท์ (2560) ได้วิจัยการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนแบบร่วมมือในระดับประถมศึกษา พบว่าสามารถแก้ปัญหาการจดจำคำศัพท์ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนและความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองได้ลงมือทำจากประสบการณ์ตรง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ภาษาจีนกับชีวิตประจำวันได้ดี จึงเห็นได้ว่ากลยุทธ์การสอนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะด้านภาษาจีน สื่อการสอนเป็นส่วนที่ช่วยดึงดูดความสนใจและทำให้เกิดความเข้าใจ และยังเป็นส่วนสร้างปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันระหว่างผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางภาษาและการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างยั่งยืนให้กับผู้เรียน

ศวิตา ถาวรพจน์ (2563) พบว่าพัฒนาการพูดภาษาจีนและแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษา โดยการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้กับการแสดงละคร ที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนความสามารถการพูดภาษาจีน และยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนมากกว่าในชั้นเรียนปกติ และพบว่าการสร้างกิจกรรมที่มีคำศัพท์และบทสนทนาที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน ยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาจีนในการสื่อสารเหมือนเผชิญสถานการณ์นั้นในชีวิตจริง ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งอีกด้วย

ธัญชนก สุขเลิศนันทกิจ และไพทยา มีสัจย์ (2564) พบว่าในระดับประถมศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้แบบการค้นพบที่มีการชี้แนะเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนเรียนรู้เชิงรุก ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในปัจจุบัน พบว่ากิจกรรมเรียนรู้แบบการค้นพบที่มีการชี้แนะ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและเรียนรู้ด้วยตัวเอง ได้ปฏิบัติและทำซ้ำไปซ้ำมาช่วยพัฒนาสติปัญญา ได้รับโอกาสในการฝึกค้นคว้าคำศัพท์และประโยคเพื่อการสื่อสารภาษาจีน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้น และยังมีผลสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนด้านผู้สอนด้านผลประโยชน์ที่ได้รับ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้และด้านผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมากทุกด้าน เนื่องจากความพึงพอใจเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนว่าวิธีการนี้มีประสิทธิภาพและมีผลกระทบที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

มนตรี ดีโนนโพธิ์ (2564) พบว่าในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การนำเข้าสู่นวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาในชั้นเรียนเช่น บทเรียนมัลติมีเดีย และไฟล์เสียงจากเจ้าของภาษา ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเต็มไปด้วยความสนุกสนาน ด้วยการใช้กิจกรรมการ

เรียนรู้ เชิงรุกนี้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนได้อย่างถูกต้องและมีความมั่นใจในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงได้มากขึ้น

จุ (2565) พบว่าการใช้การเรียนรู้ด้วยห้องเรียนกลับด้านร่วมกับเกมมิฟิเคชันเป็นวิธีการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจที่ช่วยในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีโอกาสในการฝึกฝนการจดจำและใช้คำศัพท์และประโยคภาษาจีน ผ่านกิจกรรมเกมมิฟิเคชันที่เน้นการทำงานร่วมกับเพื่อน ฝึกทักษะการทำงานอย่างเป็นทีม ซึ่งช่วยสร้างความมั่นใจและความกล้าในการใช้ภาษาจีนในสถานการณ์ต่าง ๆ ยังช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาจีน ในชีวิตประจำวันอีกด้วย

ดังนั้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ในวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ควรพัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้าสู่กระบวนการการเรียนรู้ และใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อสร้างสถานการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนในการใช้ภาษาจีนในชีวิตประจำวันและอาชีพในอนาคต เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างยั่งยืนให้กับผู้เรียน การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจกับผู้เรียนในการพัฒนาทักษะในการใช้ภาษาจีน ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทางความรู้ ความเข้าใจ ความคิด การแก้ปัญหาตามแนวคิดของ Bloom's Taxonomy (Bloom, 1976) แบ่งเป็น 6 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 จดจำ (remember) ผู้เรียนสามารถจดจำคำอ่าน ตัวอักษรจีนของคำศัพท์และประโยคได้อย่างแม่นยำ สามารถจดจำความหมายพื้นฐานของคำศัพท์และประโยคได้

ระดับที่ 2 เข้าใจ (understand) ผู้เรียนมีความเข้าใจ ความหมายของตัวอักษรจีน หลักการใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคในการสื่อสาร สามารถอธิบายการใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

ระดับที่ 3 ประยุกต์ใช้ (apply) ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคภาษาจีนเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) กับผู้สอน เพื่อน และชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง สามารถนำคำศัพท์และโครงสร้างประโยคภาษาจีนไปใช้ในสถานการณ์จริง เช่น การติดต่อธุรกิจ การท่องเที่ยว หรือการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมได้

ระดับที่ 4 วิเคราะห์ (analyze) ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ แยกแยะความแตกต่างของคำศัพท์ที่มีความหมายหรือตัวอักษรคล้ายกันได้ สามารถจำแนก โครงสร้างประโยคในสถานการณ์ต่างๆ ตามหลักการใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคภาษาจีนได้ถูกต้อง

ระดับที่ 5 ประเมินค่า (evaluate) ผู้เรียนสามารถประเมิน ตรวจสอบความถูกต้องและอภิปรายการใช้คำศัพท์ โครงสร้างประโยคได้อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์จีน เกิดการให้คุณค่า การแปลภาษาจากจีน-ไทย และ ไทย-จีน ที่ถูกต้องแม่นยำ

ระดับที่ 6 สร้างสรรค์ (create) ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์และนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับคำอ่าน ตัวอักษรจีน คำศัพท์และโครงสร้างประโยคภาษาจีนมาบูรณาการออกแบบสร้างบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยรูปแบบใหม่ ๆ เช่นการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างบทสนทนาที่ทันสมัยและน่าสนใจ

การนำแนวคิดของ Bloom (1976) มาปรับใช้ในกระบวนการสอนภาษาจีนช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เป็นระบบ สามารถใช้ภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา มีการเน้นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ตลอดจนถึงการประยุกต์ใช้ในการเรียนภาษาจีนขั้นสูง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำทั้ง 6 ระดับ มาปรับใช้ในกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารด้วยเทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จำเป็นจะต้องคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานของผู้เรียน ปัจจัยกลยุทธ์การสอน และ การใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนของผู้สอน เพื่อประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้และ ประสิทธิภาพการสอน ซึ่งการประเมินและปรับปรุงแก้ไขจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาจีนใน สถานการณ์ต่างๆ ตามที่ต้องการและตรงต่อการใช้งานจริงในชีวิตประจำวันและการทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงกิจกรรมการกระตุ้นความสนใจ ของผู้เรียน การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องของกิจกรรม การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการไตร่ตรอง ตรวจสอบกิจกรรมและความเข้าใจของผู้เรียนด้วย ดังนั้นการพัฒนาทักษะในแต่ละระดับการเรียนรู้ ทางความรู้ ความคิด การแก้ปัญหาตามแนวคิดของ Bloom (1976) ทั้ง 6 ระดับ จึงมีความสำคัญ อย่างมากในการออกแบบและใช้กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาจีน ในชีวิตประจำวันและการทำงานในอนาคต

4. ข้อพึงระวังในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับการเรียนภาษาจีน

1. ผู้สอนอาจจะเข้าใจคลาดเคลื่อนว่า การลงมือปฏิบัติจะเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เมื่อผู้สอนลดบทบาทผู้ให้ความรู้ลง ปล่อยให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างอิสระแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มผู้เรียนด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนขาดการรับข้อมูลและความรู้ที่ถูกต้องครบถ้วน

2. ควรเลือกใช้กลยุทธ์การสอน กิจกรรมตามความเหมาะสมของความสามารถผู้เรียน ความยากง่ายของเนื้อหา และระดับชั้นกระบวนการเรียนรู้ทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด

3. ผู้สอนจะต้องติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดเวลาที่จัดกิจกรรม เพื่อให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ และอิสระในการเรียนรู้ที่ถูกต้องและมีขอบเขต

4. ต้องระวังในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง ไปใช้กับการพัฒนาการเรียนรู้ตามชั้นลำดับของ Bloom (1976) จะเหมาะกับการพัฒนาในระดับ เข้าใจ ประยุกต์ใช้ วิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์ มากกว่าระดับ จดจำ เพราะใช้เวลาในการหาความรู้ ทำความเข้าใจมากเกินไป และไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

5. บทสรุป

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวทางการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับการเป็นผู้เรียนที่รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง โดยเน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วย การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่ก้าวทันเทคโนโลยี และเพิ่มความเข้าใจของผู้เรียนด้วยการร่วมมือกับผู้อื่นและการปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง จะช่วยเสริมพัฒนาการเรียนรู้และการคิดเชิงวิเคราะห์ ส่งเสริมทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และสะท้อนความคิด ผ่านการการแก้ปัญหาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนในสถานการณ์ที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ซึ่งการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดจะต้องคำนึง ปัจจัยพื้นฐานของผู้เรียน ปัจจัยกลยุทธ์การสอน และการใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนของผู้สอน เพื่อศึกษาระดับความรู้ทางภาษาของผู้เรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้และเลือกกลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเน้นกิจกรรมที่หลากหลายผสมผสานสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย จะช่วยเพิ่มความน่าสนใจและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง

การประเมินและวัดผลกระบวนการเรียนรู้ทางด้านความรู้ ความคิด และการแก้ปัญหา ตามลำดับการเรียนรู้ 6 ระดับ จดจำ เข้าใจ ประยุกต์ใช้ วิเคราะห์ ประเมินค่า สร้างสรรค์ เพื่อตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อความสามารถและความต้องการทางด้านภาษาจีนเพื่อการสื่อสารให้กับผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ผลลัพธ์การเรียนรู้อยู่ใน 6 ระดับ ในระดับอุดมศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มักจะพบคือระดับ วิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์

ซึ่งขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบ วางแผน และกลยุทธ์การสอนของผู้สอน การจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ผู้สอนจะต้องพึงระวังถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้สอน การเลือกกลยุทธ์การสอนและกิจกรรมที่เหมาะสม การติดตามการเรียนรู้ในชั้นเรียน และประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ตามลำดับขั้นของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมล โปธิเย็น. (2564, มกราคม-มิถุนายน). Active Learning: การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 19(1), 11-28.
- กรกนก สอนจันทร์ และมณฑา จำปาเหลือง. (2564, กันยายน-ธันวาคม). การจัดการความรู้ด้านการสอนภาษาจีนในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาจีนของนักเรียนโรงเรียนหนองรีประชานิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 11(3), 131-139.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สืบค้นจาก http://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf
- _____. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. สืบค้นจาก http://academic.obec.go.th/images/document/1603180137_d_1.pdf
- คณะยะ อ่อนนาง. (2561). บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 กับการเรียนการสอนแบบ Active Learning. ใน *ศาสตร์พระราชเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมบทความวิจัย บทความวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่* (น. 131-139). เชียงใหม่: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จุฑาสินี ชนะศึก. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนโดยการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, *วารสารวิชาการมนุษยและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 2(1), 48-60.
- จูง, วาย. (2565). *การพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาจีน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยห้องเรียนกลับด้านร่วมกับเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. (วิทยานิพนธ์

- ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- แจ้ง, เอ. (2560). *การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- ไชยสิทธิ์ ต้นตยกุล. (2564). *ภาษาจีนกลายเป็นภาษาทางการขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) อย่างเป็นทางการ*. สืบค้นจาก <https://www.weerasak.org/news/news-etc/unwto>
- ณัฐวดี ธาตุดี และณัฐกิตต์ สิริวัฒนาทากุล. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning), *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 17(2), 129-142.
- ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2548). *การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)*. สืบค้นจาก <http://pirun.ku.ac.th/>
- อัญชนก สุขเลิศนนท์กิจ และไพทยา มีสัตย์. (2564, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการค้นพบที่มีการชี้แนะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 4(11), 192-206.
- นารีนารถ กลิ่นหอม. (2561, กรกฎาคม-กันยายน). การศึกษาการประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในชั้นเรียนรายวิชาภาษาจีนของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น, *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 41(3), 91-103.
- ปฐมพร ฉิมพาลี, อุทิศ บำรุงชีพ และวิมลรัตน์ จตุรานนท์. (2562, กรกฎาคม-กันยายน). การพัฒนาชุดการสอนภาษาจีนระดับพื้นฐาน โดยประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(3), 127-138.
- พรพรรณ พูลเขาล้าน. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิค SQ4R*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

- การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- มนตรี ดีโนนโพธิ์. (2564, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนเบื้องต้นด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, *วารสารจันทรเกษมสาร*, 27(1), 106-123.
- ศวิตา ถาวรพจน์. (2563). การพัฒนากิจกรรมเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร เพื่อพัฒนาการพูดภาษาจีนและแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ศักดิ์ ไชกิจภิญโญ. (2548, พฤษภาคม-สิงหาคม). สอนอย่างไรให้ Active Learning. *วารสารนวัตกรรมการเรียนการสอน*, 2(2), 12-15.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และคณะ. (2556). *หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริพร มโนพิเชษฐวัฒนา. (2547). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนที่กระตือรือร้น เรื่อง ร่างกายมนุษย์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สถาบันวิจัยการเรียนรู้. (2557). *การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. สืบค้นจาก https://www.lri.co.th/knowledge_detail.php?knowledge_id=281
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). *คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้* [เอกสารประกอบการฝึกอบรม]. สระแก้ว: คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.
- สัญญา ภัทรการ. (2552). ผลของการจัดการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา ที่มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องความน่าจะเป็น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สำนักยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย. (2553). *ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.

- Bloom, B. S. (1976). *Taxonomy of Education Objective, Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David McKay.
- Bonwell, C. C. & Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom 1991 ASHE-ERIC Higher Education Reports*. Washington: Office of Educational Research and Improvement (ED).
- Johnson, K. & Morrow, K. (Eds.). (1981). *Communication in the classroom*. England: Longman Group.
- Mayers, C. & Jones, T. B. (1993). *Promoting active learning: strategies for the college classroom*. San Francisco: Jossey-Bass.
- McKinney, K. & Heyl, B. S. (Eds.). (2008). *Sociology through Active Learning: Student Exercises*. California: Sage.
- Meng, Y. (2020). The Integration and Application of Active Learning Management and Curriculum Research Theory in Teaching Chinese as A Foreign Language. *Education Modernization*, 7(22), 56-58.
- Petty, G. (2004). *Active Learning Work: the evidence*. Retrieved from <http://www.geoffpetty.com>
- Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223-231.
- Shenker, J. I., Goss, S. A. & Bernstein, D. A. (1996). *Instructor's Resource Manual for Psychology: Implementing Active Learning in the Classroom*. Retrieved from <https://s.prych/uiuic.edu/~jskenker/active.html>.

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
เลขที่ 156 หมู่ 5 ตำบลพลาชุมพล
อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000

